

Miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse m.v. af  
husdyrbrug § 12  
Udvidelse af smågrise- og slagtesvinesvineproduktionen  
Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested



Lolland Kommune, Jernbanegade 7, 4930 Maribo  
Sags nr. 281008  
Godkendelsesdato: 28. april 2014

## Indholdsfortegnelse

<b>1</b>	<b>Resumé og samlet vurdering .....</b>	<b>5</b>
1.1	Ansøgningen om miljøgodkendelse.....	5
1.2	Samlet vurdering og Ikke Teknisk Resume .....	5
1.3	Offentlighed.....	9
<b>2</b>	<b>Generelle forhold .....</b>	<b>14</b>
2.1	Beskrivelse af husdyrbruget.....	14
2.2	Biaktivitet.....	15
2.3	Meddelelsespligt – anlæg, arealer og ejerforhold.....	16
2.4	Gyldighed .....	16
2.5	Retsbeskyttelse.....	17
2.6	Revurdering af miljøgodkendelse .....	17
<b>3</b>	<b>Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold .....</b>	<b>18</b>
3.1	Bygge- og beskyttelseslinjer, afstandskrav, fredninger mv. ....	18
3.2	Placering i landskabet .....	20
3.3	Påvirkning fra andre husdyrbrug .....	23
3.4	Beplantning.....	24
<b>4</b>	<b>Husdyrhold, staldanlæg og drift.....</b>	<b>26</b>
4.1	Husdyrhold og staldindretning .....	26
4.2	Gyllekanaler og gyllekøling .....	29
4.3	Ventilation .....	32
4.4	Energi- og vandforbrug .....	33
4.5	Spildevand og regnvand.....	34
4.6	Fodring.....	35
4.7	Affald og døde dyr .....	37
4.8	Olieoplæg .....	38
4.9	Pesticider, medicin og kemikalier .....	39
4.10	Driftsforstyrrelser eller uheld .....	39
<b>5</b>	<b>Gødningsproduktion .....</b>	<b>41</b>
5.1	Gødningstyper .....	41
5.2	Opbevaring og håndtering af husdyrgødning .....	41
5.3	Anvendelse af husdyrgødning.....	46
<b>6</b>	<b>Forurening og gener fra husdyrbrug.....</b>	<b>49</b>

6.1	Ammoniak og natur .....	49
6.2	Lugt .....	58
6.3	Fluer og skadedyr.....	64
6.4	Transport .....	65
6.5	Støj fra anlæg og maskiner .....	67
6.6	Støv fra anlæg og maskiner .....	68
6.7	Lys .....	69
<b>7</b>	<b>Påvirkning fra arealerne .....</b>	<b>70</b>
7.1	Baggrund og Udpredningsarealerne.....	70
7.2	Påvirkning af søer og vandløb.....	73
7.3	Kvælstof og fosfor til fjord og hav.....	74
7.4	Påvirkning af naturområder og arter med særligt strenge beskyttelseskrav .....	77
7.5	Kvælstof til grundvand.....	83
<b>8</b>	<b>Bedste tilgængelige teknik (BAT) .....</b>	<b>85</b>
8.1	BAT staldanlæg .....	85
8.2	BAT foder .....	87
8.3	BAT energiforbrug.....	87
8.4	BAT vandforbrug.....	88
8.5	BAT opbevaring af husdyrgødning.....	88
8.6	BAT udbringning af husdyrgødning.....	88
8.7	BAT management .....	88
<b>9</b>	<b>Egenkontrol og dokumentation .....</b>	<b>90</b>
<b>10</b>	<b>Alternative løsninger og 0-alternativ.....</b>	<b>92</b>
10.1	Alternative løsninger .....	92
10.2	0-alternativ .....	92
<b>11</b>	<b>Husdyrbrugets ophør.....</b>	<b>93</b>
<b>12</b>	<b>Bilagsliste .....</b>	<b>94</b>

## Datablad

Titel: Miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 12, udvidelse af smågrise- og slagtesvineproduktionen, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested

Lovgrundlag: Husdyrgodkendelseslovens (Lovbek. nr. 1572 af 20. december 2006) § 12, stk. 1

Dato for godkendelse: 28. april 2014

Ansøgningsnummer: 50885

Bedriftens navn: Kaahavegaard

CVR nummer: 10032830

CHR nummer: 94850

Ejendomsnummer: 3600006650

Matr. nr.: 1D, 69A, 6I, 7A, 7P, 8A, Abed By, Stokkemark, 870

Bedriftens ejer: Boye Tambour, Kåhavevej 8, 4920 Søllested

Ansøger: Boye Tambour – bt@kaahavegaard.dk

Ansøgers konsulent: Jakob Altenborg, Frellingvej 27, Kolind – jakob@miljoeognatur.dk

Godkendelses- og tilsynsmyndighed: Lolland Kommune, Teknik- og Miljømyndighed, Jernbanegade 7, 4930 Maribo

Lolland Kommunes eksterne rådgiver naturvurdering: Aglaja v. Eigil Plöger

Sagsbehandler: Natur- og miljøsagsbehandler Catarina Jensen

Kvalitetssikring: Natur- og miljøsagsbehandler Dorthe Prip Lahrmann

## I RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

*I dette kapitel gives en kort beskrivelse af den ansøgte produktion, miljøgodkendelsens indhold, og hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger.*

### I.1 ANSØGNINGEN OM MILJØGODKENDELSE

Boye Tambour har efter husdyrgodkendelseslovens<sup>1</sup> § 12, stk. 1 søgt om miljøgodkendelse til etablering af en ny svinestald, en ny gyllebeholder i det åbne land, ændring i eksisterende stalde og overdækning af eksisterende gyllebeholdere samt udvidelse af svineproduktionen på ejendommen Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested. Ansøgning om miljøgodkendelse omfatter alle landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen og tilhørende arealer.

- Ansøgningen omfatter udvidelse af ejendommens svineproduktion **fra** 441 DE<sup>2</sup> svarede til en årsproduktion af 14.100 smågrise (7,2-30 kg) og 13.825 slagtesvin (30-105 kg) **til** 932 DE svarede til en årsproduktion af 28.000 smågrise (7,3-30 kg) og 28.000 slagtesvin (30-108 kg), samt til etablering af ny svinestald, ny gyllebeholder i det åbne land og ændring i de eksisterende stalde samt overdækning af 2 eksisterende gyllebeholdere.

Ansøgningen er indsendt til Lolland Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 27. maj 2013.

### I.2 SAMLET VURDERING OG IKKE TEKNISK RESUME

#### Samlet vurdering

Godkendelsen indeholder under de forskellige kapitler<sup>3</sup> 3 – 7 en miljøteknisk beskrivelse, Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering af det ansøgte, og dets miljømæssige påvirkninger af miljø, natur og naboer. Desuden er der kapitler om renere teknologi, egenkontrol, alternativer til det ansøgte og om ophør af drift på ejendommen.

If. gennemførelse af det ansøgte, er det Lolland Kommunes samlede vurdering -

- At ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forbygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, samt
- At husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

For at sikre ovenstående er der til hvert afsnit stillet de nødvendige vilkår. For forhold, der er reguleret af lovgivningen, er der kun stillet vilkår, såfremt Lolland Kommune vurderer, at der er behov for skærpelse i forhold til lovgivningen.

Samtlige vilkår fremgår af bilag 1.

<sup>1</sup> Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

<sup>2</sup> DE = dyreenheder beregnet på godkendelsestidspunktet

<sup>3</sup> Denne godkendelse er skrevet i skabelonen "den god godkendelse" udarbejdet af KL og Miljøstyrelsen

## Produktion og arealer

Miljøgodkendelsen omfatter alle nuværende og nye anlæg samt landbrugsmæssige aktiviteter på Kaahavegaard, Kaahavevej 8, Abed, 4920 Søllested og på tilhørende arealer.

Kaahavegaard og de tilknyttede landbrugsaktiviteter og arealer drives og ejes af Boye Tambour under CVR nr. 10032830. Husdyrproduktionen er registreret under CHR nr. 94850.

Der er ved denne godkendelse givet godkendelse til udvidelse af svineproduktionen på ejendommen til at omfatte en årlig produktion af 28.000 smågrise (7,3-30 kg) og 28.000 slagtesvin (30-108 kg) i eksisterende staldanlæg og i en ny stald. Der bliver i alt i de gamle og i den nye stald tilsammen 8.526 stiplotter.

Der gives samtidig miljøgodkendelse til ændringer i de eksisterende stalde, overdækning af 2 eksisterende gyllebeholdere, til opførsel af den nye stald nordøst for de nuværende stalde og til etablering af endnu en overdækket gyllebeholder i det åbne land ca. 3,6 km vest for ejendommen.

Dyretype	Tidligere årlig produktion, stk.	Godkendt årlig produktion, stk.
<b>Smågrise (7,3-30 kg)</b>	14.100 (7,2-30 kg)	28.000 (7,2-30 kg)
<b>Slagtesvin (30-108 kg)</b>	13.825 (30-105 kg)	28.000 (30-108 kg)
<b>I alt</b>	<b>441 DE</b>	<b>932 DE</b>

Tabel 1.2.1: oversigt over tidligere - og godkendt produktion

\*DE beregnet ud fra omregningsfaktorer på godkendelsestidspunktet (se afsnit 4.1 for beregningen)

Ejendommens arealer ligger i to klumper. Den ene del ligger mellem Abed og Stokkemarke lige øst for ejendommen, og den anden del ligger vest for ejendommen ved Frisenlundvej. Det er i forbindelse med udspretningsarealerne ved Frisenlundvej, at den nye gyllebeholder ønskes etableret.

Produktionen på ejendommen er tidligere miljøgodkendt efter Miljøbeskyttelsesloven. Første gang i 1984 med tillæg i 1990 og 1991. Ved ansøgning om udvidelse af svineproduktionen blev der givet en ny miljøgodkendelse i 1994 med tillæg i 1996. Ved ansøgning om større ændringer i produktionen blev der i 2006 givet en nye miljøgodkendelse.

## Placering

Ejendommen ligger i landzone midt på Lolland lige nord-øst for landsbyen Abed. Området er domineret af dyrkede arealer, spredte beplantninger, skov, spredte bebyggelser og mindre byer. Ejendommen Kaahavegaard indgår som en del af landsbyen Abed. Den nye gyllebeholder vest for ejendommen ligger hensigtsmæssigt midt på de udspretningsarealer, hvor gyllen skal anvendes.

## Lugt

Lugtgenerafstand til byzone og enkelt beliggende bolig i landzone er ved ansøgt drift overholdt vist ved beregning af lugt og geneafstand i det digitale ansøgningsystem.

Til beregning af lugt og dokumentation for overholdelse af lugtgenerafstand til samlet bebyggelse godkender Lolland Kommune, at ansøger anvender en OML beregning. Desuden godkender Lolland Kommune, at det er tilstrækkeligt, at 50 % af lugtgenerafstanden ved ansøgt drift overholdes.

## Transporter

Udvidelse af svineproduktionen på ejendommen vil betyde et øget antal transportere med svin til og fra ejendommen, samt med foder til - og især med gylle fra ejendommen. Ansøger anslår, at antallet af transportere nu ca. er 752 transportere årligt, og at det efter udvidelsen vil blive ca. 1385 transportere om året.

Etablering af den nye gylle beholder if. udspretningsarealerne vest for ejendommen gør det muligt at planlægge en del af transporterne med gylle fra ejendommen til arealerne, så de er til mindre gene for naboerne til Kaahavegaard, end de ellers ville have været.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at med den rette tilrettelæggelse, kan transporterne ske uden væsentlig gene for Abed by.

## Ammoniak fra anlægget og særlig værdifuld natur

Ammoniakemissionen fra anlægget ved udvidelse af produktionen stiger fra 5.906 Kg N/år til 8.051 kg N/år – en meremission på 2.145 kg N/år.

Det generelle ammoniak reduktionskrav på 30 % i forhold til et fastlagt referencestaldsystem er beregnet i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) og er overholdt med 2.688 kg N/år.

BAT for ammoniak emission er jf. Miljøstyrelsens teknologiblad for det samlede anlæg beregnet til 10.138 kg N/år, hvilket betyder, at de anvendte tiltag for nedsættelse af ammoniakemissionen er BAT.

Afstanden mellem anlægget og ammoniakfølsom natur – både kategori 1, 2 og 3 natur – er så stor, at alle grænseværdier for total- og merdeposition er overholdt.

Det nærmeste Natura 2000 område – Smålandsfarvandet – ligger 5½ km fra anlægget. Her er det også beregnet, at grænseværdierne for ammoniak er overholdt.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at ammoniak fra den nuværende og den ansøgte svineproduktion på Kaahavegaard ikke påvirker ammoniakfølsom natur, hverken i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

De 5 vandhuller, som ligger nærmest anlægget, og som kan være levested for beskyttede padder, påvirkes med op til 0,4 kg N/ha/år fra det samlede anlæg. Da det er mindre end 1 kg N/ha/år, stiller Lolland Kommune ikke vilkår om yderligere tiltag til begrænsning af ammoniakemissionen fra anlægget ud over dem, som er en del af ansøgningsgrundlaget.

### **Påvirkning fra udspretningsarealerne**

I forbindelse med denne ansøgning, har Lolland Kommune vurderet, hvordan anvendelse af svinegylle på udspretningsarealerne vil påvirke de ferske vand, fjorde og hav, naturområder samt dyre- og plantearter med særlige beskyttelseskrav.

Ud fra den ansøgte mængde gylle, som vil blive udspreddt på arealerne og det af ansøger valgte sædskifte, er det Lolland Kommunes vurdering, at anvendelsen af gyllen på arealerne ikke vil have væsentlige negative virkninger på de ferske vand, fjorde og hav, naturområder samt på de særligt beskyttede dyre- og plantearter.

### **Bivirksomhed**

Opvarmning af ejendommens stuehus vha. gyllekøling i den nye stald er "bivirksomhed". Det giver dog ikke anledning til særlige vilkår.

### **Datoer**

Udnyttelsen af denne godkendelse skal være begyndt indenfor 4 år fra denne godkendelse er meddelt. Det betyder, at byggeri af den nye stald skal være påbegyndt og skride frem senest 4 år fra datoen for denne godkendelse.

### **Andre miljøpåvirkninger**

Produktionen overholder alle gældende normer for håndtering af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald samt mht. støv og lyspåvirkning m.v. af omgivelserne. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, vurderes ikke at være væsentlige.

### **BAT**

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der er anvendt BAT i forhold til staldanlæg, foder, energiforbrug, vandforbrug, opbevaring af husdyrgødning, anvendelse af husdyrgødning og i forhold til management.

### **Alternative løsninger og 0-alternativ**

Ansøger oplyser, at der er gjort overvejelser i forhold til alternative placeringer den samlede produktion og alternativt den nye stald, og konklusionen er, at den ansøgte placering er bedst, både i forhold til management og i forhold til ejendommens samlede udtryk.

Ansøger oplyser desuden, at bliver det ikke muligt at gennemføre den ønskede udvidelse, vil der ikke ske den nødvendige udvikling og effektivisering af produktionen på ejendommen.

Produktionsapparatet vil fortsætte til det er nedslidt, uden opdateret regulering af produktionen via vilkår stillet i en miljøgodkendelse.

Lolland Kommune accepterer ansøgers konklusion på overvejelserne.



### 1.3 OFFENTLIGHED

#### Offentliggørelse af ansøgningen

Da der er tale om en ansøgning efter husdyrgodkendelseslovens § 12, skal ansøgningsmaterialet i henhold til lovens § 55 offentliggøres, således at offentligheden har mulighed for at se og udtale sig om materialet.

Modtagelse af ansøgningen har været offentliggjort i Lollandsposten og Ekstraposten den 6. august 2013 med frist til den 3. september 2013 for indsendelse af bemærkninger til ansøgningen og for at anmode om at se udkast til godkendelse, når det var færdigt.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen eller ønsker om at se udkast til denne godkendelse.

#### Høring af udkast til miljøgodkendelse

Udkast til denne miljøgodkendelse blev den 19. december 2013 sendt i høring hos ansøger og dennes konsulent i 6 uger til den 28. januar 2014.

Orientering om udkast til denne godkendelse, samt oplysning om, hvordan det samlede udkast kunne rekvireres, blev efter godkendelseslovens § 55, stk. 4 samme dag sendt til ejer og lejer af ejendomme indenfor konsekvensområdet<sup>4</sup> - se kort 1.3.1. Konsekvensområdet for den ansøgte drift er beregnet til at omfatte ejendomme, der ligger mindre end 750 m fra anlægget målt fra det beregnede lugtcentrum (mere om lugt og afstande i afsnit 6.2). Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er ejer/lejer af ejendomme udenfor konsekvensområdet, der vil blive påvirket med en væsentlig gene som f.eks. øget lugt, trafikbelastning eller støj. Høringsfristen i nabohøringen var også 6 uger til den 28. januar 2014.

Følgende ejendomme ligger indenfor konsekvensområdet for lugt fra Kaahavegaard efter den ansøgte udvidelse:

Abedvej 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 29 og 35  
Abed Smedevej 1, 3, 5, 6, 7 og 9  
Bøllesmindevej 1 og 2  
Holtevej 2, 3 og 5  
Kåhavevej 4  
Vestre Landevej 311, 315, 317, 321 og 323

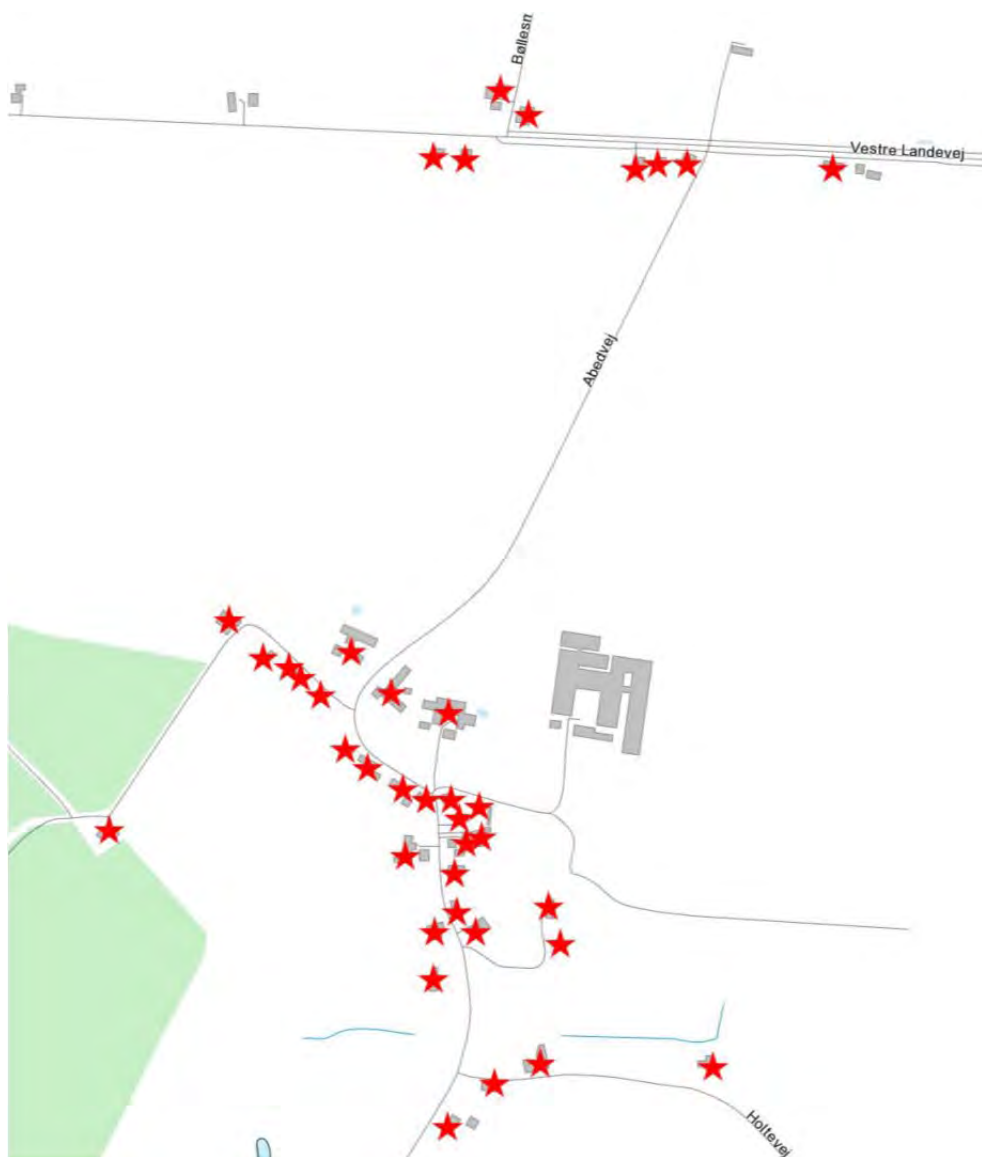
Høring om den nye overdækkede gyllebeholder i det åbne land vest for Kaahavegaard er sendt til ejer og bebor af ejendommen Frisenlundvej 7. Ejendommen ligger på hjørnet af Frisenlundvej og markvejen, der vil føre op til den nye gyllebeholder. Frisenlundvej 7 kommer til at ligge ca. 500 m fra den nye gyllebeholder. Ejendommen som ligger nærmest den nye beholder er ejendommen Skovlængevej 36, som kommer til at ligge ca. 480 m fra beholderen,

---

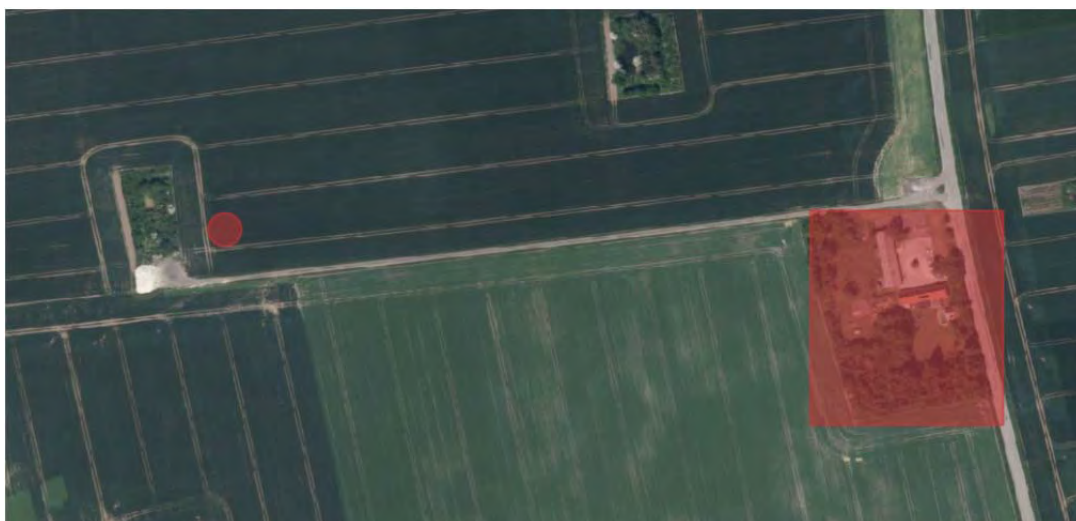
<sup>4</sup> "Konsekvensområde" er det område indenfor hvilket Natur- og Miljøklagenævnet (NMKN-130-00344 den 12. marts 2009 og NMKN 132-00564) skønner, at man periodevis kan udsættes for væsentlige gener fra produktionen på en given ejendom med husdyrproduktion. Området kan fastsættes, som det samme som den beregnede lugt gene afstand til byzone, som beregnes i det elektroniske ansøgningssystem, da den væsentligste gene typisk vil være lugt. Afstanden kan også som her i særlige tilfælde beregnes ved en OML beregning.

men det er Lolland Kommunes vurdering, at der ved den ejendom ikke vil opstå gener ved etablering og brug af den ansøgte gyllebeholder.

Beholderen forventes ikke at give anledning til lugt i det daglige, da den etableres med fast overdækning i form af et "telt". Ved udspredning af gylle på de omkringliggende arealer vil der forekomme en del lugt i området. Det ville der dog også gøre, hvis gyllebeholderen i stedet blev etableret på ejendommen Kaahavegaard. Ejendommen Frisenlundvej 7 vil dog blive påvirket ved kørsel med gylle fra Kaahavegaard til den nye beholder. Derfor vil ejer og bebor blive hørt om placeringen af gyllebeholderen.



*Kort 1.3.1  
Konsekvensområde byzone  
angående Kaahavegaards  
ansøgning om ny stald og  
større besætning  
Høringsberettigede  
ejendomme indenfor  
området er markeret med  
rød stjerne. Afstanden er  
beregnet til 750 m fra et  
lugtcentrum på  
ejendommen.*



*Kort 1.3.2 – Den nye gyllebeholder ved Frisenlundvej. Frisenlundvej 7 (rektangel) og gyllebeholderen (cirkel – ikke målsat)*

Der indkom følgende bemærkninger i høringsperioden:

- Abedvej 9 – bemærkninger til lugt generelt og trafik gennem Abed by.
- Abedvej 14 – bemærkninger til trafik gennem Abed by og med forslag til andre adgangsveje til Kaahavegaard eller til trafiksikring i Abed.
- Abedvej 16 – bemærkninger til lugt fra stalde, omrøring af gylle og udbringningen af gylle samt bemærkninger om trafik gennem Abed by.
- Abedvej 17 – bemærkninger til lugt fra stalde og fra udbringningen af gylle.

Lolland Kommunes bemærkninger i forbindelse med høringen

Beregninger i forbindelse med denne miljøgodkendelse viser, at der ikke vil være mere lugt efter udvidelsen af svineproduktionen på ejendommen – se afsnit 6.2.

Boye Tambour har i perioden efter høringen forsøgt at forhandle med ejeren af jord vest for Kåhavegaard med henblik på etablering af en stikvej fra området med gyllebeholderne på Kaahavegaard til Abedvej nord om Abed, således at de fleste transporter til og fra Kaahavegaard ikke skulle gennem Abed by. Det lykkedes ikke at finde en løsning. Boye Tambour har oplyst, at han arbejder videre på sagen, da det vil være en lettelse i den daglige drift ikke at skulle køre store transporter gennem Abed by. Transport i forbindelse med driften af Kaahavegaard beskrives i afsnit 6.4

Bemærkningerne fra naboerne har ikke medført ændringer i udkastet, der var i høring.

### **Klage over afgørelse om miljøgodkendelse**

Orientering om denne godkendelse er offentliggjort på Lolland Kommunes hjemmeside fra tirsdag den 6. maj 2014 med 4 ugers frist for at klage skriftligt over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. Fristen for klage over afgørelsen er derfor den 3. juni 2014 indenfor normal arbejdes tids ophør kl. 15.30. Klagen skal være dokumenteret modtaget af Lolland Kommune inden klagefristens udløb.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Alle med en særlig individuel interesse i sagen (ejer/lejer indenfor konsekvensområdet og evt. få andre) samt ansøger og en række organisationer (med få undtagelser dem afgørelsen er fremsendt til) er klageberettigede.

Eventuel klage stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men fremsendes til Lolland Kommune, Jernbanegade 7, 4930 Maribo eller på mail til [lolland@lolland.dk](mailto:lolland@lolland.dk). Lolland Kommune sender herefter klagen videre til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med sagens øvrige akter og Lolland Kommunes bemærkninger til klagen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en evt. klage, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Klagenævnet sender kvitteringsbrev og opkræver selv gebyret.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det skal bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er en forlængelse af frist for udnyttelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret ikke.

Supplerende oplysninger om Natur- og Miljøklagenævnet og fremsendelse og behandling af klager findes på [www.nmk.dk](http://www.nmk.dk).

En eventuel klage vil have opsættende virkning, medmindre klagenævnet bestemmer noget andet.

Der er opsættende virkning, da der ved denne godkendelse er givet godkendelse til etablering af en ny gyllebeholder i "det åbne land" – dvs. at beholderen ikke ligger fysisk nær ved staldanlæggende. Bestemmelsen om dette fremgår af godkendelseslovens § 81, stk. 3 jf. § 27, stk. 1 pkt. 2 og § 22.

Godkendelsen er fremsendt til følgende:

- Boye Tambour, Kaahavevej 8, 4920 Søllested (ansøger) – [bt@kaahavegaard.dk](mailto:bt@kaahavegaard.dk)
- Morten Tambour, Kaahavevej 8, 4920 Søllested (ansøgt om § 16 godkendelse)
- Jarl Volsing, Skyttevej 7, 4920 Søllested – (ansøgt om § 16 godkendelse)
- Jakob Altenburg (ansøgers konsulent) – [jakob@miljoeognatur.dk](mailto:jakob@miljoeognatur.dk)
- Naturcenter Storstrøm – [sto@nst.dk](mailto:sto@nst.dk)
- Embedslægerne/Sundhedsstyrelsen – [sjl@sst.dk](mailto:sjl@sst.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening (DN) – [dn@dn.dk](mailto:dn@dn.dk)
- Det Økologiske Råd – [husdyr@ecocouncil.dk](mailto:husdyr@ecocouncil.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF) – [natur@dof.dk](mailto:natur@dof.dk), [lolland@dof.dk](mailto:lolland@dof.dk)
- Danmarks Sportsfisker Forbund – [jkt@sportsfiskerforbundet.dk](mailto:jkt@sportsfiskerforbundet.dk)
- Danmarks Fiskeriforening – [mail@dkfisk.dk](mailto:mail@dkfisk.dk)
- Ferskvandsfiskeriforeningen – [nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk](mailto:nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk)
- Forbrugerrådet – [fbr@fbr.dk](mailto:fbr@fbr.dk)
- Friluftsrådet – [fr@friluftsradet.dk](mailto:fr@friluftsradet.dk)

**§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014**

- Friluftsrådet Storstrømmen – [jakobsen.terkel@gmail.com](mailto:jakobsen.terkel@gmail.com)
- Dansk Botanisk Forening – [perh@snm.ku.dk](mailto:perh@snm.ku.dk)

Orientering om godkendelsen er sendt til ejer/lejer af ejendomme indenfor konsekvensområdet – dvs. ejendomme, som ligger mindre end 750 m fra staldanlæggene (målt fra beregnet lugtcentrum, og ejendommen Frisenlundvej 7 angående den nye gyllebeholder (samme som er hørt om udkast til afgørelsen – se kort 1.3.1 og kort 1.3.2).

Denne godkendelse kan desuden indbringes for Domstolene indenfor 6 måneder efter denne afgørelse er offentliggjort i henhold til Husdyrgodkendelsesloven § 90.

Lolland Kommune den 28. april 2014



Catarina Jensen  
*Natur- og Miljøsagsbehandler*

## 2 GENERELLE FORHOLD

*I dette kapitel beskrives en række juridiske forhold ved godkendelsen, såsom husdyrholdet størrelse, gyldighed og retsbeskyttelse.*

### 2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Ejendommen Kaahavegaard drives med svineproduktion og planteavl. Ejendommens landbrugsarealer ligger i 2 klumper. Den ene klump ligger øst for ejendommen og omkring den vestlige ende af Støkkemarken på begge sider af Vestre Landevej. Den anden "klump" ligger vest for ejendommen på begge sider af Frisenlundvej nord for Søllested. Desuden leveres der husdyrgødning ved 2 selvstændige godkendelser til landbrugsarealer ved Horslunde, ved Egeholm vest for Torrig Skov (ligger vest for Kragenæs) og til arealer syd for Støkkemarken. Egne udspretningsarealerne beskrives nærmere i kapitel 7.



Kort 2.1.1 –  
Udspretningsarealerne –  
Røde er egne arealer og blå  
er aftale arealer

Husdyrproduktionen på Kaahavegaard blev første gang miljøgodkendt af Maribo Kommune i november 1984 med tillæg i forbindelse med mindre ændringer i november 1990 og august 1991.

Ved en større udvidelse af svineproduktionen

meddelte Maribo Kommune i april 1994 miljøgodkendelse til en besætning af søer, smågrise og slagtesvin på ejendommen. Der blev i november 1996 givet et tillæg til den godkendelse.

I november 2006 gav Maribo Kommune en ny miljøgodkendelse til en ændret besætning bestående af smågrise og slagtesvin. Det er den produktion, som nu ønskes udvidet.

Staldanlægget består efter etablering af den nye stald af 9 separate stalde med i alt 8.526 stipladser – se kort 4.1.1.

Gyllen fra svinene opbevares efter udvidelsen i ejendommens i alt 5 gyllebeholdere, hvor de 3 ligger ved ejendommen og 2 ligger ude i det åbne land. Til den eksisterende gyllebeholder i marken ca. 820 m øst for ejendommen pumpes gyllen i trykledning, mens gyllen til den nye gyllebeholder "i det åbne land" ca. 3,7 km vest for ejendommen køres i tanke. De 2 største og nyeste af de 3 gyllebeholdere ved ejendommen overdækkes i forbindelse med udvidelse af

produktionen på ejendommen. Desuden bliver den nye gyllebeholder i "det åbne land" vest for ejendommen overdækket.

Der indsættes og leveres slagtesvin hver uge, således af besætningens størrelse målt som den samlede vægt af henholdsvis smågrise og slagtesvin på ugeniveau er den samme. Rengøring af staldene sker løbende, når der står tomme stier efter intern flytning af svin på ejendommen eller ved levering af svin til slagteriet.

Mellem staldanlægget og nærmeste byzone – Stokkemarke – er der ca. 1.400 m, mellem staldanlæg og samlet bebyggelse – Abed - er der 131 m og mellem staldanlæg og nærmeste enkelt beliggende bolig i landzone er der 345 m.

### Vilkår

- Der skal altid findes et eksemplar af denne godkendelse på driftsenheden Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested, og den driftsansvarlige og ansatte på ejendommen skal være bekendt med godkendelsens vilkår.

## 2.2 BIAKTIVITET

Det er Lolland Kommunes vurdering, at det ansøgte gyllekølingsanlæg er en biaktivitet i forhold til ejendommens drift og denne godkendelse, da varme genereret fra gyllekølingen delvist bruges til opvarmning af ejendommens stuehus, der ellers ikke indgår i denne miljøgodkendelse.

Da gyllekølingsanlæggets effekt er mindre end 1 MW er gyllekølingsanlægget ikke omfattet af listepunkt G 201 i bekendtgørelsen om godkendelse af listevirksomhed<sup>5</sup>, der omhandler "*kraftproducerende anlæg, varmeproducerende anlæg, gasturbineanlæg og gasmotoranlæg med en samlet indfyret effekt på mellem 5 og 50 MW*". Anlægget er heller ikke omfattet af listepunktet G 202, der omhandler "*kraftproducerende anlæg, varmeproducerende anlæg, gasturbineanlæg og gasmotoranlæg, der er baseret på faste biobrændsler eller biogas, med en samlet indfyret effekt på mellem 1 MW og 5 MW*".

Gyllekølingsanlægget skal derfor ikke have en særskilt godkendelse efter bestemmelserne i Miljøbeskyttelsesloven<sup>6</sup> § 33.

Det er desuden Lolland Kommunes vurdering, at anlægget ikke er omfattet af bestemmelserne om screening for krav om VVM pligt. Lolland Kommune vurderer, at gyllekølingsanlægget ikke er omfattet af punkt 3.a i bilag 2 i VVM bekendtgørelsen<sup>7</sup>, idet Lolland Kommune ikke betragter anlægget som et "industrieanlæg", da det udover varme til svineproduktionen (som er omfattet af denne godkendelse) kun leverer varme til ét beboelseshus.

<sup>5</sup> Bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed

<sup>6</sup> Lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse

<sup>7</sup> Bekendtgørelse nr. 1510 af 15. december 2010 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning

Etablering af anlægget skal derfor juridisk alene behandles efter Miljøbeskyttelseslovens § 42, hvor Lolland Kommune efter vurdering kan give påbud om afhjælpende foranstaltninger, hvis anlægget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at etablering af gyllekøling ikke vil medføre uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening. Desuden er hovedformålet med gyllekølingen at reducerer ammoniakemissionen fra staldanlægget, hvilket er en klar miljøgevinst. Anlægget medfører desuden en delvis udfasning af brug af olie til opvarmning af stuehus, brugsvand, personale faciliteter og klimastalde, hvilket også er en miljøgevinst.

Lolland Kommune stiller i denne godkendelse ikke særlige vilkår om afhjælpende foranstaltninger if. gyllekølingen, da kommunen finder vilkårene i afsnit 4.2 om gyllekanaler og gyllekøling for tilstrækkelige.

### **2.3 MEDDELELSESPLIKT – ANLÆG, AREALER OG EJERFORHOLD.**

Alle ændringer og udvidelse af driften og produktionen på ejendommen, der ligger ud over det, som der er givet mulighed for med denne godkendelse, skal forelægges Lolland Kommune til vurdering af, om ændringen eller udvidelsen kræver et tillæg til denne godkendelse.

Udskiftes der arealer i forhold til de arealer, som i denne godkendelse er godkendt til anvendelse af gylle fra Kaahavegaard, skal Lolland Kommune vurderer, om det kan ske indenfor denne godkendelses rammer.

Såfremt gylle produceret på ejendommen ønskes udspreddt på andre ejendommers arealer, skal arealerne være godkendt efter Husdyrgodkendelseslovens § 16 til modtagelse af husdyrgødning af samme kvalitet, som den der produceres på Kaahavegaard eller være uden for nitrat- eller fosforklasserne (klasse 0).

Lolland Kommune skal orienteres om og vurderer, om ændret levering af gylle til anden ejendom sker indenfor denne godkendelses og Husdyrgodkendelseslovens rammer.

Den driftsansvarlige skal desuden underrette Lolland Kommune, såfremt der sker ejerskifte eller udskiftning af den driftsansvarlige, eller hvis svineproduktionen hel eller delvis ophører i en periode.

Bedriften skal desuden til enhver tid leve op til gældende regler i lovgivningen, selvom disse regler kan være skærpede i forhold til denne godkendelse.

### **2.4 GYLDIGHED**

Udnyttelsen af denne godkendelse skal være begyndt indenfor 4 år fra godkendelsen er meddelt. Det betyder, at indenfor de 4 år skal byggeri af den nye stald og ændringer i de eksisterende stalde være begyndt og skride frem. Overdækning af 2 eksisterende gyllebeholdere skal desuden også være sat i gang. Den nye gyllebeholder skal etableres, således at denne godkendelses vilkår om opbevaringskapacitet til gylle kan overholdes.



Hvis denne godkendelse ikke har været udnyttet helt eller delvist i 3 på hinanden følgende år efter de ovenstående 4 år, betragtes det som kontinuitetsbrud. Hefter vil den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet jf. lovens § 33, stk. 3, bortfalde.

Lolland Kommune gør desuden opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente evt. andre relevante tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning. Herunder byggetilladelse til stald og gyllebeholder. Tilladelse til etablering af en gyllebeholder i det åbne land kræver ikke en landzonetilladelse efter Planloven, da godkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven erstatter sådan en landzonetilladelse.

Det er desuden ansøgers eget ansvar, at kontakte Søllested Vandværk om muligheden for levering af det forventede større vandforbrug på ejendommen.

## 2.5 RETSBESKYTTELSE

Med denne godkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Retsbeskyttelsen udløber derfor i 2022 på samme dato, som denne godkendelse er givet.

Lolland Kommune kan dog i særlige tilfælde jf. Husdyrgodkendelsesloven § 40, stk. 2 meddele forbud eller påbud før de 8 år er forløbet.

## 2.6 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSE

Virksomheders miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år revurderes jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen<sup>8</sup> § 17. Dog skal den første revurdering foretages 8 år efter denne godkendelsen er meddelt. Dvs., at den første revurdering skal ske senest i 2022.

Da produktionen af svin på ejendommen er omfattet af EU's IE-direktiv (mere end 250 dyreenheder svin) skal godkendelsen dog jf. bekendtgørelsens § 17 a tages op til revurdering, og der skal om nødvendig meddeles påbud eller forbud, når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en for produktionen relevant BAT-konklusion.

Revurderingen skal tilrettelægges, således at husdyrbruget kan overholde de på baggrund af BAT-konklusionen ajourførte vilkår senest 4 år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-tidende.

Det skal dog bemærkes, at Lolland Kommune altid kan ændre vilkår i en godkendelse for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening (egenkontrol) eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

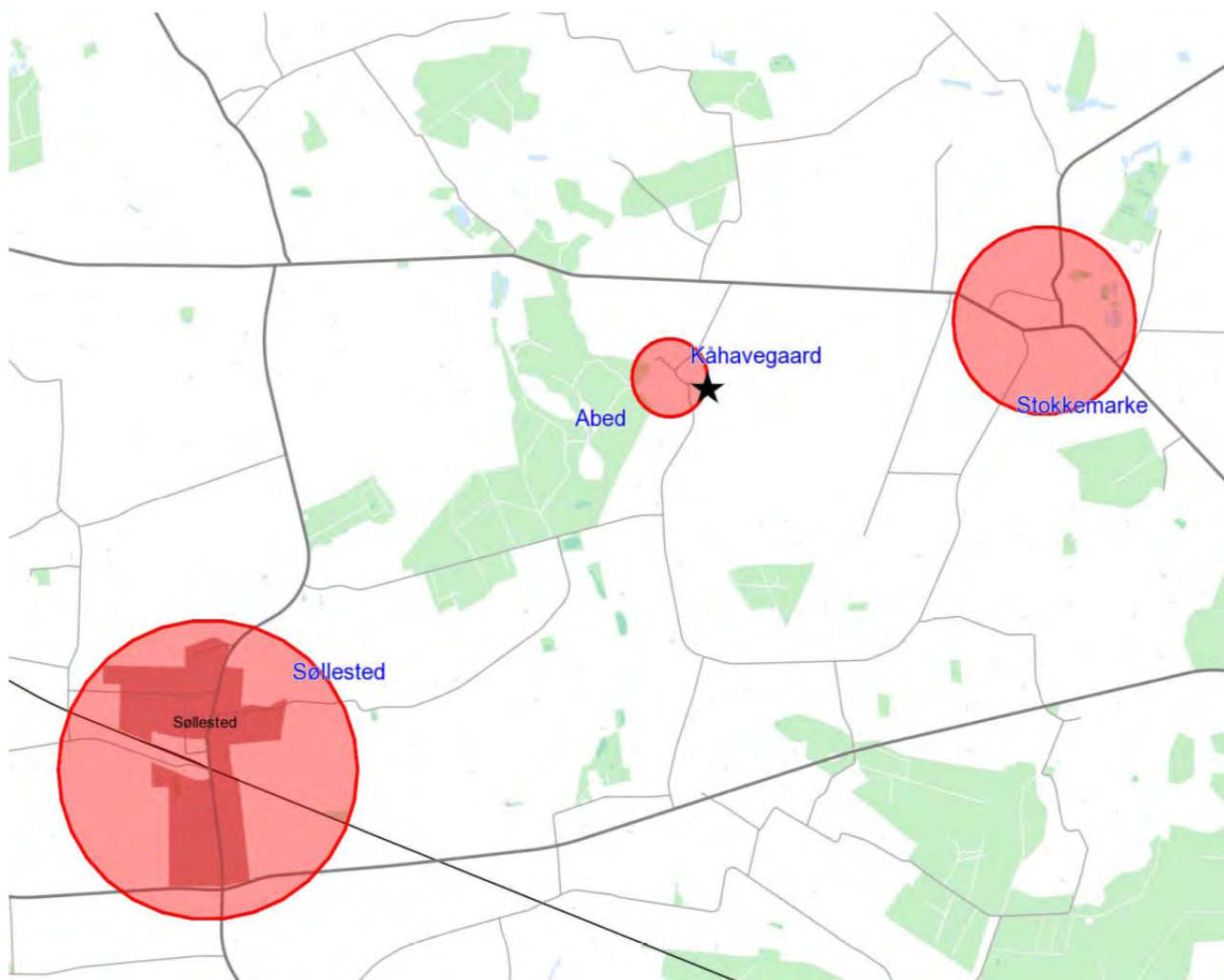
<sup>8</sup> Bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

### 3 HUSDYBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

*I dette kapitel beskrives projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, offentlig vej mv. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv. samt i forhold til andre større husdyrbrug. Desuden beskrives husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier.*

#### 3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER, AFSTANDSKRAV, FREDNINGER MV.

Staldene på Kaahavegaard ligger ca. 1.400 m vest for Stokkemarke (byzone) og lige øst fra Abed (samlet bebyggelse). De nærmeste ejendomme, er ejendommene i Abed. Nærmeste beskyttet natur er et mindre vandhul 340 m øst for nærmeste staldanlæg.



Kort 3.1.1. Kaahavegaard i relation til byzone og samlet bebyggelse

Lovbundne afstandskrav i relation til den nye stald på Kaahavegaard fremgår af nedenstående tabel.

	Afstand fra anlægget	Lovkrav minimum
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	>50 m	50 m
Vandløb/dræn og vandhuller	>15 m	15 m
Offentlig vej	>15 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>25 m	25 m
Beboelse på samme ejendom	85 m	15 m
Naboskel	37 m	30 m
Nabobeboelse	240 m	50 m
Samlet bebyggelse (Abed)	135 m	-
Byzone (Stokkemærke)	Ca. 1400 m	50 m

Tabel 3.1.2 generelle afstandskrav (Husdyrgodkendelseslovens § 6 og § 8)

Kaahavegaard ligger i oplandet til Natura 2000 området nr. 179 - "Nakskov Fjord", der også er både EF-fuglebeskyttelsesområde, EF-habitatområde og Ramsarområde.

Den nye gyllebeholder i det åbne land vest for ejendommen er ansøgt til at ligge ca. 25 m øst for vandhul beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og ca. 500 m vest for den nærmeste naboejendom – se kort 1.3.2.

Ansøger oplyser, at beholderen vil virke mindre synlig i det åbne og flade landskab, hvis den placeres tæt på vandhullet og den beplantning, som i forvejen er omkring vandhullet. Ansøger oplyser desuden at terrænet fra den ønskede placering af den nye gyllebeholder er stigende mod vandhullet.

Mere om selve ejendommen i relation til Natura 2000, beskyttet natur og vandhuller i afsnit 6.1 om ammoniak og natur.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at alle afstandskrav i Husdyrgodkendelseslov § 6 og § 8 er overholdt for de nuværende anlæg og for den nye stald øst for den nuværende ejendom.

Det er desuden Lolland Kommunes vurdering, at placeringen af det eksisterende anlæg ikke er i konflikt med diverse bygge- og beskyttelseslinier – f.eks. strand-, skov-, og fortidsmindebyggelinier.

Den nye gyllebeholder er ansøgt til at ligge 25 m fra et vandhul, der er større end 100 m<sup>2</sup>. Jf. Husdyrgodkendelseslovens § 8, stk. 2, må beholdere til flydende husdyrgødning ikke ligge indenfor 100 m fra vandhuller over 100 m<sup>2</sup>. Lolland Kommune kan dog dispensere for det afstandskrav.

Af hensyn til synligheden i landskabet – se afsnit 3.2 – er det Lolland Kommunes vurdering, at beholderen placeres bedst nær vandhullet. Det skal dog sikres, at terrænet skråner tilstrækkeligt ned mod beholderen fra vandhullet, således at det sikres, at der ved en evt. lækage på beholderen ikke løber gylle til vandhullet.

I Miljøstyrelsens vejledning om placering af gyllebeholdere i forhold til vandløb og vandhuller, står der følgende angående risikoområder:

*"Risikoområder er arealer med et gennemsnitligt fald på mere end 6 grader ned mod et vandløb eller en sø. Er hældningen ikke over 6 grader hele vejen fra beholder ned mod vandløb, bestemmes det gennemsnitlige fald ud fra aflæsning af terrænkote for henholdsvis beholder og vandløb på et topografisk kort. Hældningen beregnes efterfølgende ud fra højdeforskellen mellem beholder og vandløb og afstanden til vandløb eller sø i lige linje".*

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at der skal være et fald på mindst 6° fra kanten af vandhullet til det terræn, hvor gyllebeholderen står.

Lolland Kommune dispenserer for afstandskrav på 100 m mellem vandhullet og den nye gyllebeholder i det åbne land, således at gyllebeholderen kan placeres 25 m vest for vandhullet, såfremt der er et fald på mindst 6° fra kanten af vandhullet til terrænet ved foden af gyllebeholderen.

#### Vilkår

- o Gyllebeholderen kan placeres 25 m vest for vandhullet, såfremt der er et fald på mindst 6° fra kanten af vandhullet til terrænet ved foden af gyllebeholderen.

### 3.2 PLACERING I LANDSKABET

Kaahavegaard ligger lige øst fra Abed, vest for Stokkemarke og nord-øst for Søllested (kort 3.1.1). Området er præget af landbrugsarealer, skov, mindre vandhuller, spredt bebyggelse og mindre byer.

Kaahavegaard indgår i landskabet som en del af Abed by.

Ejendommen ligger udenfor nationalt geologisk interesse område, samt udenfor område med betegnelsen større uforstyrret landskab.

Arealerne øst for ejendommen ligger delvis i område, hvor skovrejsning er ønsket eller uønsket - se Kort 3.2.2.

Ejendommen Kaahavegaard ligger i område, hvor skovrejsning hverken er ønsket eller uønsket. Det samme gælder arealerne ved Frisenlundvej.



Kort 3.2.1 –  
Kaahavegaard og Abed  
by.



Kort 3.2.2 – Arealer ved Kaahavegaard; grønt =  
skovrejsning ønsket, rød = skovrejsning uønsket

De eksisterende stalde ligger indenfor skovbeskyttelseslinje. Det er dog uden betydning, da bestemmelserne i Planloven om skovbeskyttelseslinje ikke gælder for nødvendigt landbrugsbyggeri.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Generelt er området fladt, og Kaahavegaard ligger i kote 8, arealerne øst for ejendommen i kote 7-9, og arealerne ved Frisenlundvej i kote 7-8.

Ansøger har oplyst, at den nye stald bliver bygget af materialer og med valg af farve, så den fremstår som en naturlig del af den samlede ejendom.

Både det samlede anlæg på Kaahavevej og den nye gyllebeholder i det åbne land vil blive skjult mere eller mindre af beplantning: Se afsnit 3.4 angående beplantning.



Kort 3.2.2 – Kaahavegaard (blå) og den nye gyllebeholder (rød) vest for ejendommen i det åbne land

Den nye gyllebeholder i den åbne land vest for ejendommen ligger ca. midt i udspretningsarealerne ved Frisenlundvej. Kørselsvej til de arealer og den nye gyllebeholder fremgår af afsnit 5.3.

Den nye gyllebeholder har en "beholderhøjde" på 5 m, hvoraf ansøger har oplyst, at mindst 1 m etableres under terræn. Der vil derfor være 4 m over terræn.

Beholderen har en diameter på 27,4 m udvendig mål. Den overdækkes med et "telt" med en hældning på 22°, hvilket betyder, at teltets højde bliver 5,5 m.

Den samlede højde af den nye gyllebeholder bliver derfor maksimalt 9,5 m over terræn.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Den nye stald placeres af hensyn til Abed by øst for det nuværende anlæg og ud mod åbne marker. Se kort 4.1.1 for placering af den nye stald. De nuværende bygninger er omkranset af træer. Ansøger fastholdes i oplysning i ansøgning om miljøgodkendelse om, den nuværende beplantning forøges, således at den nye stald og den nye gyllebeholder i "åbent land" vest for ejendommen omkranses af træer i 3 rækker. Mere om det i afsnit 3.4.

Lolland Kommune finder placeringen af den nye stald ved ejendommen længst mulig væk fra Abed by som den bedste løsning if. med udvidelse af svineproduktionen på Kaahavegaard. Kaahavegaard er på nuværende tidspunkt og fremadrettet med den nye stald en del af Abed by.

Jf. Lolland Kommunes gældende kommuneplan ligger området, hvor den nye gyllebeholder ønskes placeret, "udenfor område med særlige natur- og landskabsværdier".

Lolland Kommune finder ligeledes placeringen af den nye gyllebeholder midt i Kaahavegaards udspretningsarealer ved Frisenlundvej er en god placering. Arealerne ligger knap 4 km fra Kaahavegaard. Idet beholderen ligger ved egne udspretningsarealerne, som ligger længst væk fra Kaahavegaard, kan kørsel af gylle til de arealer fordeles over hele året. Det vil reducere en del af den intensive kørsel med gylle gennem Abed by og ved ejendommen Frisenlundvej 7, som finder sted det meste af døgnet i de perioder 1-3 gange om året, hvor der køres gylle til udspretningsarealerne. Se afsnit 5.3 angående kørsel med gylle til udspretningsarealerne.

Beholderens samlede højde på op til 9,5 m betyder selvfølgelig, at den fremtræder meget synligt i det flade landskab. Jf. afsnit 3.4 afskærmes beholderen af afskærmende beplantning, således at beplantningen om gyllebeholderen sammen med beplantningen om vandhullet kommer til at fremstå som en helhed.

Lolland Kommune har derfor ingen bemærkninger i forhold til placering i landskabet – hverken angående det nuværende anlæg, den nye stald eller den nye gyllebeholder i det åbne land.

#### Vilkår

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til placering i landskabet.*

### 3.3 PÅVIRKNING FRA ANDRE HUSDYRBRUG

#### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning til § 11, § 12 og § 16 husdyrgodkendelser kan der kun gives tilladelse/godkendelse (§§ 10, 11, 12 og 16) til udspretning af husdyrgødning i oplande, der afvander til kvælstoffølsomme vandområder<sup>9</sup>, såfremt det samlede dyrehold i oplandet ikke har været stigende siden 2007 (MST tal fra CHR og egne tal). Har dyreholdet været stigende, kan der kun gives tilladelse/godkendelse, såfremt der kan gennemføres projektilpasning, således at der fra de arealer, der skal anvendes til udspretning af husdyrgødningen fra ejendommen, efter tilladelse/godkendelse er givet, ikke udledes mere kvælstof (N-efter) til overfladevand, end der udledes fra et rent planteavlsbrug på de samme arealer (svarende til udelukkende kunstgødning efter gældende normer på ansøgte arealer).

Kaahavegaard ligger i oplandet til Nakskov Fjord (Natura 2000 område 179), hvor husdyrtrykket har været faldene i perioden 2007-2012 (nyeste data). Hovedparten af udspretningsarealerne ligger i samme opland. En mindre del af arealerne ligger i oplandet til Smålandsfarvandet (Natura 2000 område 173), og her er husdyrtrykket også faldene i perioden 2007-2012.

<sup>9</sup> Alle vandområder undtaget vandområder, hvor den betydende faktor for miljøtilstanden ikke er nitratudvaskning i den størrelsesorden, som det fastlagte beskyttelsesniveau til overfladevand og afskæringskriteriet, giver mulighed for. Sådanne vandområder ligger udenfor Natura 2000 områderne og er typisk åbne farvande, som Skagerrak og Nordsøen (citat fra MST vejledning).

Kumulation i forhold til ammoniak og lugt fra anlægget behandles i afsnit 6.1 og afsnit 6.2.

Nitrat til recipient behandles i kapitel 7 om påvirkning fra arealerne.

### Vilkår

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til "påvirkning fra andre husdyrbrug".*

## 3.4 BEPLANTNING

Ansøger oplyser, at der er afskærmende beplantning om det eksisterende anlæg, samt at der også vil blive plantet øst for den nye stald og rundt om den nye gyllebeholder i det "åbne land" vest for ejendommen.

Der vil hovedsagelig blive plantet løvfældende træer og buske i 3 rækker, og det vil blive tilstræbt at vælge hurtigvoksende arter.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det væsentligt, at der etableres afskærmende beplantning øst for den nye stald, således at ejendommen fremstår samlet og lettere afskærmet.



*Kort 3.4.1 -  
Nuværende levende  
hegn (grønt) og den  
nye stald (rød)*



Jf. afsnit 3.1 og afsnit 3.2 finder Lolland Kommune det desuden meget væsentligt, at der etableres afskærmende beplantning om den nye gyllebeholder i det åbne land, således at beplantningen om vandhullet og beplantningen om gyllebeholderen kommer til at fremstå som en helhed.

Lolland Kommune vil derfor fasthold ansøger på, at der vil blive etableret levende hegn, som oplyst, samt at den eksisterende beplantning beholdes – undtagen, der hvor den nye stald bygges.

#### **Vilkår**

- Der skal etableres et levende hegn i mindst 3 rækker øst for den nye stald, således at ejendommen fremstår som et hele og samtidig virker afskærmet.
- Der skal etableres et levende hegn i mindst 3 rækker rundt om den nye gyllebeholder, således at beplantningen om vandhullet og den nye beplantning om gyllebeholderen kommer til at fremstå som en helhed.
- Den eksisterende beplantning, der ikke erstattes af ny beplantning ved den nye stald, skal beholdes.
- Den afskærmende beplantning om stalde og gyllebeholdere skal vedligeholdes og fornyes efter behov.
- Den valgte beplantning skal være for egnen og det specifikke områdes karakteristiske arter

## 4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

I dette kapitel beskrives husdyrholdets sammensætning, staldindretning, fodring, vand- og energiforbrug, samt håndtering af spildevand, regnvand, affald, pesticider, driftsforstyrrelser og uheld.

### 4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

Efter etablering af den nye stald vil der på ejendommen være 9 stalde med i alt 8.526 stipladser. Staldene er opdelt, så de enten har stipladser til smågrise fra 7,3 kg – 30 kg eller til slagtesvin fra 30 kg – 108 kg. En enkelt stald (slagt øst) har stipladser både til smågrise og slagtesvin. Der er i alt 3.486 stipladser til smågrisene og 5.040 stipladser til slagtesvinene.



Kort 4.1.1 – Oversigtskort over Kaahavegaard (markering af den nye stald skal betragtes som et byggefelt)

I lugtberegningen er gennemsnitsvægten af smågrisene og slagtesvinene på stald oplyst til at være henholdsvis 18,7 kg og 69,0 kg. Det betyder, at der er "rullende" udskift af svin i alle staldene. Det betyder igen, at den enkelte stald ikke tømmes mellem 2 hold grise, men at der løbende flyttes grise eller svin fra stalden og hele tiden indsættes grise eller svin i stalden, således at der målt i kg målt på uge niveau altid er den samme belægning af svin i den enkelte stald.

Mere om lugt i afsnit 6.2.

Grund-plan ca.		Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Slagt Nord	660 m <sup>2</sup>	5,75 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag.	Slagtesvin
Slagt Vest	1580 m <sup>2</sup>	5,75 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag.	Slagtesvin
Slagt Midt	820 m <sup>2</sup>	6,75 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag.	Slagtesvin
Slagt Øst	840 m <sup>2</sup>	6,75 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag.	Slagtesvin
Klima	1360 m <sup>2</sup>	6,75 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag.	Smågrise
Ny slagtesvinestald	1900 m <sup>2</sup>	9 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag.	Slagtesvin
Planlager	1200 m <sup>2</sup>	6,75 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag	
Stuehus	340 m <sup>2</sup>	5 m	25 °		Beboelse
Foderlade	1000 m <sup>2</sup>	6,75 m	20 °	Gule sten, røde gavle og lys grå tag.	Foder
Gyllebeholder I	2400 m <sup>3</sup>	7 m		Elementer - overdækket	Gylle
Gyllebeholder II	2400 m <sup>3</sup>	7 m		Elementer - overdækket	Gylle
Gyllebeholder III	600 m <sup>3</sup>	3 m		Elementer	Gylle
Gyllebeholder IV	2400 m <sup>3</sup>	3 m		Elementer	Gylle
Gyllebeholder V	3000 m <sup>3</sup>	7 m		Elementer - overdækket	Gylle

Tabel 4.1.2 – Ansøgers tabel over bygninger og anlæg, størrelse, taghældning, bygningshøjde og materialer – gyllebeholder IV og V er ikke med på kort 4.1.1.

Der er ansøgt om en årlig produktion af 28.000 stk. smågrise (7,3-30 kg) og 28.000 stk. slagtesvin (30-108 kg) fordelt i de 9 stalde – se tabel 4.1.3.

Alle smågrisene går på nuværende tidspunkt i klimastald på delvist spaltegulv, hvilket de også vil gøre efter udvidelse af produktionen. Udvidelse af smågriseproduktionen sker i de eksisterende staldanlæg, idet nogle af stipladserne i stald "slagt øst" ændres fra stipladser til slagtesvin til stipladser for smågrise (516 stipladser til slagtesvin ændres til 1.050 stipladser til smågrise).

Stald	Besætning	Stipladser	Årsproduktion (dyreenheder)		
<i>Slagt øst</i>	Smågrise 7,3-30 kg	1.050	I alt 3.486	8.000 (36,76)	I alt 28.000 (128,66)
<i>Klima syd</i>		780		6.400 (29,41)	
<i>Klima midt</i>		994		8.166 (37,52)	
<i>Klima nord</i>		662		5.434 (24,97)	
<i>Slagt midt</i>	Slagtesvin 30-108 kg	704	I alt 5.040	3.956 (113,47)	I alt 28.000 (803,12)
<i>Slagt vest I</i>		726		4.080 (117,03)	
<i>Slagt øst</i>		470		2.558 (73,37)	
<i>Slagt nord</i>		547		3.074 (88,17)	
<i>Slagt vest II</i>		593		3.332 (95,57)	
<i>Ny stald</i>		2.000		11.000 (315,51)	
<b>I alt</b>			<b>8.526</b>		<b>(931,78)</b>

Tabel 4.1.3 – Stalde, besætning, stipladser og produktion efter udvidelsen (stalde, hvor der sker ændringer af stierne, står med kursiv)

Der er overbrusning af dyrene i staldene efter gældende lovgivning om hold af svin.

I 2 stalde – "slagt vest I" og "slagt vest II" – ændres stipladser med fuldspaltegulv til stier med delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv) af hensyn til dyrevelfærd og af hensyn til reduktion af lugt og ammoniak fra stierne.

Delvist spaltegulv for slagtesvin beskrives i Miljøstyrelsens teknologiblad "delvist fast gulv" (3. udgave, 29.03.2011).

I de øvrige stald til slagtesvin er der i forvejen delvist spaltegulv (25-49 %). I den nye stald, hvor der kun skal gå slagtesvin, etableres der også delvist spaltegulv (25-49 %).

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der angående dyreholdet ikke er behov for at stille andre vilkår end vilkår til dyreholdets størrelse og evt. variation i størrelsen af smågrisene og slagtesvinene.

Desuden fastholdes ansøger i den maksimale belægning i det samlede staldanlæg af henholdsvis smågrise og slagtesvin målt i kg, da den maksimale belægning af den enkelte dyretyper er udgangspunktet for lugt beregningen – se afsnit 6.2.

Her anvendes en gennemsnitsvægt for smågrisene på 18,64 kg og for slagtesvin på 69,00 kg (beregnet i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk))

Ud over de stipladserne, som opgøres i det elektroniske ansøgningssystem, oplyser ansøger, at der er de nødvendige sygestier og ledige stier, så dyrene kan flyttes i den daglige drift.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at overbrusning af dyrene med forstøvet vand for at holde temperaturen tilstrækkelig nede er væsentlig, da det er med til at sikre, at grisene ikke "søler" sig, hvilket vil give anledning forøget lugt fra dyrene. Der stilles dog ikke vilkår om

dette, da det vurderes, at krav om overbrusning er reguleret tilstrækkeligt i anden lovgivning om dyrevelfærd.

BAT i forhold til husdyrhold og staldindretning fremgår af afsnit 8.1.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til husdyrhold og staldindretning fremgår af kapitel 9.

### Vilkår

- Antallet af dyr på stald må på intet tidspunkt være mere end 3.486 stk. smågrisene og 5.040 slagtesvinene.
- Produktionen af smågrise og slagtesvin skal fordeles jævnt over året (kontinueret drift), således at der aldrig er mere end 65.020 kg (3.486 stk. x 18,65 kg)<sup>10</sup> smågrise på stald og 347.760 kg (5.040 stk. x 69,00 kg) slagtesvin på stald.
- Alle stier skal være med spaltegulv med mindst 25 % fast gulv.
- Antallet af producerede smågrise og vægten af disse kan varieres op til en afgangsvægt på maksimalt 40 kg, såfremt det samlede antal dyreenheder på 128,66 DE<sup>11</sup> for smågrise ikke overstiges.
- Antallet af producerede slagtesvin og vægten af disse kan varieres, såfremt det samlede antal dyreenheder på 803,12 DE<sup>10</sup> for slagtesvin ikke overstiges.
- Antallet af smågrise og slagtesvin beregnes som et gennemsnit for de seneste 3 produktions år. Der kan accepteres en produktion på maksimalt 5 % mere end det godkendte i et enkelt produktions år indenfor den 3 årige periode, såfremt den maksimale produktion som et gennemsnit for de 3 seneste år er overholdt.

## 4.2 GYLLEKANALER OG GYLLEKØLING

Ansøger oplyser, at gyllekanalerne i slagtesvinestaldene er og bliver med linespil udmugning. Skraberne under spalterne kører 2 gange i døgnet ca. kl. 6 og kl. 20, og varigheden er ca. ½ time hver gang.

I både slagtesvinestaldene og klimastaldene er der "propper" i gyllekanalerne. Udslusning af gylle fra kanalerne til fortank/gyllebeholder sker ca. hver anden uge for at hindre, at der dannes svovlgasser i gyllen.

Ansøger oplyser desuden, at der ved valg af dag for udslusning af gyllen tages hensyn til vindretning, således at vinden, så vidt det er muligt, blæser væk fra Abed by (vestenvind). Varigheden af udslusningen er ca. 3 timer for det samlede anlæg. Gyllen pumpes fra gyllekanalerne via fortank til gyllebeholder i dykket rør, som loven forskriver, således at flydelaget på de åbne gyllebeholdere ikke brydes ved påfyldningen.

<sup>10</sup> Stipladser for smågrise eller slagtesvin x gennemsnitsvægten af dyretypen (fra lugtberegningen)

<sup>11</sup> Beregnet efter beregningsmodel gældende på godkendelsestidspunktet

Ansøger oplyser desuden, at der etableres gyllekøling i den nye slagtesvinestald, i alle 3 klimastalde til smågrisene (klimastald syd, - midt og – nord) og i slagtesvinestalden benævnt "slagt øst" (se kort 4.1.1). I de øvrige 4 stalde, der alle er til slagtesvin, bliver der ikke etableret gyllekøling.

Gyllekøling etableres i henhold til Miljøstyrelsens teknologiblad "køling af gylle i slagtesvinestalde" (version 2, 23.05.2011) og "køling af gylle i stalde til søer og smågrise" (1. udgave, 26.01.2011).

I de 5 stalde med gyllekøling er ammoniakreduktionsprocenten 10 % og der er 100 % udnyttelse af varmen til opvarmning af klimastaldene, brugsvand, personalerum og stuehus. Der er 1.600 m<sup>2</sup> gyllekanaler med gyllekøling.

Ansøger oplyser desuden, at den gennemsnitlige specifikke køleeffekt derfor skal være på 10,44 W/m<sup>2</sup>. Det betyder, at pumpens køleeffekt kan beregnes til 10,44 w/m<sup>2</sup> x 1.600 m<sup>2</sup> = 16,704 kW.

Ansøger oplyser, at der installeres en varmepumpe på 30 kW, hvilket betyder, at den reelle driftstid kan beregnes til 16,7 kW / 30 kW x 8760 timer = 4876 timer.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Det er Lolland Kommunes vurdering, at udslusningen af gylle giver anledning til forøget lugt i nærområdet, mens det står på. Lange intervaller mellem udslusningerne betyder dog, at der skal udsluses gylle i et længere tidsrum. Lolland Kommune finder udslusning hver anden uge, som ansøger oplyser, tilfredsstillende. Da Kaahavegaard ligger lige i udkanten af Abed by, finder Lolland Kommune det desuden væsentligt, at ansøger angående vindretning tager hensyn til naboerne, når der udsluses gylle.

Den månedlige gylleproduktion inklusiv vaskevand og eksklusiv vand fra pladsen ved gyllebeholderne er beregnet til 1.367 m<sup>3</sup>, og kapaciteten i alle gyllekanalerne er oplyst til være på 3.100 m<sup>3</sup>. Beregning af opbevaringskapacitet m.v. fremgår af afsnit 5.2. Der er derfor i gyllekanalerne kapacitet til mindst 2 måneders gylleproduktion, hvilket Lolland Kommune finder tilstrækkeligt, når proceduren er udslusning ca. 2 gange om måneden

Lolland Kommune vurderer, at gyllekøling med den ammoniak reducerende effekt i stalde med gyllekøling på gennemsnitlig 10 % med 100 % udnyttelse af varmen, som en god løsning med hensyn til ammoniakemission og delvis udfasning af fyringsolie på ejendommen.

Ved gyllekøling produceres der typisk for lidt varme i kolde perioder og for meget varme i de varmere perioder. I de kolde perioder vil det derfor være nødvendigt med supplerende varme produceret ved brug af fyringsolie.

Gyllekølingen kører normalt kun, når varmen kan afsættes til opvarmning af bygninger eller vand – altså når der er 100 % udnyttelse af den genererede varme. Ellers ville der forbrugs energi til drift af gyllekølingsanlægget uden at varmen herfra kan bruges, hvilket overordnet set ikke er hensigtsmæssigt. I princippet er anlægget tændt hele året (driftstid 8.760 timer), men gyllekølingen slår til og fra afhængig af varmeforbruget. Den beregnede ammoniak emissions reduktionen på 10 % er et gennemsnit for hele året – om vinteren, når der er brug for meget varme og gyllekølingen ofte er "slået til" er reduktionsprocenten højere end de 10

% . Omvendt er reduktionsprocenten om sommeren lavere end de 10 %, da gyllekølingen ofte "slår fra" pga. et lavere varmeforbrug til især bygningsopvarmning.

Den gennemsnitlige køleeffekt er oplyst til at være 10,44 W/m<sup>2</sup>, og gyllekøling etableres i total 1.600 m<sup>2</sup> gyllekanaler med en driftstid på 8.760 timer<sup>11</sup>.

Med den beregnede reelle driftstid på 4876 timer ud af årets 8760 timer, er gyllekølingen i drift 55 % af tiden, hvor varme fra gyllekølingen erstatter mineralsk olie til opvarmning af beboelse, personalerum, klimastalde, varmt brugsvand m.v. Da de 55 % af tiden ligger i de koldeste perioder, er det hovedparten af olieforbrug, som der ellers ville være, der udfases.

Vilkår angående gyllekøling stilles efter Miljøstyrelsens Teknologiblad om "køling af gylle i stalde til slagtesvin" dateret maj 2011.

BAT i forhold til gyllekanaler og gyllekøling fremgår af afsnit 8.1 og 8.3.

Egenkontrol og dokumentation i forbindelse med gyllekanaler og gyllekøling fremgår af kapitel 9.

#### Vilkår

- Gyllen fra gyllekanalerne skal udsluses 2 gange om måneden i et så kort tidsrum, som det er muligt.
- Udslusning af gylle skal ske når vindretningen er væk fra Abed by.
- Der skal etableres gyllekøling i den nye slagtesvinestald, i alle 3 klimastalde til smågrisene (klimastald syd, - midt og – nord) og i slagtesvinestalden benævnt "slagt øst" (se kort 4.1.1) – samlet i alt 1.600 m<sup>2</sup> gyllekanaler.
- Varmepumpen til gyllekølingen skal levere en årlig køleydelse på mindst 146.328 kWh<sup>12</sup>.
- Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige – og årlige køleydelse i kWh.
- Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

---

<sup>12</sup> 10,44 W/m<sup>2</sup> x 1.600 m<sup>2</sup> x 8.760 h = 146.328 kWh

- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
- Ved driftsstop af gyllekølingsanlægget, der har en varighed på mere end 1 uge, skal Lolland Kommune orienteres og oplyses om årsagen.

### 4.3 VENTILATION

#### Ansøger oplyser følgende angående ventilation:

Alle stalde er med frekvensstyret undertryksventilation med vægventiler. Der er separat styring af varme og ventilation i hver staldsektion. Afkast er 1,20 m over tagryg med en afkasthastighed på maksimalt 13,5 m/s.

I forbindelse med udvidelsen af produktionen, er det planlagt at udskifte alle stald ventilationerne til en mere energivenlig type, som samtidig har en højere ydelse.



Kort 4.3.1 – Placering af ventilationsafkast (numrene er i relation til beregning af lugt fra anlægget)

#### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

De forholdsvis høje afkast er med til at sprede og dermed fortynde lugt fra ejendommens stalde i forhold til de nærmeste naboer i Abed by. Det afspejler sig også i lugtberegningerne, hvor ansøger har valgt at benytte sig af OML beregning, da det med de høje afkast giver et



mere retvisende billede af lugten fra ejendommen i forhold til Abed by. Mere om lugt i afsnit 6.2.

I relation til lugt, finder Lolland Kommune det også væsentligt, at ventilationsanlæggene kører optimalt. Der stilles derfor vilkår om kontinueret drift, temperaturregulering, vedligeholdelse og rengøring. Med kontinueret drift menes, at ingen ventilatorer må være afbrudt. Da ventilatorerne er frekvensstyrede, kan det godt betyde, at der ingen ventilation er, hvis der ikke er behov for det.

Angående energieffektivitet finder Lolland Kommune, at den økonomiske gevinst ved at anlæggene er energieffektive er tilstrækkelig til at sikre dette.

BAT i forhold til ventilation fremgår af afsnit 8.3.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til ventilation fremgår af kapitel 9.

#### Vilkår

- o Alle staldventilationerne skal være frekvens styret og i kontinueret drift samt reguleres efter staldtemperaturen.
- o Staldventilationen skal være tilsluttet en form for alarm, der aktiveres hvis ventilation ikke er i kontinueret drift.
- o Alle ventilationerne skal efterses, vedligeholdes og rengøres efter producentens anvisninger.

## 4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

Ansøger har oplyst følgende angående energiforbrug:

Type – årligt forbrug	Forbrug før	Forbrug efter
Strøm	390.000 kWh	700.000 kWh
Fyringsolie beboelse	2.000 l	<i>Intet forbrug</i>
Fyringsolie stald	40.000 l	10.000 l
Diesel til markbrug	35.000 l	35.000 l

Gyllekølingsanlægget forventes at levere 100 % af ejendommen energiforbrug til varme og varmt vand og dermed udfase hovedparten af olieforbruget til varme og varmt vand.

Ansøger oplyser følgende angående vandforbrug:

Type – årligt forbrug	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand	9.300 m <sup>3</sup>	18.600 m <sup>3</sup>
Vaskevand til stalde	630 m <sup>3</sup>	1.260 m <sup>3</sup>

Drikkevandsforbrug er beregnet ud fra standard normer i "håndbog i svinehold 2008".

Drikkevandsinstallationerne efterses jævnligt med henblik på minimering af spild, der er bimålere for lokalisering af evt. lækage, drikkenipler er placeret over fodertrug, og stophaner på vandslanger. Desuden sættes stierne i blød inden rengøring af de enkelte stier.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder at det økonomiske incitament er tilstrækkelig if. besparelse på energi- og vandforbruget på ejendommen til, at energi- og vandforbruget er på så lavt niveau, som det er muligt.

BAT i forhold til energi- og vandforbrug fremgår af afsnit 8.3 og afsnit 8.4.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til energi- og vandforbrug fremgår af kapitel 9.

### Vilkår

- *Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til energi- og vandforbrug.*

## 4.5 SPILDEVAND OG REGNVAND

### Ansøger oplyser følgende angående spildevand:

Type spildevand	# m <sup>3</sup> /år før udvidelse	# m <sup>3</sup> /år Efter udvidelse	Afledes til	Rensning
Rengøringsvand stalde	630	1260	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	200	200	Offentlig kloak	Renseanlæg

Tagvand afledes til dræn og rørlagt vandløb nr. 65. Det rørlagte vandløb afleder til Åmoserenden og derfra til Vesterborg sø.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ejendommens spildevand håndteres efter de gældende regler. Overflade- og tagvand afledes til et C-målsat vandløb. Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at der ikke skal stilles særlige vilkår om håndteringen af spildevandet, da en evt. miljøgevinst ville være minimal.

Det vurderes ligeledes, at gyllebeholdernes kapacitet er tilstrækkelig til at rumme rengøringsvandet fra staldene. Mere om kapacitet til opbevaring af gylle i afsnit 5.2.

### Vilkår

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til spildevand.*

## 4.6 FODRING

### Ansøger oplyser følgende angående fodring:

Der fodres med foderoptimerede foderblandinger, hvor tildeling af N og P er begrænset mest muligt. Der udarbejdes foderplaner, således at tildeling af N og P begrænses mest muligt. På bedriften vil man løbende holde sig orienteret om nye muligheder i relation til bedre udnyttelse af næringsstofferne i fodret. Der anvendes som udgangspunkt normer for N og P i fodret. Foderforbruget til slagtesvinene forventes at ligge lavere end normen, således at foderforbruget er 2,6 FE/kg tilvækst.

Der fodres med vådfoder produceret på ejendommen. Foder og tilskudsfoder opbevares i siloer i foderladen. Der kan opbevares 30 tons tilskudsfoder. Vådfoder blandes kontinueret, og der kan opbevares 8 tons vådfoder. Foderkorn opbevares i plansilo i planlager.

Da der ikke anvendes varmebehandlet korn i det hjemmebladende foder, er fytase i kornet stadig tilstrækkelig aktiv, således at det ikke skønnes nødvendigt at tilsætte ekstra fytase i foderet.

Analogt er det vejledende niveau for ammoniak har Miljøstyrelsen beregnet, hvilket niveau, der er proportionelt i relation til fosfor. For smågrise er BAT niveauet 27,8 kg P/DE og for slagtesvin er det 20,5 kg P/DE.

Beregning af BAT niveau for ammoniak fremgår af afsnit 6.1 om ammoniak fra anlægget.

Der anvendes ikke fasefodring på ejendommen, da foderet leveres fra siloen til staldene i én streng. Foderforbruget ligger dog inden udvidelsen under "normen", hvilket det også forventes at være efter udvidelsen. Der forventes derfor efter udvidelsen et lavere foderforbrug end normen.

Management på bedriften er bl.a. et minimum af foderspild.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det væsentligt, at så stor en andel af foderet som muligt udnyttes af dyrene, hvilket betyder reduktion af lugt og ammoniak fra staldene, fra gyllebeholdere og fra udspretningsarealerne, samt reduktion af kvælstof og fosfor i gyllen med deraf mindre udvaskning af næringsstofferne til overfladevand og grundvand, når gyllen anvendes på egne og andres udspretningsarealer (2 særskilte § 16 godkendelser). Der må dog aldrig være tvivl om, at evt. reduceret fodring ikke giver anledning til forringet dyrevelfærd.

I [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) står der følgende værdier:

Vægtinterval	Tilvækst pr. dyr	Antal pr. år	FE pr. kg tilvækst	Gram N pr. FE	Gram P pr. FE
7,3 – 30 kg	22,7	28.000	1,96	160,60	5,30
30 – 108 kg	78,0	28.000	2,60	147,40	4,70

Det er kun foderenheder (FE) for slagtesvinene (30-108 kg), som ansøger har tastet ind. De øvrige værdier er standardværdier, som [www.husdyrgodkendelse](http://www.husdyrgodkendelse) selv indsætter og regner videre på.

Lolland Kommune finder det væsentligt, at ansøger fastholdes i de af ansøger indtastede værdier, da de indgår i beregning af ammoniak fra staldanlæg og kvælstof og fosfor i husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniak fra anlægget og indholdet af næringsstoffer i gyllen er væsentlige parametre for Lolland Kommunes vurdering af anlæggets samlede miljøbelastning ved udvidelse af svineproduktionen på ejendommen.

Lolland Kommune kan dog jf. Miljøstyrelsens vejledning ikke fastholde ansøger på standard værdierne for smågrisene, men kun foderenheder med dertil hørende værdier for N og P

Til vilkår af forbruget af næringsstoffer i produktionen af slagtesvin anvender Lolland Kommune Miljøstyrelsen teknologiblade for råprotein og fosfor i foder til slagtesvin (2 teknologiblade – maj 2011).

I nedenstående tabel fremgår beregningsformlerne fra teknologibladene, og resultaterne af beregningerne. Ansøger fastholdes i de oplyste værdier ved, at resultaterne af beregningerne stilles som vilkår. Værdierne vil fremgå af ejendommens produktionskontrol (tidligere effektivitetskontrol) som N og P ab dyr pr. dyr og totalt.

Næring til dyr	Formler N eller P ab dyr pr. dyr	N ab dyr pr. dyr (kg)	P ab dyr pr. dyr (kg)	Total N ab dyr (kg)	Total P ab dyr (kg)
N til slagtesvin	(tilvækst x FE x N/6250)- (tilvækst x 0,0296)	2,4740		69.273,0	
P til slagtesvin	(tilvækst x FE x P/1000)- (tilvækst x 0,0055)		0,5242		14.676,5

Angående kontrol med vilkår om maksimale mængder kvælstof og fosfor i foder skriver Miljøstyrelsen følgende:

Dokumentation for beregningen af N og P ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Dvs. dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 350 dage (i perioden 15. september år 1 (fx 2009) til 15. februar år 3 (fx 2011)). Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger. Dokumentation uden effektivitetskontrol kan undtagelsesvis accepteres – i sådanne tilfælde skal N (eller P) ab dyr dokumenteres på anden vis, dvs. en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af råprotein og/eller fosfor ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagteriafregninger.

Fremgår foderets indhold af råprotein ikke, men er indholdet af kvælstof (N) angivet, så kan foderets indhold af råprotein udregnes ved at gange indholdet af N med 6,25. Ved blanding og udfodring af foder på basis af egen avl eller indkøbte foderstoffer, hvor indholdet af råprotein ikke fremgår af medfølgende deklaration, skal standardværdier for gram råprotein pr. foderenhed anvendes, jf. standardværdier for svin ifølge vejledning til gødningsregnskab. Standardværdier findes også på Videncenter for Svineproduktions hjemmeside. For byg og hvede anvendes analyser fra årets høst i det relevante år, som angivet i vejledningen til gødningsregnskabet.

BAT i forhold til foder fremgår af afsnit 8.2.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til foder fremgår af kapitel 9.

### Vilkår

- Til hver produceret slagtesvin i vægtintervallet 30-108 kg må der årligt maksimalt anvendes 2,4740 kg N. Til de maksimalt 28.000 stk. slagtesvin årligt må der derfor årligt maksimalt anvendes 69.273 kg N.
- Til hver produceret slagtesvin i vægtintervallet 30-108 kg må der årligt maksimalt anvendes 0,5242 kg P. Til de maksimalt 28.000 stk. slagtesvin årligt må der derfor årligt maksimalt anvendes 14.676 kg P.

## 4.7 AFFALD OG DØDE DYR

Ansøger oplyser følgende angående affald:

Affaldstype	Opbevarings- sted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG- kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie		Dansk Oliegenbrug		500 l	13.02.08	06.01
Olietromle		Dansk Oliegenbrug		2	15.01.04	56.20
Blyakkumulatorer		Egen	Kommunal modtagestation	1	16.06.01	05.99
Spraydåser	Stald	Egen	Kommunal modtagestation	25	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	Stald	Egen	Kommunal modtagestation	varierende	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
<b>Fast affald:</b>						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Preben Andersen		Containeren tømmes 14. dag	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Preben Andersen		Containeren tømmes 14. dag	15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Container	Preben Andersen		Containeren tømmes 14. dag	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer		Egen	Kommunal modtagestation	100	20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandler	Produkthandler	varierer	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Container	Preben Andersen		Containeren tømmes 14. dag	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

På ejendommen forekommer der ikke opbevaring af klinisk - eller medicinsk affald (sprøjter, medicinrester m.v.), da det leveres og bortskaffes af den tilknyttede dyrlæge. Eventuel

opbevaring af brugte kanyler vil ske i kanyleboks og bortskaffelse vil ske i henhold til Lolland Kommunes affaldsregulativ.

Medicinalgas bortskaffes som "småt brandbart", hvilket Maribo Kommune tidligere har accepteret, såfremt glassene ikke er i "rene fraktioner", men er blandet med andet småt brandbart affald.

Døde dyr opbevares i lukket vogn ved gyllebeholderne lige nord for ejendommen. Vognen køres frem til afhentningsstedet ved offentlig vej umiddelbart inden afhentning af DAKA (se kort 4.1.1).

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Lolland Kommune finder det tilstrækkeligt, at gældende lovgivning og Lolland Kommunes affaldsregulativer om opbevaring, håndtering og aflevering af affald overholdes.

Affaldsregulativet omhandler dog ikke døde dyr. Her finder Lolland Kommune det væsentligt, at døde dyr normalt maksimalt er på ejendommen i 4 dag. Afhentning bør derfor ske mindst 2 gange om ugen.

Desuden bør kadavervogn og pladsen, hvor den holder, holdes rene, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til affald fremgår af kapitel 9.

### **Vilkår**

- Kadaver må maksimalt ligge 4 dage på ejendommen.
- Kadavervogn og pladsen, hvor den holder, skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

## **4.8 OLIEOPLAG**

Der er 3 olietanke til driften på ejendommen. Alle tanke står indendørs.

I maskinladen (sydlige ende) er der en dieseltank fra 1996 på 5.900 l (nr. 58924-01), og dieseltank fra 1984 på 4.000 l (nr. 315734)<sup>13</sup>.

Ved klimastald "midt" er der en fyringsolietank fra 1998 på 5.900 l (nr. 79277-01).

Brugen af fyringsolie til klimastald og stuehus forventes delvist udfaset ved etablering af gyllekøling.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Lolland Kommune finder gældende regler om opbevaring af olieprodukter for tilstrækkelige.

<sup>13</sup> Sløjfningsterminen for overjordiske tanke er normalt 30 år. Terminen er 40 år, hvis tanken typegodkendt med indvendig korrosionsbeskyttelse eller med offeranode.

## Vilkår

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til råvare og hjælpestoffer.*

### 4.9 PESTICIDER, MEDICIN OG KEMIKALIER

Pesticider opbevares i aflåst rum i maskinhallen. Der er fast gulv uden afløb i rummet. Påfyldning af pesticider og vask af materiel, der er anvendt til udkørsel med pesticider, sker i marken.

Medicin opbevares utilgængeligt og aflåst i medicinskab eller køleskab.

Til rengøring af staldene anvendes kun godkendte midler.

#### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder gældende lovgivning eller producenternes anvisninger for tilstrækkelig angående opbevaring af pesticider, medicin og kemikalier.

Håndtering af pesticider i marken finder Lolland Kommune er en optimal løsning. Pladsen ved gyllebeholderne med afløb til beholderne er ved denne godkendelse ikke vurderet i forhold til, om den kan anvendes til håndtering af pesticider i forhold til gældende bestemmelser.

## Vilkår

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til kemikalier og pesticider.*

### 4.10 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

Ansøger har udarbejdet en beredskabsplan med kortmateriale. Planen beskriver, hvordan ejer og medarbejdere skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer som eksempelvis brand, udslip af gylle og strømafbrydelser. Beredskabsplanen er vedlagt Beredskabsplanen vil være tilgængelig for alle der færdes på bedriften, når den ansøgte produktion er påbegyndt, og samtlige medarbejdere vil være instrueret i forholdsreglerne.

#### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at opbevaring og håndtering af gylle udgør den største risici på ejendommen. Af andre risici er svigtende ventilation, der kan udløse massedød i besætningen, samt opbevaring og håndtering af olieprodukter og pesticider.

På baggrund af ansøgers beskrivelse af tiltag ved driftsforstyrrelser og uheld er det Lolland Kommunes vurdering, at ansøger har overvejet forskellige scenarier og er på forkant med farlige situationer, som kan opstå.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Lolland finder den i fremsendte beredskabsplan tilstrækkelig og vil fastholde ansøger på, at beredskabsplanen opdateres, samt at alle medarbejder er bekendt med den.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til driftsforstyrrelser og uheld fremgår af

### Vilkår

- o Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af beredskabsplan på bedriften.
- o Beredskabsplanen skal årligt af den ansvarlige for driften vurderes og evt. opdateres. Seneste vurdering og evt. opdatering skal fremgå af planen.
- o Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen, samt vide, hvor den er tilgængelig.



## 5 GØDNINGSPRODUKTION

*I dette kapitel beskrives og vurderes den husdyrgødning, der produceres på ejendommen og evt. afsættes og modtages til anden side, og om muligheden for modtagelse af større mængder husdyrgødning. Husdyrgødningens opbevaring, håndtering og evt. tekniske forarbejdning indgår også heri.*

### 5.1 GØDNINGSTYPER

På ejendommen er alle stalde med gyllesystemer, således der kun forefindes flydende husdyrgødning på ejendommen. Evt. halm som rodemateriale afsættes til gyllekanalerne. Alt vand fra rengøring af stalde og transportvogne m.v. ledes også til gyllebeholder. Mængderne er med ved beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Der opbevares og anvendes ud over halmaske på ejendommen ikke "affaldsprodukter til jordbrugsformål" som f.eks. spildevandsslam.

#### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til gødningstype.

#### Vilkår

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til gødningstype.*

### 5.2 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF HUSDYRGØDNING

Den samlede mængde producerede husdyrgødning i form af gylle opbevares i ejendommens i alt 5 gyllebeholdere samt i gyllekanaler under staldene og i pumpebrønde.

Anlæg	Placering	Etablering	Kapacitet (m <sup>3</sup> )	Overdækning	Seneste kontrol
Gyllebeholder 1	Ejendom - vestligste	1986	2.400	Fast	2006 (10.år)
Gyllebeholder 2	Ejendom - midterste	1985	2.400	Fast	2006 (10.år)
Gyllebeholder 3	Ejendom - østligste	1981	600	Flydelag	2006 (10.år)
Gyllebeholder 4	Åbne land - øst	1993	2.400	Flydelag	2003* (5.år)
Gyllebeholder 5	Åbne land - vest	Ny	3.000	Fast	**** (5. år)
Kanaler + brønde			3.100		
Samlet kapacitet			13.900		

Tabel 5.2.1 – Ejendommens opbevaringsanlæg til gylle (\* beholderen i det åbne land – øst- kontrolleres i 2013)

Alle gyllebeholdere er "element beholdere".

De 2 nyeste gyllebeholdere på ejendommen overdækkes i forbindelse med den udvidelse af svineproduktionen, som er godkendt ved denne godkendelse.



Kort 5.2.2 – Placering af ejendommens 5 gyllebeholdere. Beholder 1-3 ligger lige nord for ejendommen, beholder 4 i udspretningsarealerne øst for ejendommen, og den nye beholder er planlagt til at ligge i udspretningsarealerne vest for ejendommen.



Kort 5.2.3 – Placering af gyllebeholder 1, 2 og 3 nord for Kaahavegaard

Alle 3 gyllebeholder på ejendommen ligger mere end 100 m fra vandløb og vandhuller på mere end 100 m<sup>2</sup>, hvilket betyder, at de skal kontrolleres ved den lovpligtige kontrol udført af et autoriseret firma mindst hvert 10 år.

Gyllebeholderen i det åbne land øst for ejendommen, ligger kun 15 m fra et åbent vandløb. Den beholder skal med regler gældende fra 2013 kontrolleres hvert 5. år.

**§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014**

Den nye overdækkede gyllebeholder i det åbne land vest for ejendommen ligge 25 øst for et vandhul på mere end 100 m<sup>2</sup>, hvilket betyder at den skal kontrolleres ved den lovpligtige beholderkontrol mindst hvert 5. år.

Begge beholdere i det åbne land skal pga. deres placering ved vandhul og vandløb være udstyret med gyllebeholderalarmer.



*Kort 5.2.4 – Placering af gyllebeholder 4 på udspretningsarealerne øst for Kaahavegaard*



Kort 5.2.5 – Placering af den nye gyllebeholder 5 på udspretningsarealerne ved Frisenlundvej vest for Kaahavegaard

Kilde	Antal	Dyr pr. år (m <sup>3</sup> )	Korrektion vægt	Mængde
Smågrise (7,3-30 kg)	28.000	0,144	0,859	3.463
Slagtesvin (30-108 kg)	28.000	0,47	1,044	13.739
Overdækket beholdere (2000 m <sup>2</sup> x 0,4 m <sup>3</sup> /m <sup>2</sup> )				-800
Plads ved gyllebeholdere				170
I alt pr. år – 12 måneder				16.572
I alt pr. måned				1.381

Tabel 5.2.6 – Årlig tilførsel til opbevaringsanlæggene

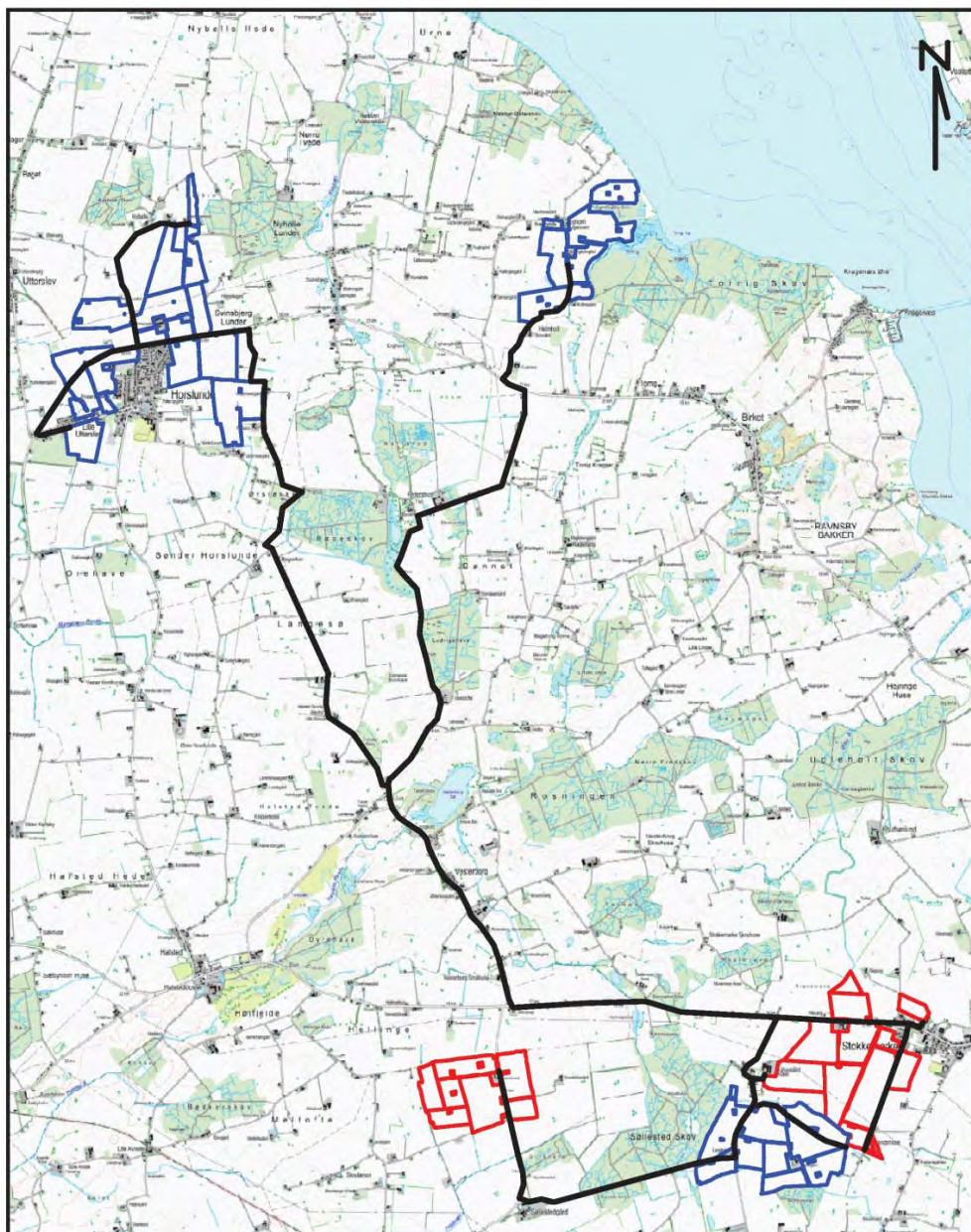
Jf. ovenstående tabel 5.2.6 er kapaciteten for opbevaring af gylle på 13.900 m<sup>3</sup>: 1.381 m<sup>3</sup>/mdr. = 10 måneder.

Ansøger har oplyst, at med de nye regler for, at efterafgrøder må gødes med gylle, køres der nu gylle ud i maj, august og oktober. Den største beholdning af gylle er derved beregnet til i april måned at være 8.965 m<sup>3</sup>. Der er dermed en ekstra kapacitet på 4.935 m<sup>3</sup>, hvilket svarer til 3½ måneds gylleproduktion.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Der etableres gyllekøling i 5 af de i alt 9 stalde, hvilket beskrives i afsnit 4.2.

Ved gyllebeholderne på ejendommen er der en læsseplads med fast belægning. Evt. spild på pladsen pumpes til gyllebeholder.



Kort 5.2.7: Ansøgers kort over udbringningsarealer. De røde er egne arealer og de blå er aftale arealer (§ 16 godkendelser), samt transportveje til arealerne fra Kaahavegaard.

Bemærkninger og vurdering if. transport af gylle er under afsnit 6.4 om transport.

BAT i forhold til opbevaring og håndtering af gylle fremgår af afsnit 8.5 og afsnit 8.6.

## Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune lægger vægt på, at ansøger oplyser, at der ikke forventes at kører gylle ud i februar og marts måned. Jorderne på Lolland er meget tunge/lerede, hvilket betyder, at det ofte ikke er muligt at køre gylle ud i februar - og marts måned, hvor jorden ofte er meget våd. I de seneste år er det desuden flere gange sket, at markerne har været frosne og/eller snedækket i februar - og marts måned, hvilket betyder, at udkørsel med gylle ikke har været muligt.

Med den samlede oplyste gylleopbevaringskapacitet på 13.900 m<sup>3</sup> og den maksimale beholdning på 8.965 m<sup>3</sup> beregnet ud fra en månedlig gylleproduktion på 1.381 m<sup>3</sup> og udkørsel af gylle i maj, august og oktober, er det Lolland Kommunes vurdering, at kapaciteten til opbevaring af gylle beregnet til 10 måneder er tilstrækkelig.

Lolland Kommune stiller desuden vilkår om selve håndteringen af gyllen ved gyllebeholderne og if. evt. spild på veje under transport til udspretningsarealerne.

### Vilkår

- Der skal til stadighed være en opbevaringskapacitet i egne gyllebeholdere m.v. på mindst 10 måneder til den på ejendommen producerede gylle.
- Håndteringen af gylle skal altid ske under opsyn for at undgå spild
- Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal forgå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles, eller påfyldningen af vognene skal ske med maskiner, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.
- Ved transport af gylle på offentlig vej, skal det sikres, at der ikke kan ske spild på vejen. Sker der spild, skal spildet hurtigst muligt opsamles og senest ved dagens slutning.

## 5.3 ANVENDELSE AF HUSDYRGØDNING

I [www.husdyrgodkendelse](http://www.husdyrgodkendelse) er der ud fra ansøgers indtastede data angående antal dyr, vægtklasser og fodring samt gyllekøling beregnet følgende værdier angående næringsstoffer i den på ejendommen producerede husdyrgødningen:

	Dyreenheder	Kg N pr. år	Kg P pr. år
Før udvidelsen	440,87	38.772,82	9.887,46
Efter udvidelsen	931,78	73.695,87	18.262,28

Af den på ejendommen producerede gylle, afsættes og anvendes der på ejendommen gylle med nedenstående næringsstofindhold:

Anvendelsen af gylle med nedenstående oplyste næringsstofindhold på Kaahavegaard beskrives nærmere i kapitel 7.

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

	Kg N pr. år	Kg P pr. år	Dyreenheder i gødningsplan*
<b>Produceret husdyrgødning</b>	73.695,87	18.262,28	737
<b>Afsat husdyrgødning</b>	36.900,00	9.147,00	369
<b>Anvendt husdyrgødning på Kaahavegaard</b>	36.794,87	9.115,28	368

\* Beregnet ud fra at 100 kg N i gødningsregnskab svarer til 1 dyreenhed (DE)

Der er if. med denne godkendelse oplyst følgende modtagere af husdyrgødning fra Kaahavegaard:

Skemanummer	Modtager	Kg N pr. år	Kg P pr. år	Dyreenheder i gødningsregnskab*
<b>55888</b>	Morten Tambour Kaahavevej 8 4920 Søllested	20.000	4.960	200
<b>55880</b>	Jarl Volsing Skyttevej 7 4920 Søllested	16.900	4.187	169
	<b>I alt</b>	<b>36.000</b>	<b>9.147</b>	<b>369</b>

\* Beregnet ud fra at 100 kg N i gødningsregnskab svarer til 1 dyreenhed (DE)

Skemanummer referer til ansøgning om § 16 godkendelse til modtagelse og anvendelse af husdyrgødning i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk).

De 2 § 16 godkendelser er meddelet den **\*\* \* \* \* \* \*** 2014.

I Miljøstyrelsens vejledning om emissionsgrænseværdier<sup>14</sup> er BAT niveau for fosfor i gylle fra smågrise og slagtesvin fastsat til henholdsvis 27,8 kg P/DE og 20,5 kg P/DE.

Det giver følgende resultat:

Dyretype	Antal DE	BAT niveau (kg P/DE)	BAT niveau kg P total
<b>Smågrise</b>	128,66	27,8	3.576,75
<b>Slagtesvin</b>	803,12	20,5	16.463,96
<b>I alt</b>	<b>931,78</b>		<b>20.040,71</b>

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Skal gyllen udsprede på andre arealer, end dem der beskrives i denne godkendelses kapitel 7 og aftale arealer jf. de 2 § 16 godkendelser, som er søgt og givet i forbindelse med denne miljøgodkendelse (kort 5.2.7), skal det jf. lovgivningen forelægges for Lolland Kommune til

<sup>14</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for slagtesvin og smågrise ved gyllebaserede staldsystemer – Miljøstyrelsen maj 2011

vurdering af, om arealerne ligger udenfor nitrat - og fosfor klasserne, eller om arealerne er godkendt til modtagelse af tilsvarende husdyrgødning.

Jf. ovenstående er BAT for fosfor i gylle beregnet til i alt årligt 20.040 kg fosfor. Den beregnede reelle mængde fosfor i gyllen er i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) beregnet til 18.262 kg.

Den reducerede mængde fosfor i gyllen er opnået ved restriktiv tildeling af fosfor i foderet til slagtesvine. Fodring beskrives nærmere i afsnit 4.6, hvor vilkår om maksimal tildeling af fosfor til slagtesvin også fremgår.

BAT i forhold til anvendelse af gylle fremgår af afsnit 8.5 og afsnit 8.6.

Egenkontrol i forhold til anvendelse af gylle fremgår af kapitel 9.

#### **Vilkår**

- Sker der ændringer if. til afsætning af gylle angående modtager og mængder, skal Lolland Kommune have oplysning om det til vurdering af, om ændringen er indenfor denne godkendelses rammer.



## 6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUG

*I dette kapitel beskrives ammoniakfordampningens betydning for naturområder, samt mulige gener som følge af lugt, transport, støj, fluer, støv og lys.*

### 6.1 AMMONIAK OG NATUR

#### **Generel ammoniak reduktionskrav samt ammoniakemission og BAT krav**

Det generelle ammoniak reduktionskrav på 30 % fra stalde, hvor indretningen ændres og fra projekterede stalde i forhold til et fastlagt referencestaldsystem er beregnet i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) og er overholdt med yderligere 2.688 kg N/år. Det er opnået ved at etablere gyllekøling i den nye stald og i alle 3 klimastalde (smågrise) og i stalden benævnt "slagt øst", hvor der er både smågrise og slagtesvin, med en ammoniakreduktion på 10 %, samt ved foderoptimering.

Beregningerne i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) viser også, at ammoniakemissionen ved udvidelse af produktionen på ejendommen stiger fra 5.906 Kg N/år til 8.051 kg N/år – en meremission på 2.145 kg N/år.

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for bl.a. ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)<sup>15</sup>. Den vejledende emissionsgrænseværdi skal det ansøgte projekt som udgangspunkt overholde.

	Antal dyr	Max kg N /produceret dyr	Vægtkorrektion	Max kg N / år
Uændret stald Smågrise 7,4-32 kg	20.000	0,043	0,000	860
Renoveret stald Smågrise 7,4-32 kg	8.000	0,0366	0,000	293
Uændret stald Slagtesvin 32-108 kg	9.588	0,36	1,035	3.572
Renoveret stald Slagtesvin 32-108 kg	7.412	0,29	1,035	2.225
Ny stald Slagtesvin 32-108 kg	11.000	0,28	1,035	3.188
	Maksimalt kg N / år i alt for smågrise og slagtesvin i nye/renoverede - og uændrede stalde			10.138
	Reel ammoniakemission efter udvidelse af svineproduktionen			8.051

Tabel 6.1.1 – Beregnet BAT niveau for ammoniak emission fra det samlede staldanlæg

Lolland Kommune betragter ændring af 510 stipladser til slagtesvin til 1.050 stier til smågrise (stald "slagt øst") og ændring af fuldspalte gulv til 25-49 % delvist spaltegulv (stald "slagt vest I" og "slagt vest II") som renoveringer, der i BAT beregningen skal ligestilles med nybyggeri.

<sup>15</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for slagtesvin og smågrise ved gyllebaserede staldsystemer – Miljøstyrelsen maj 2011

## Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering angående generel ammoniak reduktionskrav samt ammoniakemission og BAT krav

Det er Lolland Kommunes vurdering, at det generelle ammoniakemissionsniveau med en reduktion på 30 % if. reference systemer, er overholdt.

Det er ligeledes Lolland Kommunes vurdering, at BAT ammoniakemissionsniveauet er overholdt for det samlede anlæg.

### Ammoniakdeposition fra anlægget på natur

Kvælstof påvirkningen i form af fordampet ammoniak fra selve anlægget (stalde og anlæg til husdyrgødning) skal vurderes i forhold til ammoniakfølsomme naturtyper, internationale naturbeskyttelsesområder og sårbare dyre- og plantearter.

### **Ammoniakfølsomme naturtyper**

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (fodnote 8 side 16) bilag 3 om beskyttelsesniveau for ammoniak skelnes der mellem 3 kategorier natur:

- Kategori 1 natur er de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planerne. Naturtyperne er omfattet af husdyrgodkendelsesloven (fodnote 1, side 5) § 7, stk. 1, pkt. 1, 2, 5, 6 og 7.
- Kategori 2 natur er særlige ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000 områder. Naturtyperne er omfattet af husdyrgodkendelsesloven § 7, stk. 1, pkt. 1, 2, 3 og 4.
- Kategori 3 natur er øvrige heder, moser og overdrev, der ikke er omfattet af kategori 1 og kategori 2 naturtyperne samt ammoniakfølsomme skove.

### Kategori 1 natur

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om klinter eller klipper ved kysten (1230), forstrand og begyndende klitdannelser (2110), hvide klitter og vandremiler (2120), kystklitter med havtorn (2160), kystklitter med gråris (2170), indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1 natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at ikke alle naturområder, særligt søer, kan findes i ansøgningssystemet eller kan findes i et offentligt tilgængeligt lag på Danmarks Miljøportal ([www.arealinformation.dk](http://www.arealinformation.dk)), idet det først kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1-natur gælder at den *total ammoniakdepositionen* på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

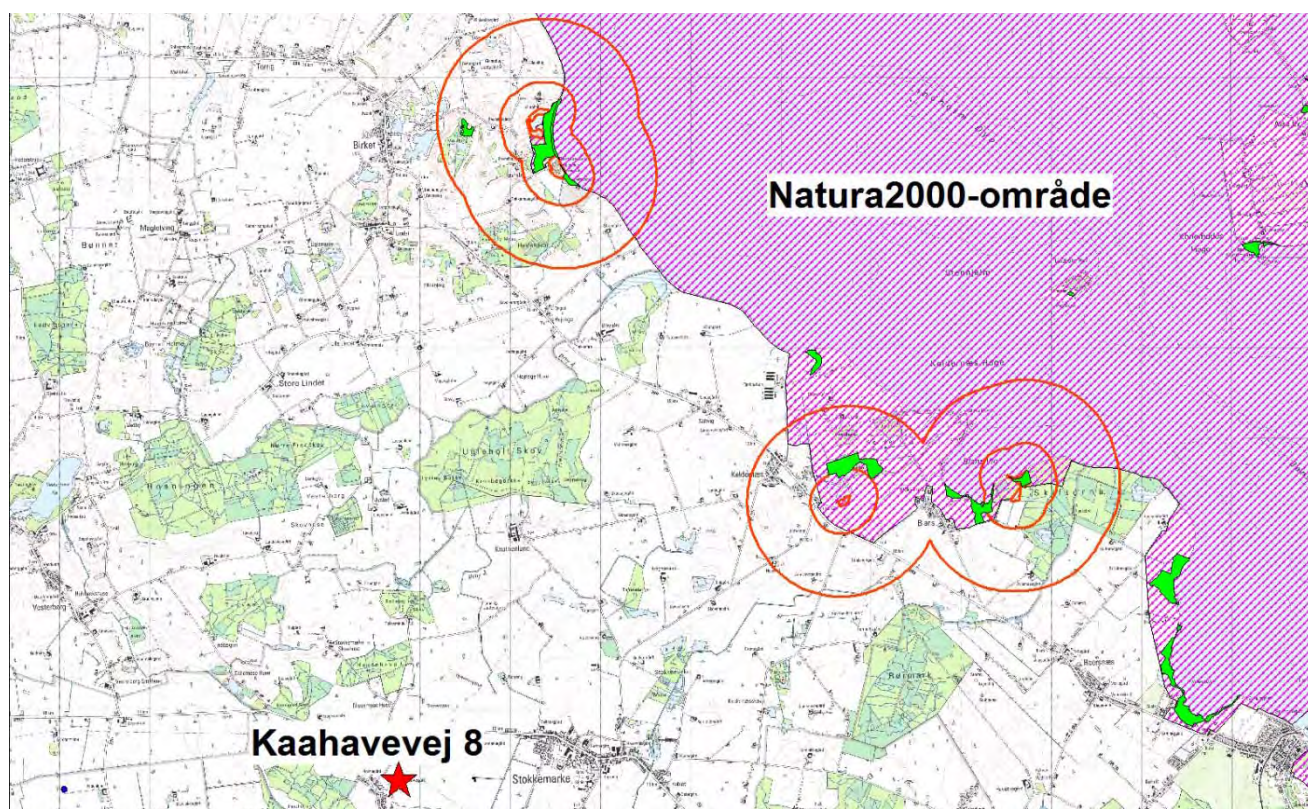
- 

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1 natur er beliggende godt 5½ km nordøst for anlægget på Kaahavevej 8 (kort 6.1.2). Det er Natura 2000-område nr. 173, Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster.

Her er der ved Keldernæs kortlagt habitatnaturtyper lysåbne habitatnaturtyper som rigkær (7230) og strandeng (1330) samt forskellige skovhabitatnaturtyper. Tålegrænserne for skovnaturtyperne er 10-20 kg N/ha/år /1/ mens den for rigkær er 15-25 kg N/ha/år. For strandenge, der ikke er udpræget kvælstoffølsomme, er tålegrænsen 30-40 kg N/ha/år /3/ .



Kort 6.1.2 Beliggenhed af kategori 1-natur Natura 2000-område nr. 173, Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster og kategori 2-naturområder i forhold til anlægget på Kaahavevej 8.

Udpegningsgrundlaget for arter og naturtyper for beskyttelsesområderne er gengivet i bilag 7, og områderne er beskrevet i basisanalyser /6/ og Natura 2000-planen /7/.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Selvom den årlige totale ammoniak emission og årlige meremission er hhv. godt 8 ton og godt 2 ton er depositionen i begge tilfælde beregnet til beregnet til 0,0 kg N/ha/år for de nærmest beliggende kortlagte habitatnaturtyper i Natura2000-området.

### Kategori 2 natur

Kategori 2 natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

Den nærmeste kategori 2 natur er et overdrev ved Keldervig 5½ km nordøst for anlægget og to overdrev ved Skifterne ca. 7½ km fra anlægget på Kaahavevej ligeledes i nordøstlig retning.

Den totale ammoniakdeposition fra anlægget er beregnet til 0,0 kg N/ha/år på nævnte overdrev.

### Kategori 3 natur

For kategori 3-natur skal Lolland Kommune konkret vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 6.1.3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Klit	10-25 (klit 10-20; fugtige klitlavninger 10-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Fersk eng	15-25

Strandeng	30-40
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Tabel 6.1.3. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens" bilag 3.

Baggrundsbelastningen med kvælstof er i Lolland Kommune i 2009 12,0 kg N/ha/år i Lolland Kommune jf. data fra DMU /10.

Der er i august 2013 foretaget besigtigelse af en række af de § 3-områder, der ligger mindre end 1000 m fra anlægget for at registrere naturtilstanden og dets sårbarhed overfor forøget ammoniakpåvirkning fra anlægget. Endvidere er der registreret aktuel og potentiel forekomst af arter omfattet af Habitatdirektivets Bilag IV (se senere afsnit). Resultatet af besigtigelserne kan ses på tabel 6.1.4 og af kort 6.1.5

En stor del af de beskyttede naturtyper udgøres af eutrofe vandhuller med middel, moderat eller ringe naturværdi. Der er gennemgående dyrket meget tæt på naturområderne, og flere er stærkt påvirket af skygge. Der er ikke kategori 3-heder, moser eller overdrev indenfor 1000 meter fra anlægget på Kaahavevej 8.

Vandhullerne er vurderet i forhold til leve, raste og eller ynglested for beskyttede padder (se senere afsnit).

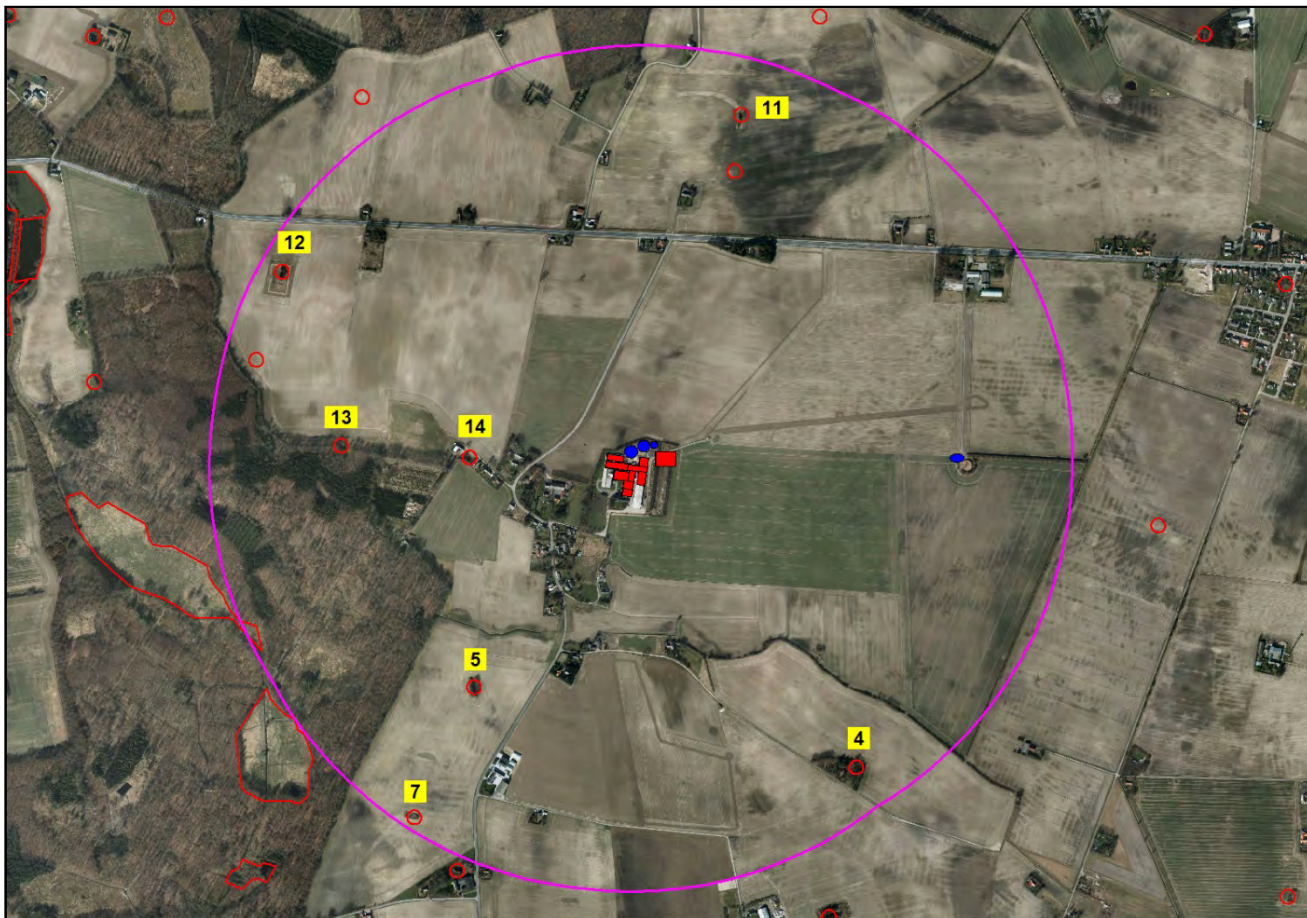
Merbelastningen af kvælstof fra stald er beregnet på 5 vandhuller i det elektroniske ansøgningsystem. Belastningen er vist for disse naturområder i tabel 6.1.4.

Lokalitets-nummer	Merbelastning kg N/ha/år	Bilag IV-arter, levested	Dyrkningsfri bræmme (meter)	Øvrig bemærkning
4	0,1	Potentielt levested for Rd+Ra	V+N+Ø >10, S:8 m	Ildelugtende dam, omkranset af høje træer
5	0,1	Levested for Tc. Potentielt for Ra+Ha+Rd	4-6 m	Fin sø, bjørneklo omkring søen
7		Potentielt for Rd+Ra	N:1, S:2-3, Ø+V:2 m	Tæt skygget af pil og tæt dunhammer skov
11	0,1	Potentielt for Rd+Ra+Tv	5 m	Næringsbelastet vandhul
12	0,1	Potentielt levested for Rd+Tc+Ra+Ha	V+N+S >10, Ø:8 m	
13		Levested for Tc. Potentielt for Rd+Ra+Ha	S:10, N+Ø+V >30 m	Vandhul der ligger i skovbryn
14	0,4	Levested for Tc+Ra+Ha. Potentielt for Rd	>10 m	Gammel mergelgrav omkranset af Tagrør.

Tabel 6.1.4 § 3-vandhuller beliggende indenfor 1000 m fra stald og lager på Kaahavevej 8. Anvendte forkortelser: Tc = Stor Vandsalamander, Ra = Spidssnudet Frø, Rd = Springfrø og Ha = Løvfrø

Nærmeste skov, som vurderes at være ammoniakfølsom ud fra, at der har været skov på arealet i lang tid, er Søllested Skov. Løvskov med habitatnatur (bøgeskov på muldbund, typekode 9130) findes ca. ½ km sydvest for anlægget. Skoven er ikke intensivt besigtiget, da den samlede belastningen fra anlægget (totaldeposition) ikke forventedes at overstige 0,7 kg N/ha/år.

Den maksimale merbelastning efter den ansøgte udvidelse for kategori 3-natur er som udgangspunkt 1 kg N/ha/år. Tålegrænsen for denne habitatnaturtype er 10-20 kg N/ha/år.



Kort 6.1.5 § 3-naturområder indenfor 1000 m fra anlægget på Kaahavevej 8. Lokalteter med gult nummer er besigtiget i august 2013. Nummereringen svarer til tabel 6.1.4.

### Internationale naturbeskyttelsesområder

De i forhold til staldanlæg m.v. nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder fremgår af nedenstående tabel 6.1.6.

Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålede plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. basisanalysen for Natura 2000-området /6/).

<b>Natura 2000-område</b>	173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster
<ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Habitatområder</b></li></ul>	152 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand
<ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Fuglebeskyttelsesområder</b></li></ul>	F82 Bøtø Nor F83 Kyststrækningen v Hyllekrog - Rødsand F85 Smålandsfarvandet nord for Lolland F86 Guldborgsund

Tabel 6.1.6. Natura 2000-område nr. 173, Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster (H152, F82, F83, F85, F86)

Som nævnt i foregående afsnit om kategori 1 natur er der ved Keldernæs kortlagt habitatnaturtyper lysåbne habitatnaturtyper som rigkær (7230) og strandeng (1330) samt forskellige skovhabitatnaturtyper.

### Sårbare dyre- og plantearter (Bilag IV-arter)

I Danmark findes der 80 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Lolland Kommune er der i nyere tid fundet 22 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV. Deres status i kommunen fremgår af bilag 6.

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Registreringen af bilag IV-arter indenfor ca. 1000 meter fra stald og lager er sammenfattet i tabel 6.1.4. Naturlokaliteterne er vist på kort 6.1.5.

Padder (kilde 13, 14, 21 og 22).

Indenfor 1000 meter fra anlægget findes 7 vandhuller. Disse vandhuller er besigtiget i forbindelse med besigtigelse af udspretningsarealerne og evt. påvirkning fra anlægget. Ved besigtigelsen er foretaget registrering af Bilag IV-arter og/eller potentielle levesteder for arterne.

I vurderingen af, hvorvidt et givent vandhul vurderes at være potentielt levested for en eller flere Bilag IV-padder er inddraget en række levestedsparametre. Det drejer sig primært om

- er vandhullet helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden

- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrige omkring vandhullet

Kendetegnende for mange vandhuller i området og i kommunen generelt er, at de er i dårlig naturtilstand; primært som følge af skygge fra beplantning eller eutrofiering. Sidstnævnte kan bl.a. skyldes, at der omkring flere vandhuller er dyrket meget tæt på vandhullet.

Som det fremgår af tabel 6.1.4 ligger anlægget i et område, hvor der findes en lang række Bilag IV-arter: Løvfrø, Springfrø, Spidssnudet Frø og Stor Vandsalamander. Flere arter er blot registreret som potentielt ynglende, fordi besigtigelserne er udført på et tidspunkt, hvor padder og paddeyngel har forladt vandhullerne.

*Løvfrø* findes umiddelbart vest for anlægget (vandhul 14) og potentielt ynglende i andre vandhuller. *Løvfrø* er endnu talrig i dele af Lolland, men arten er kraftigt på retur; primært forårsaget af intensiveret landbrug og tilgroning af ynglevandhullerne. *Løvfrø* kræver rentvandede, solbeskinnede vandhuller med lav vandstand og uden fisk. Når arten fouragerer og raster foretrækker den udyrkede og gerne sydvendte arealer langs krat, hegn og skovbryn.

*Springfrø* og *Stor Vandsalamander* forventes begge at findes i området, da arterne er vidt udbredte i kommunen. *Springfrø* og/eller *Stor Vandsalamander* er registreret ynglende eller potentielt forekommende i alle vandhuller. Begge arter er knyttet til egentlige vandhuller og førstnævnte gerne til vandhuller nær skov.

*Spidssnudet Frø* yngler på oversvømmede enge og moser eller i fladvandede partier af større vandhuller. Den er ikke udbredt i agerlandet i kommunen, fordi dens ynglebiotoper er sjældne. Omkring anlægget på Kaahavevej er arten registreret ynglende i et vandhul og med potentiel forekomst i de øvrige vandhuller (her dog med lavt potentiale).

*Springfrø* raster efter yngleperioden helst i løvskov, levende hegn eller remiser med bevoksning. *Stor Vandsalamander* opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring ynglevandhullet eller 2-300 meter derfra. Dette samme gør *Spidssnudet Frø*. For begge arter er forudsætningen dog, at ynglebiotopen er omgivet af naturarealer eller i det mindste ikke dyrket ager.

Udover ovennævnte bilag IV-arter er der i 2013 i området registreret Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn frø. De 2 sidstnævnte arter er stedvist set i meget store bestande. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

#### Flagermus (kilde 14 og 26)

Der er ikke registeret arter af flagermus ved besigtigelserne, men mindst 5 flagermusarter er almindelige i denne del af kommunen – Vandflagermus, Brunflagermus, Sydflagermus, Troldflagermus og Dværgflagermus. Dertil kommer 4-5 arter, som er sjældne, men dog mulige at træffe i området (se Bilag 6). Arterne vil være tilknyttet skove, træbevoksede vådområder, gamle træer og bygninger.

Der findes leve- eller rastemuligheder i form af gamle driftsbygninger, gamle træer i skovbrynene eller i stynede vejtræer. Flere arter kan ligeledes yngle i menneskeboliger. Brynene omkring smålunde ved gårdene i området, i Abed vurderes at være rige på insekter og rastemuligheder og dermed at være udmærkede levesteder for Flagermus.



Øvrige bilag IV-arter, rødlistede - eller fredede arter

Det er ikke registreret og det er næppe sandsynligt, at der i det område, der kan blive påvirket af forøget fordampning af ammoniak fra stald og lager findes andre bilag IV-arter eller beskyttelseskrævende arter end de nævnte.

**Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering angående ammoniakdepositionen fra anlægget på natur**

Kategori 1- og 2 natur

Afstanden mellem kategori 1- og kategori 2-natur og anlægget betyder, at der ikke er nogen målbar totaldeposition fra anlægget. Det er Lolland Kommunes vurdering, at projektet på Kaahavevej 8 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til beskyttelse af disse naturkategorier derfor er overholdt.

Kategori 3 natur

Udvidelse af dyreholdet på Kaahavevej 8 må ikke medføre, at tilstanden i de beskyttede naturtyper (hede, mose, overdrev) eller ammoniakfølsomme skove påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Der er ikke kategori 3 naturområder indenfor 1000 m fra anlægget. Nærmeste naturområder er skovenge/skovmoser i Søllested skov, der modtager en merbelastning på 0,0 kg N/ha/år.

Hvad angår ammoniakfølsomme skove – den anden type kategori 3 natur -, er det Lolland Kommunes vurdering, at afstanden mellem anlægget på Kaahavevej 8 og den nærmeste skov indebærer, at merbelastningen fra anlægget er væsentligt mindre end 1 kg N/ha/år. Denne vurdering er foretaget ud fra, at belastningen på vandhul nr. 2 og 14 (se kort 2) i samme retning er mellem 0,1- 0,4 kg N/ha/år.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Afstanden mellem anlægget på Kaahavevej 8 og naturtyper og arter på "udpegningsgrundlaget" for Natura2000-området er så stor (ca. 5½ km), at der ikke er nogen målbar deposition fra projektet på "udpegningsgrundlaget". Dette gælder såvel total- som merdeposition.

Samlet vurderes det derfor, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Kaahavevej 8 beliggende udenfor Natura2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

Bilag IV-arter.

Der er foretaget beregninger af merdeposition på 5 af de besigtigede vandhuller, som forekommer indenfor 1000 m fra anlægget.

Merdepositionen er beregnet til 0,4 kg N/ha/år eller mindre. Af Danmarks Miljøundersøgelser er det vurderet, at der skal en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år (Kilde 17 & 20) til, for at man over tid med stor sandsynlighed kan registrere en ændring af naturområderne; i dette tilfælde af vandhullerne, som er levesteder for Bilag IV-padderne.

På baggrund heraf vurderer Lolland kommune, at projektet kan gennemføres uden væsentlig negativ påvirkning af levestederne for Bilag IV-padder.

Hvad angår flagermus er det kommunens vurdering, at de bygningsmæssige ændringer, der skal foretages, ikke påvirker flagermus.

### Samlet vurdering

Kommunens samlede vurdering af påvirkninger fra anlægget med hensyn til ammoniak er, at projektet kan gennemføres uden væsentlig negativ påvirkning af naturen i området.

### **Vilkår**

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til ammoniak og natur.*

## 6.2 LUGT

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrug er staldluftventilation. Der foreligger også kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i konkret vurdering om lugtemissionen fra staldanlæg. Vurderingen af lugt i forhold til omboende vurderes derfor udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning af gylle indgår derfor ikke i lugtberegningerne, men reguleres på anden vis – hovedsagelig gennem gældende lovgivning om opbevaring – og udbringning af husdyrgødning.

Mange forhold kan influere på lugtemission fra et staldanlæg. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyr er det f.eks. staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, afkast højde og - hastighed samt styring, belægningsgrad, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem, overbrusningsanlæg samt hygiejne i stalden. Management med henblik på at sikre en veldefineret gødeadfærd er især vigtig, da lugten først og fremmest stammer fra husdyrgødningen i stalden.

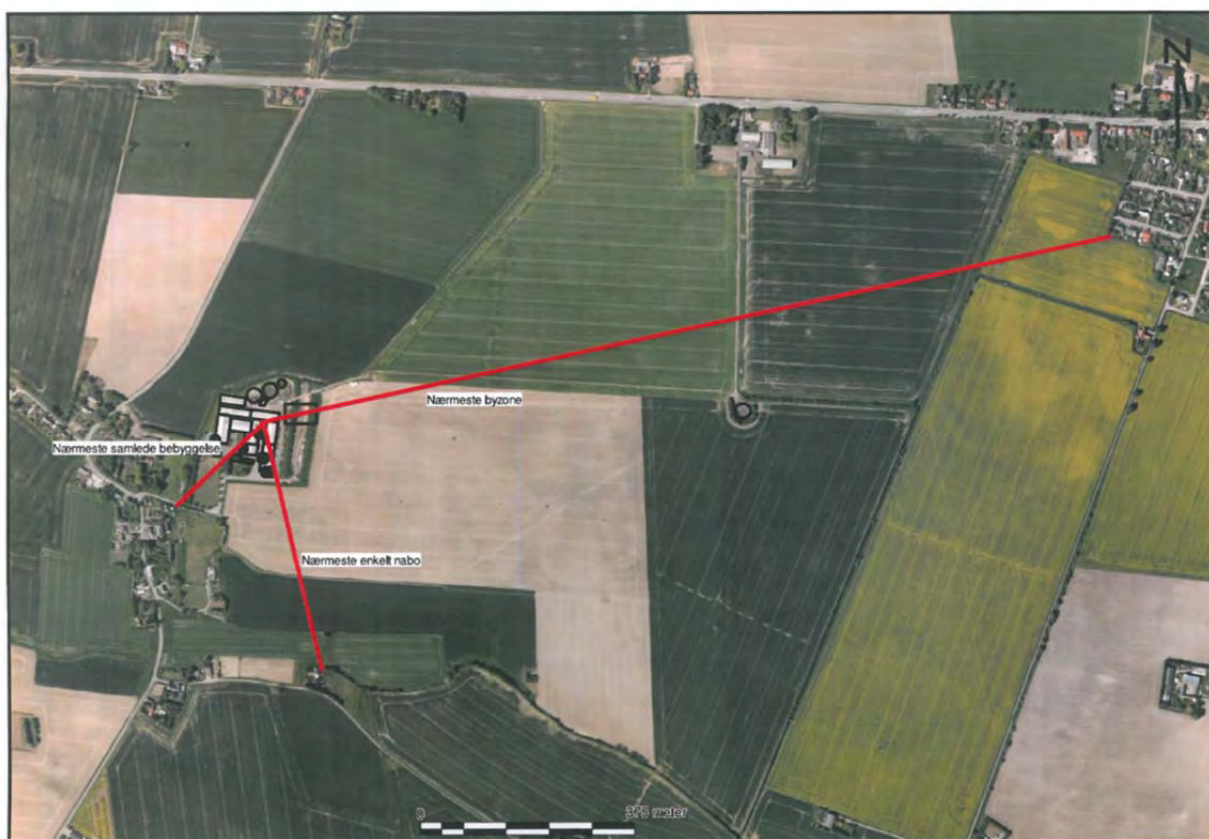
Princippet for lugtberegningen er, at ansøger ud fra oplysninger om dyreart, staldsystem og maksimale staldbelægning af dyr i staldene oplyst som samlet vægt af dyrene i den enkelte stald beregner den nødvendige geneafstand, som er den afstand der som minimum skal være fra kilden før det vurderes, at genekriterierne kan overholdes. Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende "væsentlige lugtgener".

Ansøger skal derfor som led i ansøgning om miljøgodkendelse angive staldanlæggenes placering i forhold til nærmeste byzonegrænse/sommerhusområde/landzoneområde udlagt til boligformål (hvis relevant) samt samlet bebyggelse og enkeltbolig.

I forbindelse med miljøgodkendelser beregnes derfor "lugtgeneafstand" for enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone m.v. Lugtgeneafstanden er udtryk for den afstand, hvor man vil opleve

“væsentlig gene”, defineret som hhv. 15, 7 og 5 lugtenheder (OU/m<sup>3</sup>) til de tre forskellige områdetyper. Der accepteres altså “mere lugt” ved f.eks. enkelt bolig i landzone, end der accepteres i f.eks. byzone.

Lugtgenæfstanden regnes fra centrum af et staldanlæg. Hvis en landbrugsbedrift består af flere stalde, vil centrum ikke være et fysisk punkt, som kan angives på et kort, men beregnes som en “vægtet gennemsnitsafstand”, hvor der tages højde for lugtudledningen fra de enkelte staldafsnit. Alle eksisterende og projekterede stalde indgår i beregningen.



Kort 6.2.1 Ansøgers kort over Kaahavegaard i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone

Geneafstanden skal normalt beregnes efter både den nye lugtvejledning (ny lugtvejledning for husdyrbrug) og efter FMK-modellen (Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj, 2002), og beregningen baseres på følgende elementer:

- Emissionsfaktorer for forskellige dyregrupper,
- En spredningsmodel,
- Genekriterier svarende til forskellige områders lugtfølsomhed,
- Regler for hvordan øvrige forhold kan påvirke geneafstanden

Det elektroniske ansøgningssystem ([www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk)) foretager lugtemissions - og lugtgenæfberegninger både efter den nye lugtvejledning og FMK-modellen. Det resultat systemet viser ved endt beregning, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den

længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg.

Det skal bemærkes at angivelsen af husdyrproduktionen afviger fra den angivelse, som normalt anvendes i forbindelse med miljøvurderingen af nitrat, fosfor og dyreenheder. Dette skyldes, at lugtemissionen ikke beregnes som et gennemsnit i løbet af året, men beregnes ud fra perioder med spidsbelastning. Derfor anvendes værdierne for den maksimale belægning i ejendommens stalde.

Hvis det kan dokumenteres, at en teknisk løsning kan reducere staldlugtemissionen, kan dette inddrages i beregningen af lugtgenerne i omgivelserne. Effekten inddrages ved at foretage en procentvis reduktion af emissionsfaktoren. Kravet til at kunne inddrage effekten af en given teknisk løsning i en beregning er, at der er udarbejdet et teknologiblad med en dokumenteret effekt på lugt. Hvis der ikke foreligger et teknologiblad med dokumenteret effekt på lugt, kan effekten af disse teknikker ikke indgå i en beregning.

Der er if. denne godkendelse ikke anvendt lugtreducerende tekniske løsninger dokumenteret i et teknologiblad.

Lugtberegning i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) fremgår af nedenstående tabel.

Område	Andre ejendom. med > 75 DE	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand ("før drift")	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	1087,40	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelse indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	0	843,18	<b>758,86</b>	<b>630,34</b>	<b>237,61</b>	<b>Genekriterie ikke overholdt. Vægtet gennemsnitsafstand mindre end korrigeret geneafstand i både "nudrift" og "ansøgt drift"</b>
Enkelt bolig	0	435,31	348,25	281,01	453,47	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand

Tabel 6.2.2: Lugtberegningsdata fra ansøgningen – "samlet resultat af lugtberegning". Beregningsmodel er i alle 3 beregninger "ny, da det giver det mest "konservative" resultat..

Som det fremgår af tabel 6.2.2 er lugtgenekriteriet for samlet bebyggelse ved beregning i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) ikke overholdt ved hverken før drift eller ved ansøgt drift. Lugtgenekriteriet for byzone m.v. og enkel bolig i landzone er derimod overholdt i både før drift og ansøgt drift ved beregning i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk).

Normalt kan lugtgeneafstand beregninger i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) ikke erstattes af en konkret OML-beregning. Ved markante ændringer af ventilationsforholdene, f.eks. etablering af centralt afkast, højere afkast hastighed og/eller højere afkast end normalt, kan den beregning, der foretages af det elektroniske ansøgningsssystem dog fraviges ved foretagelse af en lugt emissions beregning efter OML-modellen.

Ansøger har ved denne ansøgning valgt at bruge OML modellen (OML Multi PC version 20030312/5.03) til beregning af lugt ved samlet bebyggelse, da ansøger ved OML beregning dokumenterer, at lugt ved samlet bebyggelse vil er mindre end beregningen i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) resulterer i. Årsagen er, at afkast på én af de eksisterende stalde er samlet. Desuden er afksthøjde på flere af staldene højere end normalt, og afkast hastigheden er større end normalt.

Se kort 4.3.1 for placering af afkast, og afsnit 4.3 om drift og vedligeholdelse af staldventilation. OML beregning i før drift og ansøgt drift fremgår af denne ansøgnings bilag 3 og 4.

Til lugt beregningen er følgende værdier for lugt anvendt: Smågrise 380 OU/s/1000 kg og slagtesvin 300 OU/s/1000 kg. Til beregning er vægt er anvendt en gennemsnitsvægt for smågrise på 18,65 kg og for slagtesvin 69,00 kg.

Ton dyr på stald beregnes som stipladser ganget med gennemsnitsvægten af den pågældende dyregruppe.

Stald (stald nr. i ansøgningen)	Afkast nr. (antal)	Dyr på stald maksimalt (ton)	OU/s fra stald (ton x OU/s/ ton)	OU/s/afkast (µg/s)	Lugt pr. afkast (g/s) Ansøger anv. i OML
Slagt. Nord (st-169890)	11-15 (5)	37,74 (slagt)	11.322	2.264,40	$2,26 \times 10^{-3}$
Slagt. Vest (st-169887)	21-28 (8)	50,09 (slagt)	15.027	1.878,38	$1,88 \times 10^{-3}$
Slagt. Vest II (st-169893)	29-35 (7)	40,92 (slagt)	12.276	1.753,71	$1,75 \times 10^{-3}$
Slagt. Øst (st-169888)	41-47 (7)	32,43 (slagt) + 19,58 (små)	17.169	2.452,77	$2,45 \times 10^{-3}$
Slagt. Midt (st-169886)	51-58 (8)	48,58 (slagt)	14.574	1.821,75	$1,82 \times 10^{-3}$
Klima. Nord (st-169892)	61-63 (3)	12,35 (små)	4.693	1.564,33	$1,56 \times 10^{-3}$
Klima. Midt (st-169891)	71-74 (4)	18,54 (små)	7.045	1.761,30	$1,79 \times 10^{-3}$
Klima. Syd (st-169889)	81-83 (3)	14,55 (små)	5.529	1.843,00	$1,84 \times 10^{-3}$
Slagt. Ny (st-169894)	91-100 (10)	138,00 (slagt)	41.400	4.140,00	$4,2 \times 10^{-3}$

Tabel 6.2.3: Data til beregning af lugt og lugtgeneafstand i OML Multi PC version 20030312/5.03.

Aflæsning af resultatet af OML Multi beregningen fremgår af nedenstående tabel 6.2.4.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Ansøger har ved aflæsning af resultaterne benyttet skarp tolkning på retningerne, hvilket man jf. Miljøstyrelsens vejledning kan gøre, hvis der er asymmetri i modelresultaterne.

Er afstanden til omboende længere end 50 % af geneafstanden, kan godkendelse myndigheden (kommunen) godkende, at ansøgte udvidelser og ændringer kan gennemføres, hvis disse kan gennemføres med uændrede eller færre lugtgener. Dette kræver, at der er uændrede eller færre lugtgener i forhold til alle type omboende (alle nabobebyggelser, alle samlede bebyggelser og alle zoneområder osv.).

Adresse	Vægtet gns afstand (m)	Vinkel grader	"Før" drift Geneafstand (m)	Godk. drift Geneafstand (m)	50 % geneafstand godkendt drift (m)	Lugt "før" drift (OU/m <sup>3</sup> )	Lugt godkendt drift	Lugt reduktion godkendt drift (%)
Kåhavevej 4 (tættest på Kaahavevej 8)	238	210	400	320	160	13	10	25
Abedevej 27	294	190	525	525	263	14	10	30
Abedevej 5	287	260	525	420	210	13	12	8

Tabel 6.2.4: Ansøgers resultat af OML beregningen for 3 ejendomme i samlet bebyggelse.

I forbindelse med nabohøringen af udkast til miljøgodkendelse, har ansøger beregnet lugtgeneafstanden for 5 OE (lugtgeneafstanden til byzone) til 750 m.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Ved brug Af OML modellen til beregning af lugtgeneafstand til samlet bebyggelse reduceres den beregnede afstand, hvor lugtgenekriteriet på 7 OU/m<sup>3</sup> (lugtenheder) overholdes, fra 759 m beregnet i det digitale ansøgningssystem til 340 m.

Lolland Kommune accepterer brugen af OML beregningen til beregning af lugt til samlet bebyggelse pga. placeringen af afkast samt pga. væsentlige højere afkast og højere afkasthastighed end normalt.

Lolland Kommune accepterer også "skarp tolkning på retningerne" ved tolkning af resultaterne fra OML beregningen, da det er Lolland Kommunes vurdering, at der er "asymmetri i modelresultaterne". Asymmetrien opstår, fordi der er forskellige størrelse, afkast højde og – hastighed på de enkelte stalde. Desuden er afkast på én af de i alt 9 stalde samlet.

	Maksimal lugt (µ/m <sup>3</sup> )	Afstand fra lugtcentrum (m)	Vinkel	Måned
Før drift	50,12	100	100	August
Ansøgt drift	46,19	100	80	December

Tabel 6.2.5: Punktet med maksimal lugt ved før drift og ansøgt drift

Det er beregnet, at der sker en væsentlig reduktion af lugt fra Kaahavegaard efter den ansøgte udvidelse – 25 % ved nærmeste bolig i samlet bebyggelse (boligen er en del af den samlede bebyggelse). Desuden viser OML beregningen, at punktet ved maksimal lugt fra før drift til

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

ansøgt drift flyttes fra syd-vest for ejendommen til syd-øst for ejendommen samtidig med, at maksimal lugt i punktet bliver mindre – se tabel 6.2.5.

Da lugten i samlet bebyggelse reduceres væsentligt (8-30 %), og da punktet med maksimal lugt ved ansøgt drift flyttes fra syd-vest for ejendommen til syd-øst for ejendommen samtidig med, at lugten i punktet bliver mindre, accepterer Lolland Kommune, at 50 % reglen for lugtgeneafstand anvendes i denne godkendelse.

Det betyder, at Lolland Kommune finder det tilstrækkeligt, at boliger i den samlede bebyggelse ved Kaahavegaard (Abed) mindst skal ligge i en afstand fra Kaahavegaard (beregnet lugtcentrum) på 50 % af den ved OML beregnede geneafstand. Det betyder, at lugtgeneafstand til samlet bebyggelse er overholdt vist ved OML beregning, da den vægtede gennemsnitafstand til samlet bebyggelse er beregnet til 238 m, og 50 % af den ved OML beregnede lugtgeneafstand til samlet bebyggelse er beregnet til 170 m.

Ligeledes viser beregning i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk), at lugtgeneafstand til enkelt bolig i landzone og til byzone er overholdt.

Til fastlæggelse af, hvilke naboer, der skulle høres om udkast til godkendelsen, beregnede ansøger lugtgeneafstanden for 5 OE (lugtenheder) efter udvidelsen er gennemført. Natur- og Miljøklagenævnet har tidligere afgjort, at lejer og/eller ejer af ejendomme, der ligger indenfor lugtgeneafstanden på 5 OU som minimum skal høres inden der gives endelig miljøgodkendelse til udvidelse af en husdyrproduktion. Afstanden blev beregnet til 750 m fra en beregnet lugtcentrumlugtcentrum – se ansøgers kort 6.2.6 over lugtcentrum før – og efter udvidelsen.



*Kort 6.2.6  
Beregnet  
Lugtcentrum  
ved før - og  
efter  
udvidelsen*

For at fastholde ansøger på forudsætningerne for beregning af lugt i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) og ved OML beregningen vil Lolland Kommune stille vilkår om placering af afkast, samt om afksthøjde og afkasthastighed.

#### Vilkår

- Afkast på den nye stald skal placeres som vist på kort fremsendt af ansøger (kort 4.3.1) og være mindst 10,5 m over terræn.
- Afkasthastighed i de i alt 55 afkast skal være mindst være som oplyst i OML beregning af lugt i ansøgt drift (se bilag 4).
- Den driftsansvarlige skal på Lolland Kommunes forlangende kunne dokumentere afkasthastigheden.
- Ændring af afkast placering, - højde eller afkasthastigheden må ikke ske før en ny lugtberegning i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) eller ved en OML beregning dokumentere, at lugtgenekriteriet til samlet bebyggelse er overholdt.

### 6.3 FLUER OG SKADEDYR

Ansøger oplyser, at bekæmpelse af skadedyr som fluer og rotter sker iht. Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinier.

Ansøger har desuden selv en sikringsaftale if. til bekæmpelse af rotter.

#### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

I forhold til skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at der ikke skabes gunstige forhold for skadedyr som fluer og rotter, hvilket sikres ved på ejendommen at holde så rent for husdyrgødning og foderspild, som det er muligt.

Ved tidligere tilsyn har Maribo- og Lolland Kommune altid konstateret, at ejendommen holdes ren og ryddelig, samt at man på ejendommen er meget opmærksom på at sikre, at der ikke opstår problemer med fluer og rotter.

Opstår der problemer med skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at bekæmpelsen af disse sker efter Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer. Disse retningslinjer opdateres én gang årligt.

Lolland Kommune finder det desuden væsentligt, at ansøger fastholdes i forebyggelse af rottetilhold ved at have en sikringsaftale med et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til fluer og skadedyr fremgår af kapitel 9.

#### Vilkår

- Ejendommen skal holdes ren og ryddelig, således at risikoen for tilhold af fluer og rotter er mindst mulig.



- o Der skal på ejendommen løbende ske en effektiv bekæmpelse af fluer i henhold til retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- o Der skal til stadighed være en sikringsaftale med et autoriseret firma om forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.
- o Opstår der problemer med andre skadedyr på ejendommen, skal bekæmpelse af disse ske efter retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.

## 6.4 TRANSPORT

Ansøger har fremsendt nedenstående tabel angående transporter if. til drift til og fra ejendommen.

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Transport- middel	Antal / År	Kapacitet pr. transport	Transport- middel
Transport af korn	80	30 tons	Traktor	160	30 tons	Traktor
Transport af tilskudsfoder	45	15-30 tons	Lastbil	90	15-30 tons	Lastbil
Fyringsolie og dieselolie	8	5000 l	Lastbil	2	5000 l	Lastbil
Levering smågrise	20	700 stk.	Lastbil	40	700 stk.	Lastbil
Afhentning slagtesvin	65	210	Lastbil	130	210 stk.	Lastbil
Afhentning af døde dyr	52	-	Lastbil	52	-	Lastbil
Udbringning husdyrgødning	430	20 tons	Traktor	860	20 tons	Traktor
Affald	52			52	-	Lastbil
Transporter i alt	752			1385		

Ansøger oplyser, at de oplyste transporter, er hvad der kan forventes i et gennemsnitsår. Antallet kan variere en del fra år til år især mht. til produktionen af svin.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder ansøgers oplysninger om antallet af transporter for realistisk.

Ansøger har ikke oplyst på hvilke dage og i hvilke tidsrum transporterne finder sted. Lolland Kommune forventer dog, at levering af foder og olie, samt afhentning af døde dyr og affald vil ske på hverdage indenfor almindelig arbejdstid.

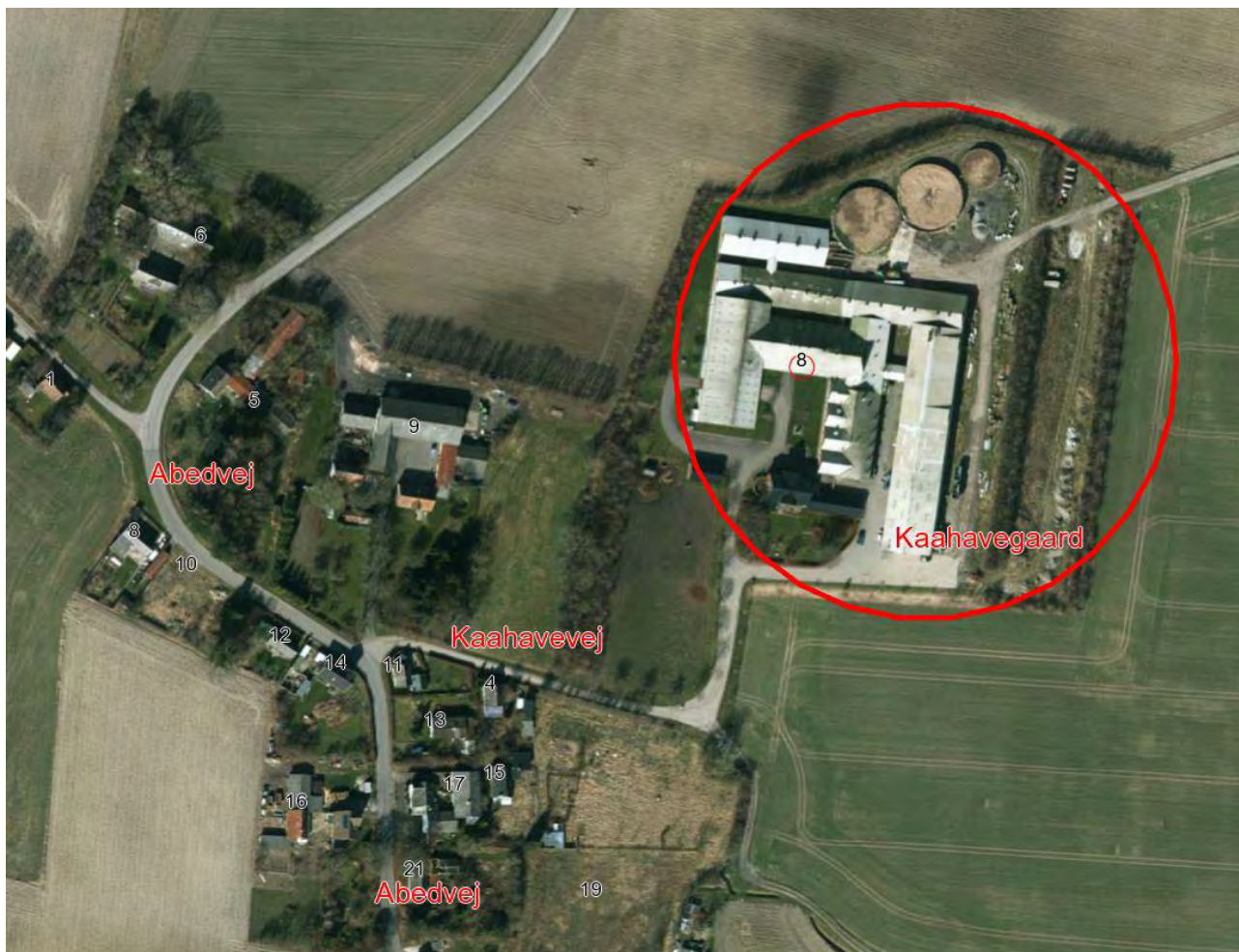
Tidspunkterne for afhentning af slagtesvin bestemmes normalt af slagteriet, som skal modtage svinene. Smågrise vil normalt blive leveret på hverdag indenfor normal arbejdstid.

Tidspunkterne for kørsel med korn og gylle er afhængig af tidspunktet på året og af vejret. Det kan derfor ske alle dage og udenfor normal arbejdstid.

Al transport til og fra ejendommen sker ad Kaahavevej. Alle transporterne vil derfor også komme gennem Abed By – se kort 6.4.1.

Da der er mange store transporter, som kan ske i weekender og udenfor normal arbejdstid, finder Lolland Kommune det væsentlig, at ansøger i høj grad sikre, at der tages hensyn til Abed By ved planlægning af - og under transporterne.

Angående kørsel til udspretningsarealerne – se kort 5.2.3 – der ligger både omkring Horslunde og Stokkemarken finder Lolland Kommune de gældende regler om transport af gylle på offentlig vej og reglerne om anvendelse af gylle indtil 200 m fra byzone for tilstrækkelige.



Kort 6.4.1 – Til- og frakørselsveje Kaahavegaard

#### Vilkår

- o Ansøger skal så vidt det er muligt tilrettelægge kørsel med korn og gylle, så det er til mindst mulig gene for Abed by.
- o Ansøger skal i forhold til kørsel med svin, korn og gylle udenfor normal arbejdstid sikre, at der tages særligt hensyn ved kørsel i Abed by.

## 6.5 STØJ FRA ANLÆG OG MASKINER

### Ansøger oplyser, at de væsentligste støjkloder er:

- Indblæsning af foder
- Foderanlæg, slaglemølle og kompressor
- Staldventilation
- Transport til og fra ejendommen
- Markdrift (periodevis)

Ansøger oplyser ligeledes, at det tilstræbes, at støjende aktiviteter på ejendommen sker i tidsrummet kl. 7 – kl. 17 med undtagelse af markdriften, der er årstid- og vejrafhængig.

Foderanlægget er oplyst til at være i drift fra kl. 4.00 til kl. 22.30, hvilket betyder, at slaglemøllen køre stort set hele tiden indenfor de 18-19 timer og kompressoren er i drift efter behov. Alle aktiviteterne foregår dog i foderladen.

Ventilationen er i kontinueret drift i hele døgnet, hvilket Lolland Kommune også har stillet vilkår om. Det kan godt betyde, at der i perioder ingen ventilation er, hvis der ikke er behov for det.

Transport til – og fra ejendommen beskrives ovenfor.

Ansøger oplyser desuden, at støj generelt søges dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og ved afskærmning – herunder lukkede døre til foderladen.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Det er Lolland Kommunes vurdering, at også tørring af korn kan give anledning til en del støj. Korntørring sker dog i lade, som kan aflukkes.

Ud over vilkår om maksimal støj fra ejendommen og måling af denne jf. Miljøstyrelsens på det givne tidspunkt gældende vejledning om ekstern støj fra landbrugsdrift, samt vilkår om dokumentation for overholdelse af disse grænseværdier, finder Lolland Kommune ikke behov for andre vilkår i relation til støj.

Det skal bemærkes, at kørsel med landbrugsmaskiner i dagtimerne ikke er omfattet af Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

### **Vilkår**

- Driften af Kaahavegaard må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
- Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal undtagen opfølgende målinger maksimalt ske 1 gang årligt.
- Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumenteres, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

## **6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER**

Ansøger oplyser, at der kan forekomme støv ved kørsel på arealer og veje ved staldanlæggene, samt ved indlæsning af tilskudsfoeder og korn.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Det er Lolland Kommunes vurdering, at driften af ejendommen ikke giver anledning til mere støj, end hvad der kan forventes, samt at ansøger gør, hvad der er muligt, for at begrænse evt. støvgener.

Selvom Kaahavegaard ligger meget tæt på samlet bebyggelse, finder Lolland Kommune det ikke nødvendigt at stille vilkår til begrænsning af støj.

### **Vilkår**

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til støj.*

## **6.7 LYS**

Ansøger oplyser, at der i de mørke timer vil være "lysudfald" fra bygningernes vinduer, samt fra udendørs belysningen ved udleveringsramperne og ved foderladen. Lyset i staldene vil være tændt i forbindelse med fodring af dyrene og ved medarbejders ophold i staldene, hvilket er ca. 5 timer dagligt.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Det er Lolland Kommunes vurdering, at lys i forbindelse med ejendommens drift ikke vil give anledning til gener for naboer og trafikanter eller virke forstyrrende i landskabet.

### **Vilkår**

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til lys.*

## 7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

*I dette afsnit beskrives arealerne, hvor husdyrgødningen anvendes, samt næringsstoffernes virkning på søer, vandløb, fjord og hav.*

### 7.1 BAGGRUND OG UDSPREDNINGSAREALERNE

#### Miljøteknisk redegørelse:

EU's Vandrammedirektiv fastlægger rammer for beskyttelsen af vandmiljøet: vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Miljømålsloven gennemfører direktivet i dansk lovgivning.

Vandrammedirektivet fastsætter en række konkrete miljømål. Et af de helt centrale mål er at forebygge forringelser af overfladevandets og grundvandets tilstand. Hvor tilstanden allerede er forringet, skal der foretages forbedringer. Det overordnede mål er således, at alle vandområder senest i december 2015 har opnået mindst en "god tilstand". For overfladevand betyder det, at der både skal være en god økologisk - og kemisk tilstand.

Beskyttelsen af vandområder mod nitratbelastning i forhold til overfladevand fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare Natura 2000 områder. I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (fodnote 8, side 16), bilag 3 er der fastlagt nitratklasser med udgangspunkt i sårbarheden af recipienterne, som modtager overfladevandet fra et givet opland. Jo større følsomhed overfører kvælstof, jo højere nitratklasse og dermed krav om mindre tilførsel af husdyrgødning pr. hektar.

Nitratklasserne er fastlagt således:

- Nitratklasse 0 – ingen reduktion af det generelle harmonikrav.
- Nitratklasse 1 – 85 % af det generelle harmonikrav.
- Nitratklasse 2 – 65 % af det generelle harmonikrav.
- Nitratklasse 3 – 50 % af det generelle harmonikrav.

For oplande til sårbare og meget sårbare vandområder i Natura 2000-områder stilles der ligeledes krav til fosforoverskuddet fra udspretningsarealerne. Dette er udtrykt i fosforklasser, P1, P2 og P3.

Fosfortallene er et samlet udtryk for jordbundstypen, jordens fosfortal og dræningsforhold og er dannet ud fra forekomsten af lerjorde, af oplande til meget sårbare Natura2000-områder og af lavbundsarealer med okkerklasse II eller derover.

Fosforklasse 1 og 3, der vises på kortene på Arealinfo, er kun en indikativ visning af, hvor fosforklasse I og III alt andet lige kan forventes at ligge. Den konkrete fosforklassificering afgøres som nævnt oven for af arealets konkrete fosfortal, JB-klasse og dræningsforhold.

Fosforklasse og kravene til fosforregnskabet er:

- Fosforklasse 1 er drænedede lerjorder med fosfortal 4-6. Krav til evt. forøgelse: max. 4 kg P/ha/år
- Fosforklasse 2 er lavbundsarealer med okkerklasse >II. Krav: ingen forøgelse tilladt eller fosforregnskabet i balance i efter-situationen
- Fosforklasse 3 er drænedede lerjorder med fosfortal > 6. Krav: ingen forøgelse tilladt.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Ansøger ønsker at udsprede husdyrgødning svarende til 367,77 DE svinegylle på de ansøgte arealer.

Udspretningsarealerne er beliggende øst for Stokkemarke (kort 7.1.2) og nord for Søllested (kort 7.1.3). Fordelingen af udspretningsarealerne på nitrat- og fosforklasser fremgår af Tabel 7.1.1.

Alle udspretningsmarkerne beliggende i oplande, der afvander til sårbare Natura 2000-områder (Nakskov Fjord (113,7 ha) og Smålandsfarvandet (155,6 ha)).

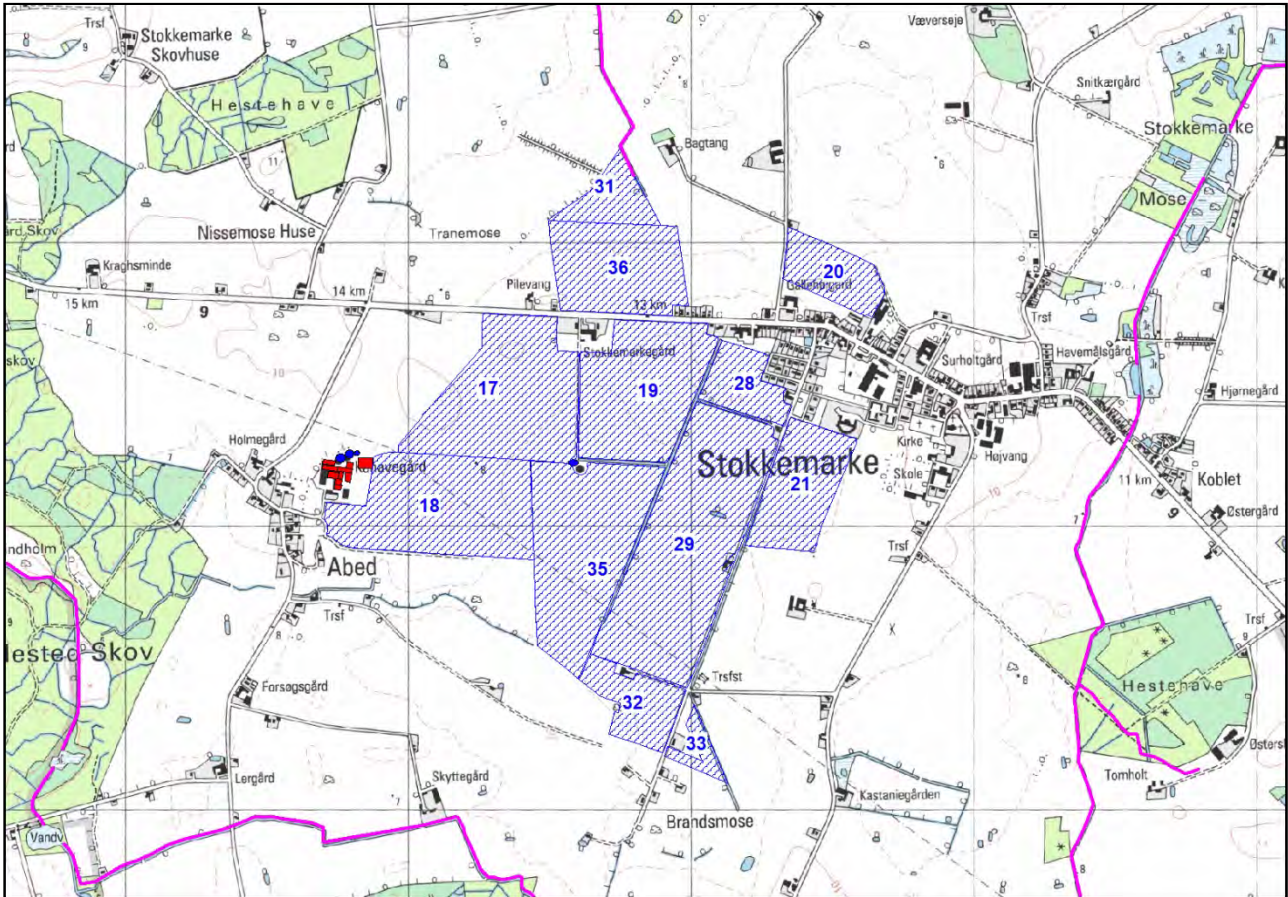
Reduktionsprocenter er så 64,78 og det maksimale dyretryk (DE-max) bliver derfor 0,91 DE/ha (= reduktionsprocent \* 1,4 DE/ha). Det reelle dyretryk bliver 1,37 DE/ha (=367,77 DE/269,26 ha). Ansøger kan opretholde dette høje dyretryk ved som virkemiddel at anvende sædskifte S8 og ingen efterafgrøder ud over NaturErhvervstyrelsens normer. Da dette er en forudsætning for det høje dyretryk, stilles det som vilkår.

Navn	Ha	Draenet	Jb.Type	Vandet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 0 (ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2 (ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3(ha)
17	22,71	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	2,17	0,00	20,55	0,00	0,00	8,50	0,00	14,21
18	22,16	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	12,29	0,00	9,87	0,00	0,00	22,16	0,00	0,00
19	18,94	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	18,94	0,00	16,93	2,00	0,00	0,01
20	6,43	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	6,43	6,43	6,40	0,00	0,00	0,03
21	10,95	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	10,95	10,95	6,44	4,50	0,00	0,01
22	11,63	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	11,63	0,00	0,00	0,00	11,63	0,00	0,00	0,00
23	9,74	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	9,74	0,00	0,00	0,00	9,74	0,00	0,00	0,00
24	15,35	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	15,35	0,00	0,00	0,00	15,35	0,00	0,00	0,00
25	26,57	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	26,57	0,00	0,00	0,00	26,57	0,00	0,00	0,00
26	19,06	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	19,06	0,00	0,00	0,00	19,06	0,00	0,00	0,00
27	7,93	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	7,93	0,00	0,00	0,00	7,93	0,00	0,00	0,00
28	5,55	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	5,55	5,55	5,55	0,00	0,00	0,00
29	33,06	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	33,06	0,00	22,00	11,05	0,00	0,01
31	4,74	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	4,74	0,00	4,07	0,00	0,66	0,01
32	6,55	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	6,55	0,00	6,55	0,00	0,00	0,00
33	1,86	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	1,86	0,00	1,86	0,00	0,00	0,00
34	8,98	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	8,98	0,00	0,00	0,00	8,98	0,00	0,00	0,00
35	22,82	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	22,82	0,00	12,00	10,81	0,00	0,01
36	14,23	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	14,23	0,39	10,00	4,23	0,00	0,00
Total	269,26						0,00	113,71	0,00	155,55	23,32	191,05	63,25	0,66	14,30

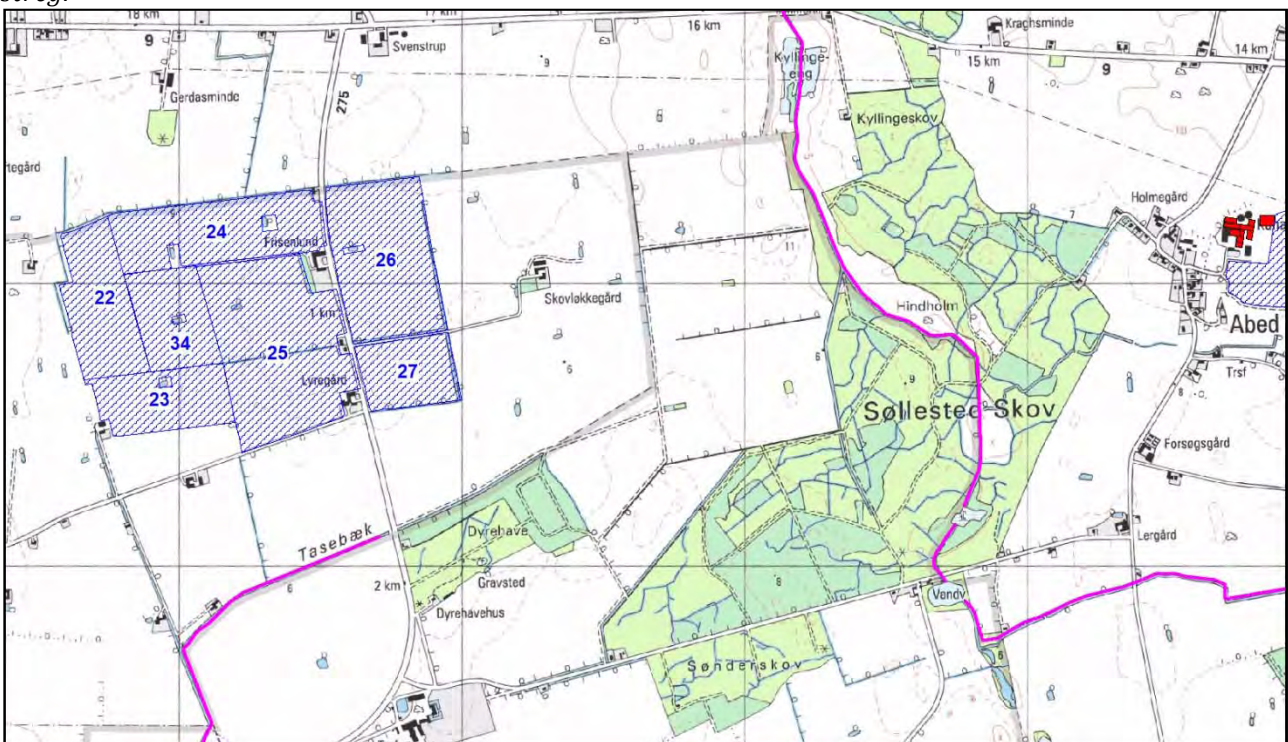
Tabel 7.1.1 Udspretningsarealerne med forskellige N- og P-klasser

Ingen af udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme grundvandsområder, men hovedparten af markerne er beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser.

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014



Kort 7.1.2 Beliggenhed af udspretningsarealerne vest for Stokkemare. § 3-vandløb er vist med lilla streg.



Kort 7.1.3 Beliggenhed af udspretningsarealerne nord for Søllested. § 3-vandløb er vist med lilla streg. Til højre ses anlægget på Kaahavevej 8.



## Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er kommunens vurdering, at de generelle krav til ansøgers udspretningsarealer er overholdt. Ligeledes overholder ansøger harmonikravet for udspretningen af husdyrgødning. Da sædskifte-valg er en forudsætning i beregningerne i ansøgningen, stilles dette som vilkår.

Eventuel påvirkning af overfaldevand, søer, vandløb og naturområder i øvrigt vil blive vurderet i følgende afsnit.

### Vilkår

- Der skal ved dyrkning af de ansøgte arealer anvendes sædskifte S 8 eller et sædskifte med et tilsvarende eller mindre udvaskning end S 8.

## 7.2 PÅVIRKNING AF SØER OG VANDLØB

### Miljøteknisk redegørelse

Udspretningsarealernes placering i forhold til marine og ferske recipienter er summeret i tabel 7.2.1. Marine recipienter (Fjord og Hav) er beskrevet i følgende afsnit 7.3.

Udspretningsarealer der afvander til Nakskov Fjord ligger i deloplandene benævnt "Tasebæk 10L" og "Åmoserenden". Marker, der afvander til Smålandsfarvandet ligger i oplandet "Ørby Å. Avl. 18L".

<b>Marine recipienter</b>	Nakskov Fjord og Smålandsfarvandet
<b>Målsætning</b>	Generel, dog har dele af Nakskov Fjord skærpet målsætning
<b>Målsætning forventes opfyldt i 2015</b>	Nej
<b>Ferske recipienter - Vandløb</b>	Afdræner til rørlagte vandløb, bortset fra ca. 110 meter åbent vandløb
<b>Målsætninger</b>	C – lempet målsætning (åben strækning af Ørby Å-systemet)
<b>Målsætninger forventes opfyldt i 2015</b>	Nej for åben strækning. Der er ikke foretaget en vurdering af opfyldelse af målsætning for rørlagte vandløb

Tabel 7.2.1 Marine og ferske recipienter for udspretningsarealerne.

Kun mark 31-0 er på en ca. 110 meter lang strækning beliggende mod åbent vandløb (del af Ørby Å-systemet), der her er C-målsat.

## Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Arealerne er besigtiget primo august 2013. Der er ikke konstateret forhold, som kan påvirke ferske recipienter.

### Vilkår

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til påvirkning af søer og vandløb.*

## 7.3 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD OG HAV

### Miljøteknisk redegørelse

Udspretningsarealernes placering i forhold til marine og ferske recipienter er summeret i tabel 7.2.1. i foregående afsnit.

Udspretningsarealer der afvander til Nakskov Fjord ligger i deloplandene benævnt "Tasebæk 10L" og "Åmoserenden". Marker, der afvander til Smålandsfarvandet ligger i oplandet "Ørby Å. Avl. 18L".

Naturtilstanden og miljøbelastningen for vanddistrikt 35, delopland II er beskrevet i Basisanalysen (kilde 4). Alle kystvande i vanddistrikt 35 er påvirket af næringsstoffer i så stor grad, at de ikke kan leve op til målene i Statens Vandplan (2010-15) uden supplerende indsats. De to recipienter, Langelandsbæltet og Smålandsfarvandet beskrives nedenfor.

#### Langelandsbæltet og Nakskov Fjord

Langelandsbælt og tilstødende fjorde er et heterogent område, hvor der er meget store forskelle i miljøtilstanden. Den vestlige del af Langelandsbælt er et åbent gennemstrømningsfarvand, der ikke er følsomt overfor nærings saltbelastning. I Nakskov Fjord er der ofte store forskelle i koncentrationerne af næringsstoffer i den indre og den ydre del af fjorden. Mens koncentrationerne i den ydre del skønnes at ligge på niveau med Langelandsbælt, ligger de noget højere i den indre del. Søndernor, der udmunder i den ydre del af Nakskov Fjord, er en lavvandet kystlagune og er – som Nakskov Inderfjord - følsom overfor nærings saltbelastning<sup>16</sup>.

Belastning af Natura 2000-område 179 med næringsstoffer, der nævnes i basisanalysen til planen, vil især at være synlig for de marine naturtyper. Generelt har Nakskov Fjord en god dækning af bundvegetation, men næsten alle steder er vegetationen dækket af epifytter eller trådalger. En del områder, både i fjorden og i Søndernor, har stykke lag af trådalger, et typisk tegn på at fjorden er kraftigt belastet af næringsstoffer. Vandkvaliteten i Søndernor, som har et lille opland, er overvejende styret af vandkvaliteten i fjorden. For samtlige 6 marine habitatnaturtyper er eutrofiering anført i den foreløbige trusselsvurdering.

I Natura 2000-planen for Nakskov Fjord er belastning med næringsstoffer ligeledes anført som en trussel for samtlige marine habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget. For de marine naturtyper sandbanke (1110) og bugt (1160) er bevaringsprognosen vurderet ugunstig pga. belastning med næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. For andre marine naturtyper er bevaringsprognosen ukendt pga. utilstrækkeligt datagrundlag.

Den samlede nærings saltbelastning til Langelandsbælt er 493 ton kvælstof og 16,5 ton fosfor (Kilde 4). 70 % af kvælstoffet kommer fra landbruget, mens hovedkilden til fosforbelastningen er spildevand fra husstande i byerne og på landet. Arealmæssigt svarer oplandet i Lolland Kommune til ca. 47 % af det samlede opland til Langelandsbæltet. Antages det, at

<sup>16</sup> Natura 2000-plan 2010-2015, Nakskov Fjord og Indrefjord, Natura 2000 område nr. 179, Habitatområde H 158 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F88

næringsbelastningen er nogenlunde ensartet fordelt fra hele oplandet, bliver bidraget fra landbrug i Lolland kommune 161 ton og 0,8 ton fosfor.

Oplandet til Langelandsbælt ligger på det intensivt dyrkede Vestlolland. Dyrkningsprocenten ligger på 82 % mod en gennemsnitlig dyrkningsprocent på 73 % for hele vanddistriktet. Skov- og naturarealerne er tilsvarende reducerede. Husdyrtætheden for afstrømningsområdet Langelandsbæltet er ca. 0,3 DE/ha. For det samlede vanddistrikt 35 er husdyrtætheden 0,4 DE/ha (Kilde 4).

Langelandsbæltet er af de tidligere amter målsat med generel målsætning (B). Mindre områder, Søndernor, har skærpet målsætning (A), dvs. arealer hvor hensynet til beskyttelsen af marine naturværdier eller særlige rekreative interesser gør det påkrævet at sætte begrænsninger for områdernes anvendelse til andre formål. Tilsvarende er mindre områder i Nakskov Fjord lempet målsat (C), dvs. arealer hvor der af kulturbetingede årsager må accepteres en forringet miljøkvalitet.

#### Smålandsfarvandet

Smålandsfarvandet med tilstødende fjorde er ligeledes et meget heterogent område med store forskelle i udformning og miljøtilstand. Den sydlige del af Smålandsfarvandet, som grænser op til Lollands nordkyst, er lavvandet og derfor særligt følsomt overfor belastning. Koncentrationen af næringsstoffer antages generelt at svare til den åbne del af Smålandsfarvandet. Imidlertid vil en betydelig del af de næringsstoffer, der tilføres fra land, passere gennem de lavvandede områder og påvirke sammensætningen af undervandsplanterne der.

Den samlede næringsbelastning til Smålandsfarvandet er 2.700 ton kvælstof og 70 ton fosfor. Arealmæssigt svarer oplandet i Lolland Kommune til ca. 16 % af det samlede opland til Smålandsfarvandet. Antages det, at næringsbelastningen er nogenlunde ensartet fordelt fra hele oplandet, bliver bidraget fra Lolland kommune 438 ton kvælstof og 11,5 ton fosfor. Hovedparten af kvælstoffet kommer fra landbrug, mens hovedkilden til fosforbelastningen er spildevand fra husstande i byerne og på landet. Husdyrtætheden på Lollandssiden er 0,3 DE/ha. For det samlede vanddistrikt 35 er den 0,4 DE/ha (Kilde 4).

Smålandshavet er af de tidligere amter målsat med generel målsætning (B). Mindre områder, fx farvandet nordvest for Vejrø, har skærpet målsætning (A), dvs. arealer, hvor hensynet til beskyttelsen af marine naturværdier eller særlige rekreative interesser gør det påkrævet at sætte begrænsninger for områdernes anvendelse til andre formål. Tilsvarende er mindre områder lempet målsat (C), dvs. arealer, hvor der af kulturbetingede årsager må accepteres en forringet miljøkvalitet.

#### Nitrat og fosforklasser

Nitratreduktionspotentialer for alle udspretningsarealerne er 0-50 %. De 113,7 ha af arealerne, der ligger i oplandet til Nakskov Fjord er nitratklasse-I, mens de 155,6 ha, der er i oplandet til Smålandsfarvandet er nitratklasse-III. Arealerne fordeler sig med 191,1 ha i fosforklasse-0, 63,3 ha i fosforklasse-1, 0,7 ha i fosforklasse-2 og 14,3 ha i fosforklasse-3.

## Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

### Udvaskning af kvælstof

Til vurdering det ansøgte projekts påvirkning af fjord og hav med kvælstof anvender Lolland Kommune følgende afskæringskriterier (fra Miljøstyrelsens vejledning):

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Nakskov Fjord og Inderfjord – ansøgt drift	
Udvaskning i alt fra oplandet, tons	493
Reduktion (beregnet i ansøgningen), pct.	64,78
Areal til udspredning i alt, ha	113,7
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år	36,4
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (0,6478x113,75x36,4)	2.682
Kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct (2,682/493 x 100)	0,54

Smålandsfarvandet – ansøgt drift	
	*
Udvaskning i alt fra oplandet, tons	2.700
Reduktion (beregnet i ansøgningen), pct.	64,78
Areal til udspredning i alt, ha	155,6
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år	36,4
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (0,6478x113,75x36,4)	3.668
Kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct (3,668/2.700 x 100)	0,14

Tabel 7.3.1 Procentvis bidrag af kvælstof fra udspretningsarealerne til de 2 Natura- 2000 recipienter

### Udvaskning af fosfor

For udvaskning af fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at der årligt udvaskes 11,5 kg P/ha. Med sædskifte S 8, der er anvendt i beregningerne i ansøgningssystemet og stillet som vilkår ovenfor, fjernes der årligt 22,3 kg P/år.

I lighed med udvaskningen af kvælstof, skal der tages konkret stilling til risikoen for og effekten af tilførsel af fosfor til habitatområder. Dele af Nakskov Fjord er (foruden kvælstof) følsom overfor fosfor, idet algevæksten, som påvirker flere af de marine naturtyper på udpegningsgrundlaget, i dele af året er styret af tilgængeligheden af fosfor. Fosfors konkrete vej fra mark til vand/fjordmiljø er mindre velbeskrevet end det er tilfældet for kvælstof, men

en fortsat nettotilførsel af fosfor til landbrugsjorden øger alt andet lige risikoen for fosfortab fra landbrugsjord. Således stiger tabsmængden af partikelbundet fosfor ved overfladiske afstrømningsprocesser og i drænvand i takt med stigende fosforindhold i overjorden. Desuden øges risikoen for udvaskning af opløst fosfor med stigende fosformætningsgrad, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor falder.

Lolland Kommune vurderer på denne baggrund, at sigtepunktet bør være, at der fraføres ligeså meget fosfor med afgrøderne, som der tilføres med gylle og/eller handelsgødning. Nærværende ansøgning overholder dog de generelle krav til udvaskningen af fosfor.

### Samlet vurdering

Udvaskning af kvælstof til fjord og hav overholder de henholdsvis 1 % (Nakskov Fjord) og 5 % (Smålandsfarvandet) af de samlede kvælstofbidrag til de 2 Natura 2000-områder.

Udvaskning af fosfor til fjord og hav er beregnet til 11,7 kg P/ha/år. For at fasthold dette, skal der anvendes et sædskifte S 8 eller et sædskifte med lignende udvaskningsindeks, således at der som minimum fjernes 22,3 kg P/ha/år. Det er stillet som vilkår i afsnittet "baggrund og udspretningsarealerne" (afsnit 7.1)

Det er kommunes vurdering, at udvaskning af kvælstof og fosfor til overbelastede Natura 2000-områder ved opfyldelse af nedennævnte vilkår ikke udgør en væsentligt negativ påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for beskyttelsesområderne. Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektet i henhold til § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen.

### **Vilkår**

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til kvælstof og fosfor til fjord og hav.*

## **7.4 PÅVIRKNING AF NATUROMRÅDER OG ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV**

### **Miljøteknisk redegørelse**

Naturområder og arter med særlige strenge beskyttelseskrav omfatter Natura 2000-områder, ammoniakfølsomme naturtyper, samt bilag IV-arter (arter af dyr og planter beskyttet af habitatbekendtgørelsens bilag IV).

### **Natura 2000-områder**

Udspretningsmarkerne ved Stokkemarke er beliggende 3,5 km øst for Natura 2000-område nr. 173, Smålandshavet og Guldborgssund med kyster, mens markerne nord for Søllested er beliggende 1,8 km sydøst for Natura 2000-område nr. 178, Halsted Kloster Dyrehave.

Natura 2000-område nr. 173 består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålende plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. basisanalysen for Natura 2000-området /7/).

Som nævnt er der ved Keldernæs kortlagt habitatnaturtyper lysåbne habitatnaturtyper som rigkær (7230) og strandeng (1330) samt forskellige skovhabitatnaturtyper.

I Halsted Kloster Dyrehave er der kortlagt habitatnaturtypen "Egeblandsskov" (typekode 9160). Desuden forekommer den sjældne bille Eremitten i dyrehaven /8/. Derudover er skovnaturtypen "Bøg på muld" (typekode 9130) på udpegningsgrundlaget. Disse naturtyper og Eremitten udgør det samlede udpegningsgrundlag /9/.

### Ammoniakfølsomme naturtyper

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (fodnote 8 side 16) bilag 3/beskyttelsesniveau for ammoniak skelnes der mellem 3 kategorier natur:

- Kategori 1 natur er de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planerne. Naturtyperne er omfattet af husdyrgodkendelsesloven (fodnote 1, side 5) § 7, stk. 1, pkt. 1, 2, 5, 6 og 7.
- Kategori 2 natur er særlige ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000 områder. Naturtyperne er omfattet af husdyrgodkendelsesloven § 7, stk. 1, pkt. 1, 2, 3 og 4.
- Kategori 3 natur er øvrige heder, moser og overdrev, der ikke er omfattet af kategori 1 og kategori 2 naturtyperne samt ammoniakfølsomme skove.

#### Kategori 1 natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (fodnote 8, side 16).

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelse (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantесamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at ikke alle naturområder, særligt søer, kan findes i ansøgningssystemet eller kan findes i et offentligt tilgængeligt lag på Danmarks Miljøportal ([www.arealinformation.dk](http://www.arealinformation.dk)), idet det først kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1-natur gælder at den *total ammoniakdepositionen* på naturområdet som udgangspunkt ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Nærmeste kategori 1-natur i forhold til udspretningsmarkerne Egeblandsskov i Halsted Kloster Dyrehave beliggende godt 1,8 km nordøst for udspretningsmarkerne nord for Søllested. Kortlagt habitatnatur i Natura 2000-område nr. 173 er beliggende knap 4 km nordøst for udspretningsmarkerne ved Stokkemarke.

### Kategori 2 natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet som udgangspunkt ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

Den nærmeste kategori 2-natur er et overdrev ved Keldervig ca. 3½ km nordøst for udspretningsmarkerne ved Stokkemarke.

### Kategori 3 natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Baggrundsbelastningen med kvælstof er i Lolland Kommune i 2009 12,0 kg N/ha/år i Lolland Kommune jf. data fra DMU /10.

Der er i august 2013 foretaget besigtigelse af naturarealerne på eller nær udspretningsmarkerne. Der findes ikke § 3-natur på markerne ved Stokkemarke. Her er et vandhul dog konstateret sløjfet. På markerne nord for Søllested findes 5 vandhuller (tabel 7.4.1 og kort 7.4.2). Her er desuden 3 vandhuller konstateret sløjfet. Der findes ikke kategori 3 natur heder, moser eller overdrev indenfor ca. 1 km fra udspretningsarealerne.

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Lokalitets-nummer	Naturtype	Bilag IV-arter, levested	Dyrkningsfri bræmme (meter)	Øvrig bemærkning
8	vandhul	Potentielt levested for Springfrø	V: 30 m, S+Ø+N:3-5 m	Tykt lag af Hornblad i hele
9	vandhul	ej levested	N:3, V:3, S:10, Ø:15 m	Andedam, tæt pilekrat omkring
10	vandhul	Potentielt levested for Springfrø og Stor Vandsalamander	N:10, V:8, S:30, Ø:10	Tæt krat omkring søen
16	vandhul	Leversted for Stor Vandsalamander. Potentielt levested Springfrø	N:20, Ø:5, S:3, V:8	Lysåben vandhul med pil i den østlige ende
17	vandhul	ej levested	NV:10, NØ: 8-10, SØ:4, SV:5	Andehold, tæt skygget af pil og tjørn

Tabel 7.4.1. Naturindhold i vandhuller på udspretningsmarker nord for Søllested.



Kort 7.4.2. Undersøgte vandhuller på udspretningsmarkerne nord for Søllested. Numrene svarer til numrene i Tabel 7.4.1.

Flere af de beskyttede vandhuller er eutrofe vandhuller med middel, moderat eller ringe naturværdi. Der er for 4 af 5 vandhuller dyrket meget tæt på vandhullerne på en eller flere sider. Flere vandhuller er stærkt påvirket af skygge.

Nærmeste skov, som vurderes at være ammoniakfølsom ud fra, at der har været skov på arealet i lang tid, er Søllested Skov. Løvskov med habitatnatur (bøgeskov på muldbund, typekode 9130) findes ca. 400 meter vest for mark 18. Skoven er ikke intensiv besigtiget, da belastningen fra anlægget ikke forventedes at overstige 1 kg N/ha/år, som er den maksimale



belastning for kategori 3-natur. Tålegrænsen for den forekommende habitatnaturtype er 10-20 kg N/ha/år.

### **Bilag IV-arter**

I Danmark findes der 80 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Lolland Kommune er der i nyere tid fundet 22 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV. Deres status i kommunen fremgår af bilag 6.

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

I vurderingen indgår tillige hensynet til i øvrigt fredede eller rødlistede dyr og planter i området.

#### Padder (Kilde 13,14, 21 og 22)

Placering af vandhuller, der kan udgøre levesteder for bilag IV-arter fremgår af kort 7.4.2. Der er foretaget besigtigelser af vandhuller primo august 2013, dvs. på et tidspunkt, der ikke er optimalt for registrering af padder og paddeyngel. Der er ikke registreret vandhuller beliggende nærmere end ca. 30 meter fra udspretningsarealerne.

I denne del af Lolland kommune findes følgende Bilag IV-padder: Stor Vandsalamander, Springfrø, Spidssnudet Frø, Løvfrø og Grønbroget Tudse, og det er hermed et af de områder i Danmark, hvor man kan træffe flest Bilag IV-padder. Udover de arter, der er nævnt i tabel 7.4.1, er Lille Vandsalamander og Grøn Frø registreret.

Vandhullernes naturtilstand er gennemgående ikke god. Der er registreret Stor Vandsalamander i et vandhul. To andre vandhuller er registreret som potentielle levesteder for samme art og/eller Springfrø.

#### Flagermus (kilde 14 og 26)

Der er ikke registreret arter af flagermus ved besigtigelserne, men mindst 5 flagermusarter er almindelige i denne del af kommunen – Vandflagermus, Brunflagermus, Sydflagermus, Troldflagermus og Dværgflagermus. Dertil kommer 4-5 arter, som er sjældne, men dog mulige at træffe i området (se Bilag 2). Arterne vil være tilknyttet skove, træbevoksede vådområder, gamle træer og bygninger.

#### Øvrige bilag IV-arter, rødlistede eller fredede arter

Det er næppe sandsynligt, at der nær eller på de marker, hvor der udspreddes husdyrgødning findes andre bilag IV-arter eller beskyttelseskrævende arter end de nævnte.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Kommunens vurderinger bringes samlet for punkter der er redegjort for i afsnit 7.4.

### **Natura 2000-områder**

Afstanden mellem udspretningsmarkerne naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for de to Natura2000-områder (Halsted Kloster Dyrehave og Smålandsfarvandet og Guldborgssund med kyster) er så stor (hhv. 1,8 km og 3,5 km), at der ikke er nogen målbar deposition fra

udspredningsmarkerne på udpegningsgrundlaget. Dette gælder såvel total- som merdeposition.

Samlet vurderes det derfor, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 og Natura 2000-område 178 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at udspreddning af husdyrgødning fra det udvidede dyrehold på Kaahavevej 8 beliggende udenfor Natura2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket

### **Ammoniakfølsomme naturtyper**

#### Kategori 1 - og 2 natur

Vurderingen af kategori 1 natur er givet under vurdering af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder (ovenfor).

Afstanden mellem kategori 2 natur og nærmeste udspreddningsmark (ca. 3,5 km) betyder, at der ikke er nogen målbar deposition fra udspreddningsmarkerne på § 7-overdrevet ved Keldernæs. Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at udspreddning af husdyrgødning ikke påvirker dette overdrev, og at kravet til beskyttelse af disse naturkategorier er overholdt.

#### Kategori 3 natur

Udvidelse af dyreholdet på Kaahavevej 8 må ikke medføre, at tilstanden i de beskyttede naturtyper (hede, mose, overdrev) eller ammoniakfølsomme skove påvirkes negativt.

Der er ikke kategori 3 naturområder på eller nær udspreddningsmarkerne. Nærmeste naturområder er skovenge/skovmoser i Søllested Skov - ca. 1 km fra udspreddningsmarkerne.

Hvad angår den anden type af kategori 3 natur - ammoniakfølsomme skove, er der kommunens vurdering, at afstanden på ca. 400 meter fra nærmeste udspreddningsmark til nærmeste kategori 3 skov (Søllested Skov) betyder, at der ikke er nogen målbar deposition fra udspreddningsarealet på Søllested Skov.

### **Bilag IV-arter**

Danmark i henhold til habitatbekendtgørelsens § 11 forpligtiget til at indføre de strengeste beskyttelsesordninger i de naturlige udbredelsesområder for de dyrearter, der er omfattet af Habitatdirektivets Bilag IV, gennem forbud der sikrer mod forsætlige forstyrrelser af arterne både i yngle- og rasteperioder samt beskadigelse eller ødelæggelser af deres yngle- og rasteområder.

En del naturtyper og en række arter er meget følsomme overfor husdyrgødning. Især de naturtyper og levesteder, der ligger lige op til udbringningsarealer, vil være under direkte påvirkning.

For levesteder for Bilag IV-padderne vurderes det på baggrund af tilgængelig viden (kilde 15 og 18), at der sker en påvirkning af naturområderne ved udbringning af husdyrgødning. I en afstand af 10 m fra et areal, hvorpå der udbringes husdyrgødning (svinegylle), vil der kunne

ses en tilstandsændring på naturområderne forårsaget af ammoniakafdampning. Tilførte luftbårne gødningsstoffer vil bevirke en hurtigere tilgroning af naturområder med mere kvælstofbegunstigede arter. Få konkurrencesterke arter vil begunstiges og dominere. Dette vil kunne ske omkring vandhuller og i terrestriske naturområder (moser, eng og overdrev). Den generelle naturtilstand forringes, og paddernes fouragerings- og opholdsarealer vil blive påvirket negativt.

I den pågældende ansøgning findes der 3 aktuelle eller potentielle yngle- og rastesområder for padder på udspretningsmarkerne (vandhul nr. 8, 10 og 16).

De 3 potentielle "paddevandhuller" ligger i henholdsvis mark 22.0, 24.1 og 27.0. Da de 3 marker er tilført svinegylle i mindst 2 af gødningsårene 2010/11, 2011/12 og 2012/13 er der efter Lolland Kommunes vurdering, at der ved fortsat anvendelse af gylle på de 3 marker, ikke tale om "tilstandsændring" i forhold til vandhullernes naturværdi.

I så fald, der ikke var anvendt gylle på de 3 markarealer i mindst 2 af gødningsårene 2010/11, 2011/12 og 2012/13 ville Lolland Kommune have stillet vilkår om 10 m randzoner om de 3 vandhuller, hvor gylle som minimum skulle nedfældes, eller der skulle i 10 m randzone anvendes en af Miljøstyrelsen tilsvarende godkendt teknik til reduktion af ammoniakpåvirkningen af de pågældende vandhuller.

På nuværende tidspunkt er alle de undersøgte vandhuller omfattet af reglerne om randzoner, hvor NaturErhvervstyrelsen er myndighed. I forbindelse med denne godkendelse har Lolland Kommune valgt at se bort fra den lovgivning, da kommunen ikke er myndighed på området, og da lovgivningen om randzoner evt. ændres indenfor denne godkendelses retsbeskyttelsestid på 8 år fra godkendelsen er givet.

Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a. Udspretningen af husdyrgødning vurderes jævnfør ovenstående ikke at påvirke yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter, det være sig padder eller flagermus.

### **Samlet vurdering**

Kommunens samlede vurdering af udbringning af husdyrgødning på de godkendte marker er, at det kan gennemføres uden væsentlig negativ påvirkning af naturen i området.

### **Vilkår**

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til påvirkning af naturområder og arter med særligt strenge beskyttelseskrav.*

## **7.5 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND**

Der findes ikke udspretningsarealer beliggende indenfor et nitratfølsomt indvindingsopland.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Udspretningsarealernes beliggenhed og udvaskning af fosfor og nitrat er beskrevet i afsnit 7.1 og 7.3. Lolland Kommune har i øvrigt ingen bemærkninger.

**Vilkår**

*Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til kvælstof til grundvand.*

## 8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

*I dette afsnit er redegjort for ansøgers anvendelse og fravalg af bedste tilgængelige teknologi (BAT) i den ansøgte produktion.*

### 8.1 BAT STALDANLÆG

**Ansøger skriver følgende angående BAT staldanlæg:**

#### Ny stald

Staldene etableret delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv. Dermed vil staldene leve op til BAT definitionerne i EU's BREF notat, hvor gulv med delvist spaltegulv og et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle er defineret som BAT.

#### Fast gulv

Staldene etableres med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv, hvilket er en gulvtype med lav fordampning af ammoniak, samtidig med at hensynet til grise er i højsædet.

#### Gyllekøling

Der vil blive etableret gyllekøling i den nye slagtesvinestald. Gyllekølingen bliver dimensioneret efter varmekonsumet på ejendommen til brugsvand, varme i personalerum og varme i stuehus. Der projekteres med en ammoniakreduktion på 10 % og 100 % selvforsyning med varme.

#### Forsuring

Der vil ikke blive etableret forsuring i de eksisterende stalde. Forsuringsanlæg er dyre i investering og i drift. Der er derfor vurderet at udbyttet af en investering i forsuringsanlæg ikke står mål med udbyttet (proportionalitetsprincippet).

#### Luftrensning

Se under eksisterende stalde

#### Eksisterende stalde

Staldene ændres til delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv. Dermed vil staldene leve op til BAT definitionerne i EU's BREF notat, hvor gulv med delvist spaltegulv og et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle er defineret som BAT.

#### Fast gulv

Staldene er i dag delvist med fuldspaltegulv. En del af spalterne erstattes med fast gulv, således at alle stalde efterfølgende er med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv, hvilket er en gulvtype med lav fordampning af ammoniak, samtidig med at hensynet til grise er i højsædet.

#### Gyllekøling

Der er gyllekøling i alle klimastaldene og i den nyeste slagtesvinestald (slagt øst). Gyllekølingen bliver dimensioneret efter varmekonsumet på ejendommen til brugsvand, varme i personalerum og varme i stuehus. Der projekteres med en ammoniakreduktion på 10 % og 100 % selvforsyning med varme.

#### Forsuring

Der vil ikke blive etableret forsuring i de eksisterende stalde. Forsuringsanlæg er dyre i investering og i drift. Der er derfor vurderet at udbyttet af en investering i forsuringsanlæg ikke står mål med udbyttet (proportionalitetsprincippet).

### Luftrensning

Lugtrekning er fravalgt da teknologien fortsat er yderst usikker i anvendelsen, jf. miljøstyrelsens teknologiblade. Desuden vil det kræve endog meget væsentlige investeringer i eksisterende bygninger at etablere samling af alt luft og derefter rense luften for lugt. Det vurderes, at omkostningerne til ændringerne i ventilationen sammen med indkøb luftrenser vil udgøre min. 0,5-1 mio. kroner pr. stald. Hertil kommer driftsomkostninger. Desuden vil det fysisk være umuligt at etablere luftrensning i de stalde der ligger nærmest naboerne i Abed.

Det er vurderet, at effekten af investeringerne i teknologi i selve ventilationen har større og mere dokumenteret effekt. Således investeres der i nye og kraftigere ventilatorer i alle eksisterende stalde, og gulvet i to stalde ændres til delvis spaltegulv. I forbindelse med de ændringer, samt etableringen af høje afkast på den nye bygning, kan man med OML beregne en væsentlig reduktion i lugtpåvirkningen omkring ejendommen. Denne reduktion er produktet af ganske almindelig anerkendt fysik og kemi i relation til fortynding og luftens bevægelse, og dermed vurderet som mere sikker beregning, end anvendelsen af mere usikker biologisk luftrensning.

Det vurderes, at en investering på 3-5 mio. langt overstiger hvad der må betegnes proportionalt i forbindelse med dette projekt. Til sammenligning forventes den nye stald at koste omkring 10 mio. og etablering af luftrensning vil dermed fordyre projektet med 30-50 % og dermed gøre projektet uaktuelt ud fra et økonomisk synspunkt. I proportionalitetsbetragtningen inddrages desuden det faktum, at der investeres i tiltag, som medfører en ændret lugtspredning omkring ejendommen og som medfører væsentlige færre lugtgener hos naboerne.

På bedriften er man særligt opmærksom på det faktum, at stalde ligger bynært og derfor er der fokus på at reducere lugten. Viser der sig i fremtiden metoder til reduktion af lugt fra svineproduktion som ikke medfører væsentlige omkostninger til etablering vil man naturligvis overveje at implementere disse metoder i produktionen.

### Sammenfatning

Sammenholdes ansøgers valg og fravalg af staldteknik vurderes det, at det ansøgte lever op til BAT.

### Samlet vurdering

Det vurderes, at ejendommen i betragtning af udvidelsens størrelse lever op til hvad der kan forventes af BAT i sådan en produktion. Yderligere reduktioner af emissionerne af ammoniak vil medføre betydelige investeringer, som ikke vil være proportionale med produktionens størrelse og omfanget af nybyggeri. Ligeledes lever bedriften op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav. Fravalgene af yderligere teknologi skal også ses i lyset af, at man på bedriften lever op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav. Miljøstyrelsen har i forbindelse med det forberedende arbejde til niveauerne vurderet, hvad der kan lade sig gøre i relation til proportionalitetsprincippet.

Det skal yderligere understreges, at man på ejendommen ligger væsentligt under miljøstyrelsens BAT niveau. Dette er et bevis tilvalg fra ansøgers side, at man ønsker at reducere ammoniakemissionen mest muligt indenfor for det økonomiske råderum.

### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøges redegørelse ovenfor.

Lolland Kommune finder, at ansøger lever op til BAT for staldanlæg ved, at alle gulve i stierne bliver med delvis spalter (25-49 % fast gulv) og at der i 5 af de 9 stalde etableres gyllekøling. Se afsnit 4.1 om husdyrhold og staldindretning, samt afsnit 4.2 om gyllekanaler og gyllekøling.

Ammoniakemissionen fra det samlede staldanlæg og fra gyllebeholderne på ejendommen er beregnet til 8.051 kg N / år, og BAT niveauet for ejendommen har Lolland Kommune jf. Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT" for smågrise og slagtesvin – maj 2011 – samlet beregnet til 10.138 kg N / år. Se afsnit 6.1 om ammoniak og natur.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til staldanlæg og ammoniak til omgivelserne er efterkommet.

## 8.2 BAT FODER

### Ansøgers beskrivelse

Ansøger søger konstant at optimere fodringen af smågrise og slagtesvin.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Reduktion af ammoniakemissionen fra anlægget er sket ved dels gyllekøling, men også ved optimering af fodringen af slagtesvinene. Ammoniakemissionen fra anlægget overholder Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak, hvilket betragtes som BAT. Se afsnit 6.1 om ammoniak og natur.

Desuden overholder gyllen Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdien for fosfor, hvilket betragtes som BAT. Se afsnit 4.6 om fodring.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til fodring er efterkommet.

## 8.3 BAT ENERGIFORBRUG

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøgers valg af ventilation til den nye og til de eksisterende stalde og ved vedligeholdelse, rengøring og styring af alle ventilationsanlæggene samt if. belysning er BAT i forhold til strømforbrug. Nærmere angående ventilation fremgår af afsnit 4.3, og angående belysning afsnit 4.4.

Det er også Lolland Kommunes vurdering, at ansøger if. opvarmning og brug af varmt vand anvender BAT ved at varmen genereres ved gyllekøling. Nærmere om gyllekøling og energi fremgår af afsnit 4.4.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til energiforbrug er efterkommet.

## 8.4 BAT VANDFORBRUG

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger ved placering af drikkevandsnipler til svinene over foderkrybberne, ved kontrol og overvågning af vandforbrug og ved rengøring af staldene anvender BAT. Nærmere om vandforbrug fremgår af afsnit 4.4.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til vandforbrug er efterkommet.

## 8.5 BAT OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger ved overholdelse af gældende lovgivning om 5 eller 10 års beholderkontrol og gyllealarmer på 2 gyllebeholdere, samt ved brug af pumpesystemer og fast plads ved gyllebeholderne ved ejendommen, inspektion og etablering af fast overdækning på 3 gyllebeholdere og ved overholdelse af krav om naturligt flydelag på de 2 resterende beholdere anvender BAT. Nærmere om opbevaring af gylle fremgår af afsnit 5.2.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning er efterkommet.

## 8.6 BAT UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger anvender BAT ved at overhold gældende lovgivning om transport – og udbringning af gylle. Nærmere om udbringning af husdyrgødning fremgår af afsnit 5.2.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning er efterkommet.

## 8.7 BAT MANAGEMENT

### **Ansøger oplyser følgende angående BAT management**

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Der udarbejdes årligt mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov og opfylder lovkravene herfor.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større reovering af driftsinventar og driftsbygninger.

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder og handelsgødning.



- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Optimerer brugen af næringsstoffer på ejendomsniveau under hensyntagen til jordens frugtbarhed og det økonomiske afkast.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

#### Rengøring og desinficering

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

#### **Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering**

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers ovenstående redegørelse for management og BAT.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til management er efterkommet.

## 9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

*I dette kapitel er krav om egenkontrol fra de foregående kapitler samlet.*

For overblikkets skyld har Lolland Kommune valgt at samle vilkår om egenkontrol i dette afsnit i stedet for under de enkelte afsnit, hvor egenkontrol er relevant – i de afsnit henvises i stedet for til dette afsnit.

En del egenkontroller, som har betydning for miljø og tilsyn med denne miljøgodkendelse er reguleret i gældende lovgivning – herunder:

- o Logbog over flydelag på åbne gyllebeholdere.
- o Rapporter over 5 og 10 årige kontrol med gyllebeholdere
- o Mark og gødningsplaner med opgørelse over producerede dyr, ekstra efterafgrøder og mængden af gylle tildelt de enkelte markblokke.

De lovpligtige kontroller indgår ikke som vilkår i denne godkendelse, da det vurderes, at der ikke er behov for skærpe dem.

**Lolland Kommune har med henvisning til de foregående afsnit valgt at stille følgende vilkår om egenkontrol og dokumentation:**

### Husdyrhold og staldindretning (afsnit 4.1) og fodring (afsnit 4.6)

Til dokumentation for dyreholdets størrelse og produktionen af smågrise skal der foreligge:

- o Kvartalsvis effektivitetskontrol til kontrol med antal producerede smågrise og slagtesvin, dyr på stald, størrelsen af dyrene og forbrug af foder – herunder indhold af kvælstof og fosfor.
- o Kvitteringer for indkøb af smågrise og salg af slagtesvin.

### Gyllekanaler og gyllekøling (afsnit 4.2)

Til dokumentation for driften af gyllekølingsanlægget skal der foreligge:

- o Dokumentation for den årlige kontrol med anlægget udført af montør med VPO-certifikat eller tilsvarende.
- o Logbog, hvor driftsstop noteres med angivelse af varighed og årsag.
- o Registreringer fra dataloggeren.

### Ventilation (afsnit 4.3)

Til dokumentation for driften af ventilationsanlægget skal der foreligge:

- o Logbog, hvor rengøring, vedligeholdelse og kontrol af samtlige staldventilationsanlæg fremgår.

Affald og døde dyr (afsnit 4.7)

Til dokumentation for bortskaffelse af affald og døde dyr skal der foreligge:

- Kvitteringer for bortskaffet affald og døde dyr.

Driftsforstyrrelser eller uheld (afsnit 4.10)

Til dokumentation for vilkår om beredskabsplan skal der foreligge:

- Eksemplar af beredskabsplan med angivelse af datoer for vurderinger og opdateringer.

Fluer og skadedyr (afsnit 6.3)

Til dokumentation for sikringsaftale for forebyggelse af rottetilhold skal der foreligge:

- Sikringsaftale om forebyggelse af rottetilhold.

Overordnet egenkontrol og dokumentations vilkår

- Ovenstående dokumentation skal gemmes i mindst 5 år og opbevares let tilgængeligt sammen med logbøgerne over de anvendte gyllebeholdernes flydelag samt dokumentation for de seneste 5 – eller 10 års beholderkontroller. Materialet skal kunne fremvises på tilsyn eller fremsendes til Lolland Kommune på forlangende.

## 10 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

*I dette kapitel vurderes og beskrives alternative løsninger evt. alternative metoder og teknologier, som ansøger har undersøgt, men fravalgt. Der er kun krav om alternative vurderinger i forhold til ansøgninger efter § 12 stk. 2. 0-alternativet kræves af EU, og er ansøgers beskrivelse af, hvordan bedriften kan udvikles, hvis den ansøgte produktion ikke gennemføres (vil normalt være nu-driften).*

### 10.1 ALTERNATIVE LØSNINGER

#### Lolland Kommunes vurdering

Alternative løsninger angående BAT til begrænsning af ammoniakemission beskrives i afsnit 8.1.

Alternativ løsning som at flytte den nye produktion til en anden ejendom, finder Lolland Kommune ikke realistisk, da en stor del af den godkendte produktion allerede findes på ejendommen i dag. En flytning af både den eksisterende og den nye produktion til en anden ejendom finder Lolland Kommune ikke proportionalt. Desuden er det Lolland Kommunes samlede vurdering, at den ansøgte produktion kan ske på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Se afsnit 1.2 for den samlede vurdering.

### 10.2 0-ALTERNATIV

#### Ansøgers tekst

0-alternativet er lig med ingen produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

#### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ovenstående.

## II HUSDYRBRUGETS OPHØR

*Her beskrives, hvordan ansøger vil sikre, at der ved ophør af driften af husdyrbruget foretager de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og for at stedet bringes i en tilfredsstillende stand.*

### Ansøgers beskrivelse

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet.
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

### Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder ansøgers ovenfor beskrevne tiltag tilstrækkelige ved evt. ophør af drift på ejendommen.

### Vilkår

- Ved ophør af svineproduktion på ejendommen, skal stald, husdyrgødningsopbevaringsanlæg og fodersiloer tømmes og rengøres.

## 12 BILAGSLISTE

- Bilag 1: Samtlige vilkår i denne godkendelse
- Bilag 2: Beredskabsplan
- Bilag 3: OML beregning før drift
- Bilag 4: OML beregning ansøgt drift
- Bilag 5: Anvendte kilder og referencer
- Bilag 6: Bilag IV arter i Lolland Kommune
- Bilag 7: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 179, Nakskov Fjord

### Bilag 1

#### Samtlige vilkår i denne godkendelse

##### 2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

- Der skal altid findes et eksemplar af denne godkendelse på driftsenheden Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested, og den driftsansvarlige og ansatte på ejendommen skal være bekendt med godkendelsens vilkår.

##### 3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, afstandskrav, fredninger m.v.

- Gyllebeholderen kan placeres 25 m vest for vandhullet, såfremt der er et fald på mindst 6° fra kanten af vandhullet til terrænet ved foden af gyllebeholderen.

##### 3.4 Beplantning

- Der skal etableres et levende hegn i mindst 3 rækker øst for den nye stald, således at ejendommen fremstår som et hele og samtidig virker afskærmet.
- Der skal etableres et levende hegn i mindst 3 rækker rundt om den nye gyllebeholder, således at beplantningen om vandhullet og den nye beplantning om gyllebeholderen kommer til at fremstå som en helhed.
- Den eksisterende beplantning, der ikke erstattes af ny beplantning ved den nye stald, skal beholdes.
- Den afskærmende beplantning om stalde og gyllebeholdere skal vedligeholdes og fornyes efter behov.
- Den valgte beplantning skal være for egnen og det specifikke områdes karakteristiske arter

##### 4.1 Husdyrhold og staldindretning

- Antallet af dyr på stald må ikke være mere end 3.486 stk. smågrisene og 5.040 slagtesvinene.

- Produktionen af smågrise og slagtesvin skal fordeles jævnt over året (kontinueret drift), således at der aldrig er mere end 65.020 kg (3.486 stk. x 18,65 kg)<sup>17</sup> smågrise på stald og 347.760 kg (5.040 stk. x 69,00 kg) slagtesvin på stald.
- Alle stier skal være med spaltegulv med mindst 25 % fast gulv.
- Antallet af producerede smågrise og vægten af disse kan varieres op til en afgangsvægt på maksimalt 40 kg, såfremt det samlede antal dyreenheder på 128,66 DE<sup>18</sup> for smågrise ikke overstiges.
- Antallet af producerede slagtesvin og vægten af disse kan varieres, såfremt det samlede antal dyreenheder på 803,12 DE<sup>10</sup> for slagtesvin ikke overstiges.
- Antallet af smågrise og slagtesvin beregnes som et gennemsnit for de seneste 3 produktions år. Der kan accepteres en produktion på maksimalt 5 % mere end det godkendte i et enkelt produktions år indenfor den 3 årige periode, såfremt den maksimale produktion som et gennemsnit for de 3 seneste år er overholdt.

#### 4.2 Gyllekanaler og gyllekøling

- Gyllen fra gyllekanalerne skal udsluses 2 gange om måneden i et så kort tidsrum, som det er muligt.
- Udslusning af gylle skal ske når vindretningen er væk fra Abed by.
- Der skal etableres gyllekøling i den nye slagtesvinestald, i alle 3 klimastalde til smågrisene (klimastald syd, - midt og – nord) og i slagtesvinestalden benævnt "slagst øst" (se kort 4.1.1) – samlet i alt 1.600 m<sup>2</sup> gyllekanaler.
- Varmepumpen til gyllekølingen skal levere en årlig køleydelse på mindst 146.328 kWh<sup>19</sup>.
- Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige – og årlige køleydelse i kWh.
- Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

---

<sup>17</sup> Stipladser for smågrise eller slagtesvin x gennemsnitsvægten af dyretypen (fra lugtberegningen)

<sup>18</sup> Beregnet efter beregningsmodel gældende på godkendelsestidspunktet

<sup>19</sup>  $10,44 \text{ W/m}^2 \times 1.600 \text{ m}^2 \times 8.760 \text{ h} = 146.328 \text{ kWh}$

- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
- Ved driftsstop af gyllekølingsanlægget, der har en varighed på mere end 1 uge, skal Lolland Kommune orienteres og oplyses om årsagen.

#### **4.3 Ventilation**

- Alle staldventilationerne skal være frekvens styret og i kontinueret drift samt reguleres efter staldtemperaturen.
- Staldventilationen skal være tilsluttet en form for alarm, der aktiveres hvis ventilation ikke er i kontinueret drift.
- Alle ventilationerne skal efterses, vedligeholdes og rengøres efter producentens anvisninger.

#### **4.6 Fodring**

- Til hver produceret slagtesvin i vægtintervallet 30-108 kg må der årligt maksimalt anvendes 2,4740 kg N. Til de maksimalt 28.000 stk. slagtesvin årligt må der derfor årligt maksimalt anvendes 69.273 kg N.
- Til hver produceret slagtesvin i vægtintervallet 30-108 kg må der årligt maksimalt anvendes 0,5242 kg P. Til de maksimalt 28.000 stk. slagtesvin årligt må der derfor årligt maksimalt anvendes 14.676 kg P.

#### **4.7 Affald og døde dyr**

- Kadaver må maksimalt ligge 4 dage på ejendommen.
- Kadavervogn og pladsen, hvor den holder, skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

#### **4.10 Driftsforstyrrelser eller uheld**

- Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af beredskabsplan på bedriften.
- Beredskabsplanen skal årligt af den ansvarlige for driften vurderes og evt. opdateres. Seneste vurdering og evt. opdatering skal fremgå af planen.
- Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen, samt vide, hvor den er tilgængelig.



## 5.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- Der skal til stadighed være en opbevaringskapacitet i egne gyllebeholdere m.v. på mindst 10 måneder til den på ejendommen producerede gylle.
- Håndteringen af gylle skal altid ske under opsyn for at undgå spild
- Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal forgå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles, eller påfyldningen af vognene skal ske med maskiner, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.
- Ved transport af gylle på offentlig vej, skal det sikres, at der ikke kan ske spild på vejen. Sker der spild, skal spildet hurtigst muligt opsamles og senest ved dagens slutning.

## 5.3 Anvendelse af husdyrgødning

- Sker der ændringer if. til afsætning af gylle angående modtager og mængder, skal Lolland Kommune have oplysning om det til vurdering af, om ændringen er indenfor denne godkendelses rammer.

## 6.2 Lugt

- Afkast på den nye stald skal placeres som vist på kort fremsendt af ansøger (kort 4.3.1) og være mindst 10,5 m over terræn.
- Afkasthastighed i de i alt 55 afkast skal være mindst være som oplyst i OML beregning af lugt i ansøgt drift (se bilag 4).
- Den driftsansvarlige skal på Lolland Kommunes forlangende kunne dokumentere afkasthastigheden.
- Ændring af afkast placering, - højde eller afkasthastigheden må ikke ske før en ny lugtberegning i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk) eller ved en OML beregning dokumentere, at lugtgenekriteriet til samlet bebyggelse er overholdt.

## 6.3 Fluer og skadedyr

- Ejendommen skal holdes ren og ryddelig, således at risikoen for tilhold af fluer og rotter er mindst mulig.
- Der skal på ejendommen løbende ske en effektiv bekæmpelse af fluer i henhold til retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- Der skal til stadighed være en sikringsaftale med et autoriseret firma om forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.

- Opstår der problemer med andre skadedyr på ejendommen, skal bekæmpelse af disse ske efter retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.

#### 6.4 Transport

- Ansøger skal så vidt det er muligt tilrettelægge kørsel med korn og gylle, så det er til mindst mulig gene for Abed by.
- Ansøger skal i forhold til kørsel med svin, korn og gylle udenfor normal arbejdstid sikre, at der tages særligt hensyn ved kørsel i Abed by.

#### 6.5 Støj fra anlæg og maskiner

- Driften af Kaahavegaard må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
- Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal undtagen opfølgende målinger maksimalt ske 1 gang årligt.
- Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumenteres, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

#### 7.1 Baggrund og udspretningsarealerne

- Der skal ved dyrkning af de ansøgte arealer anvendes sædskifte S 8 eller et sædskifte med et tilsvarende eller mindre udvaskning end S 8.

#### 9 Egenkontrol og dokumentation

- Logbog over flydelag på åbne gyllebeholdere (reguleres i lovgivningen).
- Rapporter over 5 og 10 årige kontrol med gyllebeholdere (reguleres i lovgivningen).
- Mark og gødningsplaner med opgørelse over producerede dyr, ekstra efterafgrøder og mængden af gylle tildelt de enkelte markblokke (reguleres i lovgivningen).
- Kvartalsvis effektivitetskontrol til kontrol med antal producerede smågrise og slagtesvin, dyr på stald, størrelsen af dyrene og forbrug af foder – herunder indhold af kvælstof og fosfor.
- Kvitteringer for indkøb af smågrise og salg af slagtesvin.
- Dokumentation for den årlige kontrol med anlægget udført af montør med VPO-certifikat eller tilsvarende.

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

- Logbog, hvor driftsstop noteres med angivelse af varighed og årsag.
- Registreringer fra dataloggeren.
- Logbog, hvor rengøring, vedligeholdelse og kontrol af samtlige staldventilationsanlæg fremgår.
- Kvitteringer for bortskaffet affald og døde dyr.
- Eksemplar af beredskabsplan med angivelse af datoer for vurderinger og opdateringer.
- Sikringsaftale om forebyggelse af rottetilhold.
- Ovenstående dokumentation (under overskriften "egenkontrol og dokumentation) skal gemmes i mindst 5 år og opbevares let tilgængeligt sammen med logbøgerne over de anvendte gyllebeholdernes flydelag samt dokumentation for de seneste 5 – eller 10 års beholderkontroller. Materialet skal kunne fremvises på tilsyn eller fremsendes til Lolland Kommune på forlangende.

## Bilag 2

### Beredskabsplan

## Indhold

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN.....	2
3 SELVE BEREDSKABSPLANEN .....	3
3.1 KORTMATERIALE .....	3
3.2 TELEFONNUMRE.....	4
3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS.....	5
3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE .....	6
3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD.....	7
3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE .....	8
3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT.....	8
3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN" .....	9

Ved store uheld ring altid 1-1-2! Ved mindre uheld ring til miljømyndighederne. **Er du i tvivl ring 1-1-2.** Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

## **2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN**

Beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at håndtere pludseligt opståede situationer og uheld, der kan få konsekvenser for det omgivne miljø. Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte og bør udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, mm. Beredskabsplanen skal revideres og kontrolleres mindst én gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes skal være tilgængelig i teknikrummet i stalden. Kopi af beredskabsplanen skal yderligere være tilgængelig på kontoret. Beredskabsplanen er udarbejdet af Miljø & Natur ud fra de angivne retningslinjer, der er angivet i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

### **3 SELVE BEREDSKABSPLANEN**

#### **3.1 KORTMATERIALE**

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen, der angiver:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.

### 3.2 TELEFONNUMRE

Kontakt	Telefonnummer
Boye mobil	<b>22 22 23 24</b>
Miljømyndighed kontaktes på telefon dag	<b>54 67 67 67</b>
Falck kontaktes på telefon dag eller nat	<b>112</b>
Brandvæsen kontaktes på telefon dag og nat	<b>112</b>
Lægevagt kontaktes på telefon dag eller nat	<b>70 15 07 00</b>
Dyrlæge kontaktes på telefon dag eller nat	<b>98 53 29 88</b>
Elektriker kontaktes på telefon dag eller nat	<b>54 95 03 00</b>
VVS kontaktes på telefon dag eller nat	<b>54 95 03 00</b>



### 3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp tilkald brandvæsenet - RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne? I givet fald hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? I givet fald dyreart og antal der evt. er fanget

Kontakt herefter ejer på tlf. **22 22 23 24**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder i særdeleshed fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Slukningsmateriel er placeret i alle driftsbygninger.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse branden den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Brandslukkere i alle bygningsafsnit

### 3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren, på tlf. **22 22 23 24**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 67 67 67**
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Traktor i foderlade

### 3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren på tlf. **22 22 23 24**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 67 67 67**
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Savsmuld til opsugning af væsker ved olietank

### **3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE**

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbruder m.v. er noteret på kortet over ejendommen.

- Hovedhane til vand sidder ved klimastalden umiddelbart overfor sturhuset
- Hovedafbryder el i planlagerets sydlige ende ved indkørsel
- Nye amperesikringer opbevares ved eltavlen.

### **3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT**

- Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.
- Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.
- Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
- Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, anvendes nødstrøms generatoren og der ringes og forhøres om varigheden af udfaldet.

### 3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"



## Bilag 3

### OML beregning før drift

Meteorologiske spredningsberegninger er udført for følgende periode (lokal standard tid):

Start af beregningen = 760101 kl. 1  
Slut på beregningen (incl.) = 761231 kl. 24

Meteorologiske data er fra: Kastrup

Koordinatsystem.

Der er anvendt et x,y-koordinatsystem med x-akse mod øst (90 grader) og y-akse mod nord (0 grader).  
Enheden er meter. Systemet er fælles for receptorer og kilder. Origo kan fastlægges frit, fx. i  
skorstensfoden for den mest dominerende kilde eller som i UTM-systemet.

Receptordata.

Ruhedslængde, z0 = 0.300 m

Største terrænhældning = 0 grader

Receptorerne er beliggende med 10 graders interval i 15 koncentriske cirkler

med centrum x,y:	-35.,	2.			
og radierne (m):	100.	150.	200.	240.	260.
	280.	300.	320.	340.	360.
	380.	400.	420.	450.	525.

Alle terrænhøjder = 0.0 m.

Alle receptorhøjder = 1.5 m.

Forkortelser benyttet for kildeparametrene:

Nr.....: Internt kilde nummer  
ID.....: Tekst til identificering af kilde  
X.....: X-koordinat for kilde [m]  
Y.....: Y-koordinat for kilde [m]  
Z.....: Terrænkote for skorstensfod [m]  
HS.....: Skorstenshøjde over terræn [m]  
T.....: Temperatur af røggas [Kelvin]/[Celsius]  
VOL.....: Volumenmængde af røggas [normal m3/sek]  
DSO.....: Ydre diameter af skorstenstop [m]  
DSI.....: Indre diameter af skorstenstop [m]  
HB.....: Generel beregningsmæssig bygningshøjde [m]  
Qi.....: Emission af stof nr. 'i' [gram/sek]

Punktkilder.

Kildedata:

Nr	ID	X	Y	Z	HS	T(C)	VOL	DSI	DSO	HB	Lugt		
											Q1	Stof 2 Q2	Stof 3 Q3
1	11	-86.	38.	0.0	7.0	25.	4.20	0.80	0.80	5.7	3.32E-03	0.0000	0.0000
2	12	-80.	37.	0.0	6.9	25.	4.20	0.80	0.80	5.7	3.32E-03	0.0000	0.0000
3	13	0.	35.	0.0	6.9	25.	4.20	0.80	0.80	5.7	3.32E-03	0.0000	0.0000
4	14	-62.	-6.	0.0	6.9	25.	4.20	0.80	0.80	5.7	3.32E-03	0.0000	0.0000
5	15	-54.	34.	0.0	6.9	25.	4.20	0.80	0.80	5.7	3.32E-03	0.0000	0.0000
6	21	-88.	18.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
7	22	-84.	17.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
8	23	-73.	16.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
9	24	-68.	16.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
10	25	-58.	14.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
11	26	-47.	13.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
12	27	-42.	12.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
13	28	-58.	14.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.76E-03	0.0000	0.0000
14	29	-36.	11.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.57E-03	0.0000	0.0000
15	30	-29.	10.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.57E-03	0.0000	0.0000
16	31	-23.	9.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.57E-03	0.0000	0.0000
17	32	-14.	9.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.57E-03	0.0000	0.0000
18	33	-9.	7.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.57E-03	0.0000	0.0000
19	34	-1.	6.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.57E-03	0.0000	0.0000
20	35	5.	6.	0.0	6.9	25.	2.29	0.56	0.56	5.7	2.57E-03	0.0000	0.0000
21	41	0.	0.	0.0	9.0	25.	4.20	0.80	0.80	7.7	4.28E-03	0.0000	0.0000
22	42	0.	-1.	0.0	9.0	25.	4.20	0.80	0.80	7.7	4.28E-03	0.0000	0.0000
23	43	0.	-2.	0.0	9.0	25.	4.20	0.80	0.80	7.7	4.28E-03	0.0000	0.0000
24	44	-2.	-1.	0.0	9.0	25.	4.20	0.80	0.80	7.7	4.28E-03	0.0000	0.0000
25	45	-2.	-2.	0.0	9.0	25.	4.20	0.80	0.80	7.7	4.28E-03	0.0000	0.0000
26	46	-3.	-4.	0.0	9.0	25.	4.20	0.80	0.80	7.7	4.28E-03	0.0000	0.0000
27	47	-3.	-5.	0.0	9.0	25.	4.20	0.80	0.80	7.7	4.28E-03	0.0000	0.0000
28	51	-73.	-5.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
29	52	-66.	-6.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
30	53	-62.	-7.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
31	54	-59.	-7.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
32	55	-52.	-8.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
33	56	-51.	-8.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
34	57	-44.	-9.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
35	58	-34.	-10.	0.0	7.8	25.	2.29	0.56	0.56	6.6	2.67E-03	0.0000	0.0000
36	61	-24.	0.	0.0	6.2	25.	2.29	0.56	0.56	5.0	1.56E-03	0.0000	0.0000
37	62	-25.	-5.	0.0	6.2	25.	2.29	0.56	0.56	5.0	1.56E-03	0.0000	0.0000
38	63	-26.	-11.	0.0	6.2	25.	2.29	0.56	0.56	5.0	1.56E-03	0.0000	0.0000
39	71	-28.	-20.	0.0	7.9	25.	4.20	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000
40	72	-44.	-23.	0.0	7.9	25.	4.20	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000
41	73	-45.	-33.	0.0	7.9	25.	4.20	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000
42	74	-30.	-28.	0.0	7.9	25.	4.20	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000
43	81	-33.	-46.	0.0	8.3	25.	3.82	0.80	0.80	7.1	1.84E-03	0.0000	0.0000
44	82	-46.	-44.	0.0	8.3	25.	3.82	0.80	0.80	7.1	1.84E-03	0.0000	0.0000
45	83	-35.	-58.	0.0	8.3	25.	3.82	0.80	0.80	7.1	1.84E-03	0.0000	0.0000

Tidsvariationer i emissionen fra punktkilder.

Emissionerne fra de enkelte punktkilder er konstant.



Afledte kildeparametre:

Kilde nr.	Vertikal røggashastighed m/s	Buoyancy flux (termisk løft) (omtrentlig) m4/s3
1	9.1	0.7
2	9.1	0.7
3	9.1	0.7
4	9.1	0.7
5	9.1	0.7
6	10.2	0.4
7	10.2	0.4
8	10.2	0.4
9	10.2	0.4
10	10.2	0.4
11	10.2	0.4
12	10.2	0.4
13	10.2	0.4
14	10.2	0.4
15	10.2	0.4
16	10.2	0.4
17	10.2	0.4
18	10.2	0.4
19	10.2	0.4
20	10.2	0.4
21	9.1	0.7
22	9.1	0.7
23	9.1	0.7
24	9.1	0.7
25	9.1	0.7
26	9.1	0.7
27	9.1	0.7
28	10.2	0.4
29	10.2	0.4
30	10.2	0.4
31	10.2	0.4
32	10.2	0.4
33	10.2	0.4
34	10.2	0.4
35	10.2	0.4
36	10.2	0.4
37	10.2	0.4
38	10.2	0.4
39	9.1	0.7
40	9.1	0.7
41	9.1	0.7
42	9.1	0.7
43	8.3	0.7
44	8.3	0.7
45	8.3	0.7

Der er ingen retningsafhængige bygningsdata.

Udskrevet: 2013/12/10 kl. 08:06  
Dato: 2013/12/09

OML-Multi PC-version 20030312/5.03  
Danmarks Miljøundersøgelser

Side 4

Side til advarsler.

Lugt Periode: 760101-761231 (Bidrag fra alle kilder)

Maksima af månedlige 99%-fraktiler ( $\mu\text{g}/\text{m}^3$ )

Retning (grader)	Afstand (m)														
	100	150	200	240	260	280	300	320	340	360	380	400	420	450	525
0	27	20	15	13	11	10	9	8	8	7	7	7	7	6	6
10	27	22	16	13	12	11	10	9	8	7	7	7	7	6	5
20	29	24	18	13	12	11	11	10	10	10	9	9	9	8	7
30	32	24	17	14	12	11	11	11	10	10	9	9	9	8	7
40	36	24	17	13	12	11	11	10	10	9	9	9	9	8	7
50	34	24	17	13	12	11	10	9	9	9	8	8	8	7	6
60	38	28	19	14	13	12	11	10	9	9	9	8	8	8	7
70	44	27	18	14	12	11	10	10	10	9	8	8	8	8	7
80	48	30	20	15	14	13	11	10	10	10	10	9	9	8	7
90	49	30	19	15	14	13	12	12	11	10	10	10	9	9	7
100	50	30	18	15	14	13	12	11	10	10	10	9	9	8	7
110	43	26	19	17	16	15	14	13	13	12	11	11	10	9	8
120	37	25	18	15	15	14	13	12	12	11	11	10	10	9	8
130	33	22	16	13	12	11	11	10	10	10	10	9	9	8	7
140	32	23	17	14	13	13	13	12	12	11	11	10	10	9	8
150	30	22	16	14	13	13	12	12	11	11	10	9	9	8	7
160	29	24	20	17	16	15	14	14	13	12	11	11	10	9	8
170	29	27	22	19	18	17	16	15	14	13	12	12	11	10	9
180	30	25	22	20	18	17	16	15	14	14	13	12	11	11	9
190	30	22	19	16	16	15	14	13	13	12	12	11	11	10	8
200	28	22	17	14	13	13	12	11	10	9	9	8	8	7	6
210	30	21	15	13	12	11	10	9	8	8	8	7	7	6	6
220	30	24	17	13	12	11	10	9	9	8	8	8	7	7	6
230	34	24	16	14	13	12	11	10	9	8	8	7	7	7	6
240	38	27	18	14	13	11	11	11	10	10	10	9	9	9	7
250	40	28	20	15	14	13	11	11	10	10	9	9	9	8	7
260	43	29	20	15	14	13	12	11	10	10	9	9	9	8	7
270	44	30	19	14	12	11	10	9	9	8	8	8	7	7	6
280	43	29	20	14	13	12	10	9	9	8	8	7	7	7	6
290	44	31	21	16	15	13	12	11	10	9	9	8	7	7	6
300	44	28	18	14	12	11	10	9	9	9	8	8	8	7	6
310	43	29	18	14	13	11	10	10	9	9	8	8	8	7	7
320	37	27	19	15	14	13	11	11	10	10	9	9	8	8	7
330	32	26	20	16	15	14	13	12	11	10	10	9	9	8	7
340	30	22	17	14	14	13	12	12	11	10	10	10	9	9	8
350	28	21	16	13	12	11	11	10	9	9	9	8	8	8	7

Maksimum= 50.10 i afstand 100 m og retning 100 grader i måned 8.

## Bilag 4

### OML beregning ansøgt drift

Meteorologiske spredningsberegninger er udført for følgende periode (lokal standard tid):

Start af beregningen = 760101 kl. 1  
Slut på beregningen (incl.) = 761231 kl. 24

Meteorologiske data er fra: Kastrup

Koordinatsystem.

Der er anvendt et x,y-koordinatsystem med x-akse mod øst (90 grader) og y-akse mod nord (0 grader).  
Enheden er meter. Systemet er fælles for receptorer og kilder. Origo kan fastlægges frit, fx. i  
skorstensfoden for den mest dominerende kilde eller som i UTM-systemet.

Receptordata.

Ruhedslængde, z0 = 0.300 m

Største terrænhældning = 0 grader

Receptorerne er beliggende med 10 graders interval i 15 koncentriske cirkler

med centrum x,y:	-10.,	5.			
og radierne (m):	100.	150.	200.	240.	260.
	280.	300.	320.	340.	360.
	380.	400.	420.	450.	1000.

Alle terrænhøjder = 0.0 m.

Alle receptorhøjder = 1.5 m.

Forkortelser benyttet for kildeparametrene:

Nr.....: Internt kilde nummer  
 ID.....: Tekst til identificering af kilde  
 X.....: X-koordinat for kilde [m]  
 Y.....: Y-koordinat for kilde [m]  
 Z.....: Terrænkote for skorstensfod [m]  
 HS.....: Skorstenshøjde over terræn [m]  
 T.....: Temperatur af røggas [Kelvin]/[Celsius]  
 VOL.....: Volumenmængde af røggas [normal m3/sek]  
 DSO.....: Ydre diameter af skorstenstop [m]  
 DSI.....: Indre diameter af skorstenstop [m]  
 HB.....: Generel beregningsmæssig bygningshøjde [m]  
 Qi.....: Emission af stof nr. 'i' [gram/sek]

Punktkilder.

Kildedata:

Nr	ID	X	Y	Z	HS	T(C)	VOL	DSI	DSO	HB	Lugt		Stof 2	Stof 3
											Q1	Q2	Q3	
1	11	-86.	38.	0.0	6.9	25.	5.60	0.80	0.80	5.7	2.26E-03	0.0000	0.0000	
2	12	-80.	37.	0.0	6.9	25.	5.60	0.80	0.80	5.7	2.26E-03	0.0000	0.0000	
3	13	-70.	35.	0.0	6.9	25.	5.60	0.80	0.80	5.7	2.26E-03	0.0000	0.0000	
4	14	-62.	34.	0.0	6.9	25.	5.60	0.80	0.80	5.7	2.26E-03	0.0000	0.0000	
5	15	-54.	34.	0.0	6.9	25.	5.60	0.80	0.80	5.7	2.26E-03	0.0000	0.0000	
6	21	-88.	18.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
7	22	-84.	17.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
8	23	-73.	16.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
9	24	-68.	16.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
10	25	-58.	14.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
11	26	-47.	13.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
12	27	-42.	12.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
13	28	-58.	14.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.88E-03	0.0000	0.0000	
14	29	-36.	11.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.75E-03	0.0000	0.0000	
15	30	-29.	10.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.75E-03	0.0000	0.0000	
16	31	-23.	9.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.75E-03	0.0000	0.0000	
17	32	-14.	9.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.75E-03	0.0000	0.0000	
18	33	-9.	7.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.75E-03	0.0000	0.0000	
19	34	-1.	6.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.75E-03	0.0000	0.0000	
20	35	5.	6.	0.0	6.9	25.	3.05	0.56	0.56	5.7	1.75E-03	0.0000	0.0000	
21	41	0.	0.	0.0	8.0	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	2.45E-03	0.0000	0.0000	
22	42	0.	-1.	0.0	8.0	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	2.45E-03	0.0000	0.0000	
23	43	0.	-2.	0.0	8.0	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	2.45E-03	0.0000	0.0000	
24	44	-2.	-1.	0.0	8.0	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	2.45E-03	0.0000	0.0000	
25	45	-2.	-2.	0.0	8.0	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	2.45E-03	0.0000	0.0000	
26	46	-3.	-4.	0.0	8.0	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	2.45E-03	0.0000	0.0000	
27	47	-3.	-5.	0.0	8.0	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	2.45E-03	0.0000	0.0000	
28	51	-73.	-5.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
29	52	-66.	-6.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
30	53	-62.	-7.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
31	54	-59.	-7.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
32	55	-52.	-8.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
33	56	-51.	-8.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
34	57	-44.	-9.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
35	58	-34.	-10.	0.0	7.8	25.	3.05	0.56	0.56	6.6	1.82E-03	0.0000	0.0000	
36	61	-24.	0.	0.0	6.2	25.	3.05	0.56	0.56	5.0	1.56E-03	0.0000	0.0000	
37	62	-25.	-5.	0.0	6.2	25.	3.05	0.56	0.56	5.0	1.56E-03	0.0000	0.0000	
38	63	-26.	-11.	0.0	6.2	25.	3.05	0.56	0.56	5.0	1.56E-03	0.0000	0.0000	
39	71	-28.	-20.	0.0	7.9	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000	
40	72	-44.	-23.	0.0	7.9	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000	
41	73	-45.	-33.	0.0	7.9	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000	
42	74	-30.	-28.	0.0	7.9	25.	5.60	0.80	0.80	6.7	1.76E-03	0.0000	0.0000	
43	81	-33.	-46.	0.0	8.3	25.	5.09	0.80	0.80	7.1	1.84E-03	0.0000	0.0000	
44	82	-46.	-44.	0.0	8.3	25.	5.09	0.80	0.80	7.1	1.84E-03	0.0000	0.0000	
45	83	-35.	-58.	0.0	8.3	25.	5.09	0.80	0.80	7.1	1.84E-03	0.0000	0.0000	
46	91	29.	16.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
47	92	39.	16.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
48	93	49.	16.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
49	94	59.	16.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
50	95	69.	16.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
51	96	29.	13.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
52	97	39.	13.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
53	98	49.	13.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
54	99	59.	13.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	
55	100	69.	13.	0.0	10.5	25.	5.60	0.70	0.70	9.3	4.20E-03	0.0000	0.0000	

Punktkilder.

-----

Kildedata:

Nr ID	X	Y	Z	HS	T(C)	VOL	DSI	DSO	HB	Lugt Q1	Stof 2 Q2	Stof 3 Q3
-------	---	---	---	----	------	-----	-----	-----	----	------------	--------------	--------------

Tidsvariationer i emissionen fra punktkilder.

Emissionerne fra de enkelte punktkilder er konstant.

Afledte kildeparametre:

Kilde nr.	Vertikal røggashastighed m/s	Buoyancy flux (termisk løft) (omtrentlig) m4/s3
1	12.2	1.0
2	12.2	1.0
3	12.2	1.0
4	12.2	1.0
5	12.2	1.0
6	13.5	0.5
7	13.5	0.5
8	13.5	0.5
9	13.5	0.5
10	13.5	0.5
11	13.5	0.5
12	13.5	0.5
13	13.5	0.5
14	13.5	0.5
15	13.5	0.5
16	13.5	0.5
17	13.5	0.5
18	13.5	0.5
19	13.5	0.5
20	13.5	0.5
21	12.2	1.0
22	12.2	1.0
23	12.2	1.0
24	12.2	1.0
25	12.2	1.0
26	12.2	1.0
27	12.2	1.0
28	13.5	0.5
29	13.5	0.5
30	13.5	0.5
31	13.5	0.5
32	13.5	0.5
33	13.5	0.5
34	13.5	0.5
35	13.5	0.5
36	13.5	0.5
37	13.5	0.5
38	13.5	0.5
39	12.2	1.0
40	12.2	1.0
41	12.2	1.0
42	12.2	1.0
43	11.1	0.9
44	11.1	0.9
45	11.1	0.9
46	15.9	1.0
47	15.9	1.0
48	15.9	1.0
49	15.9	1.0
50	15.9	1.0
51	15.9	1.0
52	15.9	1.0
53	15.9	1.0
54	15.9	1.0
55	15.9	1.0

Der er ingen retningsafhængige bygningsdata.

Udskrevet: 2013/12/09 kl. 13:09  
Dato: 2013/12/09

OML-Multi PC-version 20030312/5.03  
Danmarks Miljøundersøgelser

Side 4

Side til advarsler.



Lugt Periode: 760101-761231 (Bidrag fra alle kilder)

Maksima af månedlige 99%-fraktiler ( $\mu\text{g}/\text{m}^3$ )

Retning (grader)	Afstand (m)														
	100	150	200	240	260	280	300	320	340	360	380	400	420	450	1000
0	16	13	11	9	8	8	8	7	7	6	6	5	5	5	3
10	17	14	11	10	9	8	8	7	7	6	6	6	5	5	2
20	18	14	12	11	10	9	9	8	7	7	6	6	6	6	3
30	19	16	13	11	10	9	9	8	7	7	7	6	6	6	3
40	18	16	14	11	10	9	8	8	7	7	6	6	6	6	3
50	20	18	14	12	11	10	9	8	7	7	6	6	6	5	3
60	25	21	17	14	13	12	11	9	9	8	7	7	6	6	3
70	32	26	19	14	12	11	10	9	8	7	7	6	6	6	3
80	46	32	21	15	13	12	11	10	9	8	8	7	7	6	3
90	31	28	20	15	13	12	11	10	9	9	8	8	7	7	3
100	25	22	18	14	12	11	10	9	9	8	8	7	7	7	3
110	24	18	15	12	11	11	10	10	9	9	9	8	8	8	3
120	23	16	13	11	11	10	10	9	9	9	8	8	8	7	3
130	21	15	11	9	9	8	7	7	7	7	6	6	6	6	3
140	18	13	11	10	9	9	8	8	8	8	8	7	7	7	4
150	19	15	11	10	9	8	8	8	7	7	7	7	6	6	3
160	19	14	12	11	11	10	10	9	9	9	8	8	8	7	3
170	19	14	13	12	12	11	11	11	10	10	10	9	9	8	4
180	20	15	14	13	13	12	12	12	11	11	10	10	9	9	4
190	22	16	13	11	10	10	10	10	10	9	9	9	8	8	3
200	20	16	13	11	10	9	9	8	8	7	7	7	7	6	3
210	21	17	13	10	9	9	8	7	7	7	6	6	6	5	3
220	26	19	15	13	11	10	9	8	7	7	7	6	6	5	3
230	28	21	16	12	11	10	9	9	8	8	7	7	6	6	3
240	29	23	17	13	12	11	10	9	8	7	7	7	7	6	3
250	34	25	18	14	13	12	11	10	9	9	8	8	7	7	3
260	39	27	19	15	13	12	11	10	9	8	8	8	7	7	3
270	34	28	19	15	13	11	10	9	8	8	7	7	6	5	3
280	39	27	18	14	13	11	10	9	8	8	7	7	6	6	3
290	28	26	19	15	13	12	11	10	9	8	8	7	7	6	3
300	27	24	16	12	11	10	9	8	7	7	7	6	6	6	3
310	24	21	15	12	11	9	9	8	8	7	7	6	6	6	3
320	22	20	16	13	11	10	10	9	8	8	7	7	7	6	3
330	19	16	13	12	11	11	10	10	9	9	8	8	8	7	3
340	17	14	11	10	9	9	9	9	9	8	8	8	7	7	3
350	17	13	11	9	9	8	8	8	7	7	7	6	6	6	3

Maksimum= 46.19 i afstand 100 m og retning 80 grader i måned 12.

## Bilag 5

### Anvendte kilder og referencer

- 1) Ansøgningsmateriale
- 2) Analyse af jordbrugserhvervene 2009.  
<http://statsforvaltning.dk/everest/tmp/090625110742/modelLolland.pdf>
- 3) Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003 (Ammoniakmanualen) af Skov- og Naturstyrelsen (opdateret udgave, dec. 2005)
- 4) Basisanalyse del I for vanddistrikt 35, hovedopland II
- 5) Basisanalyse del II for vanddistrikt 35, hovedopland II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Risikovurdering.
- 6) Basisanalyse for Natura 2000 område 173, Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster. Storstrøms Amt 2006.  
[http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura\\_2000\\_planer/Se\\_Plane\\_rne/126\\_246/173\\_Smaalandsfarvandet.htm](http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/Se_Plane_rne/126_246/173_Smaalandsfarvandet.htm). Naturstyrelsen 2009.
- 7) Natura 2000 plan for område 173. Natura 2000-plan 2009-2015. Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand. Natura 2000-område nr. 173. Habitatområde H152, Fuglebeskyttelsesområde F82, F83, F85, F86. Naturstyrelsen 2011.  
[http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura\\_2000\\_planer/Se\\_Plane\\_rne/126\\_246/173\\_Smaalandsfarvandet.htm](http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/Se_Plane_rne/126_246/173_Smaalandsfarvandet.htm)
- 8) Natura 2000 – Basisanalyse. Udarbejdet af Landsdelscenter Storstrøm for skovbevoksede fredskovsarealer i: habitatområde nr. 157 HALSTED KLOSTER DYREHAVE.  
[http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura\\_2000\\_planer/Se\\_Plane\\_rne/126\\_246/173\\_Smaalandsfarvandet.htm](http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/Se_Plane_rne/126_246/173_Smaalandsfarvandet.htm)
- 9) Natura 2000-plan 2010-2015. Halsted Kloster Dyrehave Natura 2000-område nr. 178 Habitatområde H 157. Naturstyrelsen 2011.  
[http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura\\_2000\\_planer/Se\\_Plane\\_rne/126\\_246/173\\_Smaalandsfarvandet.htm](http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/Se_Plane_rne/126_246/173_Smaalandsfarvandet.htm)
- 10) DMU 2009: Deposition af N komponenter 2009 – kommuner. [www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/](http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/)
- 11) DMU m.fl. 2009: NOTAT. Grøn Vækst – Videnbehov. <http://www.dmu.dk/NR/rdonlyres/3B4B58B1-0953-42E8-9F4D-87DAF5794FD7/0/GroenVaekst.pdf>
- 12) GIS-temaer fra <http://www.arealinformation.dk> vedr. DEVANO-kortlagte naturtyper og levesteder, beskyttede naturtyper, §7-naturtyper, risikoanalyser for målsatte vandløb, nitrat- og fosforklasser, nitratfølsomme indvindingsområder samt drikkevandsområder.
- 13) GIS-temaer fra Storstrøms amt med fund af sjældne og rødlistede arter: planter, padder, krybdyr, pattedyr og insekter.
- 14) Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV ([www.dmu.dk/pub/FR635.pdf](http://www.dmu.dk/pub/FR635.pdf))
- 15) Habitatbeskrivelser, årgang 2005. Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (NATURA 2000 typer). [www.dmu.dk/1\\_Om\\_DMU/2\\_Tvaer-funk/3\\_fdc\\_bio/ta/Habitat-beskrivelser-app4b-ver102.doc](http://www.dmu.dk/1_Om_DMU/2_Tvaer-funk/3_fdc_bio/ta/Habitat-beskrivelser-app4b-ver102.doc)

## § 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

- 16) Habitatdirektivbekendtgørelsen (Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 408 af d. 1. maj 2007, med senere ændringer.)
- 17) Miljøministeriet 2009: MILJØKLAGENÆVNETS PRAKSIS I SAGER OM MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG ("PRAKSISNOTAT", 2. UDG.) 15. december 2009.  
<http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/6422C493-71D4-4E2B-A023-E03AE9375087/0/Praksisnotat2udg15122009.pdf>
- 18) Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om beskyttelsesniveauer m m  
<http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/B2DB3821-C06E-4773-BA60-8B9BB932F840/0/-Notatombeskyttelsesniveaubilagtilpraksisnotat.pdf>
- 19) Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om påvirkning af Natura 2000-områder.  
<http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/C121C3AF-22DD-461E-B9EF-C48BD3556BCD/0/NotatompåvirkningafNatura2000bilagpraksisnotat.pdf>
- 20) Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet –DMUS vurdering af usikkerhed ved tærskelværdier for ammoniakfølsom natur. [http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/9A721962-E178-46EC-9022-4E69901A5AC5/0/Bilag\\_MKNpraksisnotat\\_DMUtærskelværdier.pdf](http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/9A721962-E178-46EC-9022-4E69901A5AC5/0/Bilag_MKNpraksisnotat_DMUtærskelværdier.pdf)
- 21) Lolland Kommune 2008: Registrering af sjældne padder i Lolland Kommune. Upubliceret arbejdsdokument udarbejdet af Kåre Fog for Lolland Kommune.
- 22) Lolland kommune 2013: upublicerede registreringer foretaget af AGLAJA v. Eigil Pløger i august 2013
- 23) GIS-temaer fra [www.miljoportalen.dk](http://www.miljoportalen.dk) vedr. DEVANO-kortlagte naturtyper og levesteder, beskyttede naturtyper, § 7-naturtyper, risikoanalyser for målsatte vandløb, nitrat- og fosforklasser, nitratfølsomme indvindingsområder samt drikkevandsområder.
- 24) Oplysninger på [www.naturdata.dk](http://www.naturdata.dk)
- 25) Oversigt over botaniske lokaliteter 3: Lolland, Falster, Møn og Bornholm (Miljøministeriet, 1982)
- 26) Dansk Pattedyratlas (2007). Gyldendal. ISBN 13: 9788702055061
- 27) Storstrøms Amt, 2000: Rødlistede insekter i det åbne land i 2000
- 28) Storstrøms Amt, 2001: Rødlistede fugle
- 29) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede padder og krybdyr i Storstrøms Amt 2006
- 30) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede skovinsekter i Storstrøms Amt 2006
- 31) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede mosser og laver i Storstrøms Amt 2006
- 32) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede planter 2006. En revision af rødlistede planter 1999.
- 33) Bekendtgørelse nr. 1695. Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

## Bilag 6

### Bilag IV arter i Lolland Kommune

Art	Udbredelse/lokaltet	Er særligt sårbar overfor
Brandts Flagermus	Arten findes på få lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder.  Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	Arten findes på få lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder  Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Arten findes på flere lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder.  Findes i huse samt hule træer; stærkt knyttet til ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder.  Overvintrer i bygninger og hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- over overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.
Skimmelflagermus	Arten findes på en enkelt lokalitet i området ved Nakskov Fjord.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Arten har udelukkende kvarter i bygninger året rundt.
Bredøret Flagermus	Ved overvågning. Detektorlytning i 2002-2005 blev registreret ved Søholt og Hamborg Skov. Det tyder på, at arten er mere udbredt og almindelig øst for Store Bælt end tidligere antaget.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret Flagermus	Arten findes på flere lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder.

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

	Meget tyder på, at den ikke er sjælden, men blot overset mange steder.	Findes i bygninger og hule træer.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Kun 10-15 recente forekomster på Sydloolland	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Almindeligt forekommende i den vestlige del af kommunen. Registret tæt på anlægget	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedebled, slåen m.v.
Spidssnudet frø	Almindeligt forekommende i hele kommunen. Det ser dog ud til, at den er forsvundet fra landbrugslandet, men har overlevet der, hvor der er moser, enge eller strandenge.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose). Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen. Registret tæt på anlægget	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Grønbroget tudse	Almindeligt forekommende i området omkring Nakskov Fjord og langs Lollands sydvestlige kyst. Registret tæt på anlægget	Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder. Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart". Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.
Strandtudse	Et par forekomster i området ved Nakskov Fjord, en ved Riddertofte, en ved Kramnitse og en på Lindholm. Nogle af disse bestande er meget små og truede. Registret tæt på anlægget	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.
Klokkefrø	Uddøde på Lolland ca. 1975. Der har været en bestand i den	

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

	nordvestlige del af kommunen.	
Markfirben	Der vides kun lidt om artens tidligere forekomst. Den har tilsyneladende altid været sjælden på Lolland.	
Eremit	Findes i Halsted Kloster Dyrehave og Maltrup Skov.  Tidligere fundet i Keldskov og Kristianssæde Skov (senest set i 1980'erne).	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.
Enkelt Månerude	Har haft forekomster i digegrave. Senest set i 1918 ved Rødbyhavn.	Tilgroning, vandstandssænkning, naturlig succession.
Mygblomst	Enkelte gamle voksesteder i den østlige del af kommunen	Tilgroning, vandstandssænkning.

## Bilag 7

### Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område 179, Nakskov Fjord

Udpegningsgrundlag for habitatområde H147		
<b>Naturtyper:</b>	Sandbanke (1110)	Brunvandet sø (3160)
	Vadeflade (1140)	Våd hede (4010)
	*Lagune (1150)	Tør hede (4030)
	Bugt (1160)	Enekrat (5130)
	Rev (1170)	Kalkoverdrev *orkideer (6210)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	*Surt overdrev (6230)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	Tidvis våd eng (6410)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Urtebræmme (6430)
	Strandeng (1330)	Hængesæk (7140)
	Forklit (2110)	*Avneknippemose (7210)
	Hvid klit (2120)	*Kildevæld (7220)
	*Grå/grøn klit (2130)	Rigkær (7230)
	*Klithede (2140)	Bøg på mor (9110)
	Havtornklit (2160)	Bøg på muld (9130)
	Skovklit (2180)	Ege-blandskov (9160)

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

	Klitlavning (2190)	Vinteregeskov (9170)
	*Enebærklit (2250)	Stilkegekrat (9190)
	Søbred med småurter (3130)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Kransnålalge sø (3140)	
	Næringsrig sø (3150)	* angiver prioriteret naturtype
<b>Arter:</b>	Skæv vindesnegl	Bredøret flagermus
	Sumpvindelsnegl	Spættet sæl
	Stor vandsalamander	Mygblomst

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F84		
<b>Fugle:</b>	Skarv (ynglende- og rastende)	Stor skallesluger (rastende)
	Knopsvane (rastende)	Blishøne (rastende)
	Sangsvane (rastende)	Fjordterne
	Troldand (rastende)	Havterne
	Toppet skallesluger (rastende)	

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152		
Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand		
<b>Naturtyper:</b>	Sandbanke (1110)	Næringsrig sø (3150)
	Vadeflade (1140)	Brunvandet sø (3160)
	*Lagune (1150)	Kalkoverdrev (6210)
	Bugt (1160)	*Surt overdrev (6230)
	Rev (1170)	Tidvis våd eng (6410)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	Urtebræmme (6430)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	*Kildevæld (7220)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Rigkær (7230)
	Strandeng (1330)	Bøg på mor (9110)
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)
	Hvid klit (2120)	Bøg på kalk (9150)
	*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)
	Klitlavning (2190)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Kransnålalge sø (3140)	
		* angiver prioriteret naturtype eller art

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

<b>Arter:</b>	Skæv vindesnegl	Gråsæl
	*Eremit	Spættet sæl
	Bredøret flagermus	
	Damflagermus	

**Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F82 Bøtø Nor**

<b>Arter:</b>	Sædgås (rastende)	Plettet Rørvagtel
	Grågås (rastende)	Engsnarre
	Bramgås (rastende)	Trane (ynglende og rastende)
	Rørhøg	

**Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F83**

**Kyststrækningen ved Hyllekrog-Rødsand**

<b>Arter:</b>	Skarv (rastende)	Rørhøg
	Rørdrum	Blishøne (rastende)
	Knopsvane (rastende)	Klyde
	Sangsvane (rastende)	Spilletterne
	Sædgås (rastende)	Fjordterne
	Mørkbuget Knortegås (rastende)	Havterne
	Hvinand (rastende)	Dværgterne
	Lille Skallesluger (rastende)	Mosehornugle
	Havørn	

**Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F85**

**Smålandsfarvandet nord for Lolland**

<b>Arter:</b>	Knopsvane (rastende)	Rørhøg
	Sangsvane (rastende)	Blishøne (rastende)
	Grågås (rastende)	Klyde
	Hvinand (rastende)	Fjordterne
	Toppet Skallesluger (rastende)	Havterne
	Stor Skallesluger (rastende)	Dværgterne



§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F86 Guldborgsund		
<b>Arter:</b>	Knopsvane (rastende)	Hvinand (rastende)
	Sangsvane (rastende)	Stor Skallesluger (rastende)
	Taffeland (rastende)	Havørn
	Troldand (rastende)	Rørhøg

Udpegningsgrundlag for habitatområde H153 Maltrup Skov		
<b>Naturtyper:</b>	Bøg på mor (9110)	Ege- blandskove (9160)
	Bøg på muld (9130)	*Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype eller art
<b>Arter:</b>	* Eremit (1084)	

Udpegningsgrundlag for habitatområde H154 Horreby Lyng		
<b>Naturtyper:</b>	Næringsrig sø (3150)	*Avneknippemose (7210)
	Brunvandet sø (3160)	Rigkær (7230)
	*Aktiv højmosé (7110)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Nedbrudt højmosé (7120)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Hængesæk (7140)	
	Tørvelavning (7150)	* angiver prioriteret naturtype
<b>Arter:</b>	Stor kærguldsmed	

Udpegningsgrundlag for habitatområde H252 Listrup Lyng		
<b>Naturtyper:</b>	Brunvandet sø (3160)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Hængesæk (7140)	*Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype
<b>Arter:</b>	Stor kærguldsmed	Sumpvindelsnegl

§ 12 miljøgodkendelse, Kaahavegaard, Kaahavevej 8, 4920 Søllested den 28. april 2014

Udpegningsgrundlag for habitatområde H155 Krenkerup Haveskov		
<b>Naturtyper:</b>	Bøg på muld (9130) Ege-blandskove (9160)	*Elle- og askeskov (91E0)  * angiver prioriteret naturtype eller art
<b>Arter:</b>	* Eremit (1084)	

Udpegningsgrundlag for habitatområde H156		
<b>Naturtyper:</b>	Kransnålalgesø (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Kalkoverdrev (6210) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) Hængesæk (7140) * Avneknippemose (7210)	Rigkær (7230) Bøg på mor (9110) Bøg på muld (9130) Bøg på kalk (9160) Ege-blandskov (9160) * Skovbevokset tørvemose (91D0) * Elle- og askeskov (91E0)  * angiver prioriteret naturtype eller art
<b>Arter:</b>	Sumpvindelsnegl Pigsmørling	Stor Vandsalamander Bredøret Flagermus

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F87		
<b>Arter:</b>	Rørdrum Grågås (rastende) Skeand (rastende) Taffeland (rastende) Troldand (rastende) Lille Skallesluger (rastende)	Hvepsevåge Havørn Rørhøg Trane Fjordterne